

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 írt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A sajtó s az akadémia.

Budapest, május 3.

(v.) A magyar tudományos akadémiáról leszen szó az alább következőkben: arról a furcsa testületről, amely nevének mind a három szavát bitorolja. Miben áll ama testület magyarsága? A magyar gondolat és a magyar nyelv, a magyar érzés gazdagodott-e az ő révén három évtized óta? Tanácskozásaiiban és kiadványaiban megnyilatkozott-e valaha a nemzet géniusz? Felhívjuk a közvéleményt, adjon legjobb tudása szerint választ a kérdésekre. De tudjuk előre, hogy a közvélemény hallgatni fog. A nemzet nem vezet nyilvántartást ama gyülekezet viselt dolgai és mulasztásai felől. A magyar nemzetnek épp oly kevés a köze ehhez az ugynevezett akadémiához, amint nincs semmi köze ennek az ugynevezett akadémiának a magyar nemzethez. Am, ha nem magyar ez a testület, vajjon legalább tudományos-e? Ugyan melyik tudományos vivmány az, amely abból a dunaparti palotából kelt szárnyra? Tessék csak egyetlen egyet is megnevezni az emberi tudás bármely ágazatából, és mi hódolattal fogunk leborulni az akadémia előtt. Megalkotta tán a magyar történetírást? Dehogyan; a história szatócsai kínálgatják benne apró portékájakat, de az évszázadokat összefoglaló történetírói szem, a históriai folyamatokat egységesen átértő és átérző magyar szellem sem felfogásban, sem előadásban nem szólott onnan a nemzethez soha. Hát talán az exakt tudományok terén tud valami önálló felfogást felmutatni? Égünk a kíváncsiságból, megláthatni az akadémia tagjainak szemlelmi munkája révén a magyar buvárkodás nyomait e tudománycsoport valamelyik tartományában. De hiába kutatjuk, hiába für-

készszük. Találunk ott az idegenből kölcsön vett tudományt, de olyannak, amely a magyar intellektus talajából fakadt volna, nem bukkanunk a nyomára sehoh. Kompilátorok ülnek az akadémiában fölös számban, tudósok igen gyéren, magyar tudósok pedig éppenséggel nem. Mindezeknél fogva az a gyülekezet nem akadémia. A zöme egy jól megszervezett klikk, amely olykor elszégyeni magát a tulajdon tartalmatlansága miatt s ilyen rohamaiban néha magához aggregálja néhány érdemes férfinak a nevét. De csakis a nevét. Ezeket a neveket oda teszik a kirakatba, a viselőiket pedig lehetőleg távol tartják a kotériától, nehogy a jövevény megzavarja a nemes céhnek cirkulusait.

Ez a testület, amely se nem magyar, se nem tudós, se nem akadémia, tegnap úgy találta, hogy lehet, szabad és illik belekötnie a magyar sajtóba. Az alkalmat erre a Bródy-dij odatétele szolgálta. Ezt a díjat egy nemeslelkű újságíróember alapította érdemes magyar publicisták jutalmazására. Kapja magát a gyülekezetnek bíráló bizottsága és derre huzza ebből az ötletből az egész magyar sajtót. Hogy abból kivesszet az önértet, a meggyőződés függetlensége, az etikai szilárdság, s hogy ez az egészintézmény volta-keppen eltorzult, mert elhagyta természetes hivatását s bitorolt hatáskörében élőködik. Természetes, hogy mindezt az ostromba gáncsot szörnnyű magyartalansággal és zagyva, helyenkint kómiikus módon érthetetlen előadásban viszik a nagyképű urak a nyilvánosság elé. Hiszen régi dolog, hogy nincs bennük sem nyelvizlés, sem esztetikai lelkiismeret. Aki meg akarja tanulni, hogyan nem szabad magyarul írni, az csak vegye elő az akadémia kiadta könyveket. Nagyobbrészt fordítások ezek, még pedig a leghitványabb

fajtaból valók. Készek vagyunk részletesen kimutatni, hogy ami fordítás akadémiai céger alatt a forgalomba jutott, abból valóság-gal kiordit két tudatlanság. Annak a nyelvnek a nem tudása, amelyből, valamint annak a másik nyelvnek a nemtudása, amelyre a fordítás történt. Szórend, szókincs, mondat-fűzés, észjárás, a módja az előadásnak: egytől-egyig mind barbár ezekben a könyvekben. A magyar nyelv szellemének és törvényeinek valóságos agyonrugdosása az, amit ez a gyülekezet véghez viszen. S nekünk, a magyar sajtó szerény munkásainak mindama sok munkán felül, amelyet a közvélemény tájékozása és vezetése ad, a legsanyarubb gondunkat az a dolog okozza, hogy szakadatlanul ki kell gereblyéznünk nemzeti nyelvünk televény földjéből azt a tengernyi gázt, amit ezek az emberek átkozottul szapora kezekkel bele hintettek.

Mi nem fogjuk a sajtót megvédeni ez ostromba támadás ellen. Önértetet ne prédikáljanak nekünk azok, akik az akadémiai clan-vezérek előtt való meghunyászkodásnak árán jutottak abba a csarnokba, s akik a befelől való alázkodás virtuozitásából merítik a maguk jogcímét a kifelől való hepciáskodásra. Meggyőződést sem fog a magyar sajtó kölcsön kérni senkitől, ezektől a pszeudohalhatatlanoktól a legkevésbé. A magyar sajtó nap-nap után országra szóló tanúságot teszen a maga elvi tartalmáról. Éjjel-nappal ott áll a küzdőtéren, nemcsak hirdet eszméket, hanem helyt is áll érettkük, nemcsak képvisel meggyőződéseket, hanem a maga becsületes idealizmusával az önfeláldozásig viaskodik győzelmükért. S teszi mindezt önzetlenül, azért a falat kenyérért, amelyivel a közönség annyi verejtéknek és gondnak ellenszolgáltatásaképpen megkínálja. Az újság-

T Á R C A.

A pápa.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Molnár Ferenc.

Róma, április 29.

A maestro di camera tíz órára ígérte a pápa bevonulását a Szent Péter templomba. De azért már fél kilenkor nagy tömeg állt a templom előtt. Umberto katonái — kis, piszkos, rendetlen bakák — ácsorogtak kordont a bazilika előtt és egy detektív szemlét tartott fölöttük a kordon mögöl. Meg lehetett velünk elégedve, mert nyugodtan gyújtott cigarettára a szemle után. Kilenc óraker félretolt a kordon közepén két bakát a tisz, s intett, hogy bemehetünk. Innen még jó hétszáz lépés a kapu, s aki már tul volt a kordonon, rohant is. Nagy szaladás lett, olasz papok versenyt futottak magyar parasztasszonyokkal, az előkelőbb dámák után libegett a fekete fátyl, ahogy szaladtak.

Mi, magyarok, Szent Péter sirja mellett állottunk, ahol a félhomályban mindig esilóg a sok halvány gyertyaláng. Előttünk meredt a maszba a főoltár négy hatalmas esavart vasoszlopával, amely baldachin alá kényelmesen elférne egy körüti ház. Mellettünk — mint mindig — osztrákok állottak. Velünk szemben belgák. Főnn, az apszisban lilaköpenyes püspökök jártak, egyre többen, meg-megálltak, tovább lebbentek, leültek. Lassanként zsongás lett a esöndből. Felvont a svájci gárda, a pápa hatalmas, szalús legényei, a világ legtarkább egyenruhájában, amely csupa citromsárga, vépiros és fekete kettújnyri esikokból van összevarrva. Egy magyar hölgy meg is kérdezte az egyikőtől, hogy milyen ruha ez. A testőr azt mondta, hogy ez Michel

Angelo rajza után készült. Aztán hozzátette németül:

— Das war ein Maler.

Mindegyre több ember tolongott a templomba. Már kezdünk szűken állni. Félitzkor már alig lehetett mozdulni. Akkor már harmincezer ember volt a templomban, olasz, belga, magyar, cseh, osztrák, lengyel zarándok. A közepén négy méter széles ut a pápa számára, zöldposztos padok szorítják hátra a tömeget. Minden pad végében egy alabárdos testőr, fölöttük sisakkal.

A mozgás egyre nagyobb. A széles uton négyesével vonulnak fel az osztrákok. A padok mögé szorítják őket, s akkor megint szabad a hely. Szabályos körben szorongunk a főoltár körül, köztünk és az oltár közt széles a hely. Itt fogják elvinni a pápát.

Spanyoloruhás, térdnadrágos tisztnek futkosnak, taszigálnak. A mi gárdistánk egy izben meg is haragszik, mondván fenyegetőleg:

— Ruhig, sonst schlag i' drein!

Ez egy kiesit bántó. De tulteszszük magunkat rajta.

Az utolsó percek izgalma következik. Elkészettek szaladnak, diszruhás magyarok kopognak végig a márványpallón. Császká érsek szelid mosolylyal buzdítja a magyarokat, hogy szabad, sőt kell majd éljenezni. Ezen némelyik a fejét esóválja.

Néznek az oldalkapu felől. Még senki se jön. A tolongás pedig óriási, a testőrök negyvenezre beesülnek a jobbra-balra szétszorított tömeget. Közben folyton szól a csengő, négy-öt oltárnál is miséznek. Aztán elhallgat.

Ének harsan fel az apszisban. Moraj hullámzik végig a rettenetes nagy tömegen, Szent Péter sirjén is megreszketnek a gyertyalángok. Az ének egyre bátrabb, hangosabb. Most már zengenek belé az izek, felharsan a kupolába, magas csengésével betölti az egész bazilikát.

Es rögtön ezután ordítás tör ki a kapu fe-

lől. Viharzó nagy kiáltás, huszezer torok lelkes, teli tudóból szakadó kiáltása. És tapsvihar, olyan, mint valami nagy siker után, a színházban. A szabad helyen járkáló rendezők hirtelen térdre-esnek, csak a svájci testőrök állnak, keményen, feszesen. Most már viharzik, ordít mind a negyven ezer ember. A taps valóságos puskaropogás hatását teszi. Kendők lobognak. Újabb nagy lármahullám jön. Szinte hallom, mint reszketnek az ablakok ebbe a soha nem hallott, szinte földöntulú harsogásba, tapsba.

Es nyugodt mozgással, lassan, méltóságos ringással jelenik meg a templom közepén a bíborvörös trón, a szédia gesztatória, rajta egy fehér alak. Szinte uszik a tömeg fölött ez az aranyrojtos nagy karosszék, amint lassu lépésben hozza a nyolc pirosruhás lakáj. Elöl papok, udvari tiszték, gárdisták. Mindössze husz-harminc ember.

Közelebb jönnek. Talán tizenöt lépésnyire hozzák. Előrehajlunk, lélekzetet visszafojtva. Egy parasztasszony zokog. Lepisszögik. A láрма, taps, éljenezés egyre tart. Már itt hozzák. Nézem: föláll a székről, két méterrel magasabban áll, mint mi. Mosolyog. Jobbra nyújtja ki a kezét, öszinte, kedves mozdullattal. Sovány teste talpig fehérben van, fehér a sapkája, a reverendája, a félujjas keztyűje. Csak a vállán vépiros a gallér. Most miránk néz. Lelkesen zug fel az „éljen.” Látom az arcát: millió ránc van rajta, sárga, viaszos. Mintha finom madárhör volna, úgy visszaadja a halántékának minden finom kis mélyedését. Roskadozik, nem tud állni, pláne így, ha viszik. Visszaroskad az ülésre, válláig ér a szék karja. Ránk néz, még mindig. Az orra rendkívül nagy, husos, meggörbül, erősen dominál az arcán. Nagyon, nagyon öreg. De hóhéher haja bőven van, még a homlokára is jut belőle és fekete szemé oly megdöbentően mély tüzzel ragyog, szinte szikrázik, hogy ámulatba ejt. Aldást int felénk, de egyre lecsuklik, kifordul a keze. A tenyerét akarja lefelé fordítani, de a keze feje esuklik lefelé. Es

írók szemére nem von hályogot a vélt halhatatlanságnak dolyfe; jól látják ok, hogy láttatnak. S tehát nem bökölnek egymásnak, nem nyujtanak egymásnak babért; nem folytatnak közközlésen költsönös tömjénezést, mint bizonyos klikkek. Az egyetlen dicsőség, amelyre pályáznak, a lelkiismeretesen végzett kötelesség édes öntudata. S ha öt akadémikus egy hivatalos jelentésben a sajtónak önzellenségéről és idealizmusról prédikál, akkor a Kárpátoktól az Adriáig végig fog harsanni egy milliionszoros habota. S a közvélemény ámulva fogja kérdezni, mi jögen leckéztetik a nyilvánosság ellenőrzése alatt álló sajtót ezek az emberek, akik ismeretlen, a megismerésre nem is méltó dolgokat művelnek, a mondvascsinált irodalmi előkelőség dohos levegőjű odvaiban?

A nemzet előtt két tény áll. Ami három évtized óta a magyar izlés, a magyar tudás, a magyar kultúra javára történt, azt mind a sajtó csinálta, vagy lendítette. Ez az egyik tény. A másik pedig az, hogy ami haladást a szellemi élet terén a sajtó ki tudott vívni harminc év óta, azt az akadémia renyhén, sőt rosszakarattal nézte, soha előbbre nem vitte, ellenben ahol csak módja nyílott rá, lázas igyekvéssel megakasztotta.

A közvélemény így tudja a dolgot. Papolhatnak neki az áltudósok, a nagyképű kompilátorok, a tudásban szegények, az érzésben magyartalanok; — papolhatnak neki torkuk szakadtáig, a közvélemény tudja, amit tud s ügyet se vet erre a szálnalmas handabandára.

S még egyet tud a közvélemény, azt, hogy az antifuzionalizmus mindig és mindenütt a reakció szellemének szárnybontását jelentette. S hogy Magyarországon az antifuzionalizmus riadója épp az akadémia csarnokából hangzik fel, az ugy-e bár ez szörnyen jellemző az akadémiaira?

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, május 3.

Délelőtt még májusi verőfény öntötte el az utcákat, amiből később egy kis baj kerekedett. Névsort kellett olvasni, olyan kevesen voltak ugyanis együtt a tisztelt képviselő urak. De mikor az idő inkább esábitott sétára, mint a napi-

nagyon reszketnek az ujjai. Ez már nem is reszketés: oly lazák, mintha nem is tartoznának a kezéhez. Lőznak rajta.

A püspökök mind térdelnek; Császká, Mailáth, Bendé, Fehér Ipoly, Desseffy, Steiner, Hornig és a többiek is, egy sorban. Egyetlen egy bíbornoki ruha vöröslik: Goosens belga kardinálisé. Leteszik.

A főltár körül, a négy hatalmas oszlop között négyes sorban térdelnek egymás mögött a 'ehéringes énekesek. Eneklük a szentek litániáját, telél rá az egész templom:

— Ora pro nobis!

Az első soruk fenn van az oltárnál, a negyedik már lenn. Mire megint a főltárra nézek, a pápa már ott áll, fejét lehajvta. Mellette egy lilareverendás, kövér ur, aki hátratett kézzel, közömbös arccal tart szemlét a tömeg felett. Ez a *maestro di camera*, a főudvarmester. Az is bántó, hogy ez az ember ilyen otthonosan, szinte profánul tekintget szét.

A pápa főlemeli a fejét és énekelni kezdi az áldást. Halotti esőnd van a templomban. Csak egy szép, valaha erős, de most már el-csukló reszkető öreg bariton skándálja:

— ... benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus ...

Nem bírja. A feje hátraesik, a térde megröppan. A mellére teszi a kezét és fölegyenesedik, hogy tovább énekeljen. Aztán nehezen szótalozva énekel és megint elakad. Majdnem összerogy. Fölzisszenünk. Csak a kövér udvarmester áll nyugodtan, mint aki ezt már megszokta.

És a sovány, kilenc hujján százéves öreg pápa ott áll Szent Péter esontjai felett, hol előre, hol hátraesik a lábával, meggörnyedve, majdnem a földre roskadva s szinte dadogó, egyenetlen öreg hangon, majdnem félhangokkal tévedve éneklük az áldást, minden magasabb hangnál elakad, megroskad, levegő után kap.

Csodálatos jelenet ez. A hátamon végigborzong a hideg.

rend az ülésbe! Bizony az ülés végét katalogus-olvasás csufította el.

Pedig máskülönben az ülés érdekesebb volt, mint amilyeneknek ígérkezett.

Mindjárt a napirend előtt felszólalt Hoek János s olyan megindult hangon emlékezett meg Munkácsy Mihály haláláról, hogy megfogta vele az egész hallgatóságot. S a kormány nevében Széll Kálmán miniszterelnök nem kisebb melegséggel aposztrofálta a nagy halottat, aki remekműveivel világszerte dicsőséget szerzett a magyar névnek. S a miniszterelnök szívesen is járult hozzá Hoek János indítványához, hogy ugyanis a parlament várja be a kultuszminiszter részletes propositióit a gyászban való részvétel iránt, de addig is jegyzőkönyvben örökitse meg fájdalmát.

Ez mély hatással volt a t. Háza. De a parlamenti copf formai okból rontott rajta. Az öreg Madarász ugyanis, a fő-elnök közbeszólt:

— Szép a gyász, de a szabályoktól senki kedvéért sem szabad eltérni. A szabályok szerint pedig napirend előtti felszólalásnál határozatot hozni nem szabad.

Hát ez igaz. S a szabályok szerint a t. Ház ma még nem is írhatta részvétét jegyzőkönyvbe, ámbátor illő volt az indítvány és szép a kormány hozzájárulása. A fő-elnök urnak igaza volt. S így a t. Ház addig néma marad a gyászszal szemben, míg majd a kultuszminiszter metgeszi részletes javaslatát. A szabályok pedig meg vannak mentve, ha a méltóság csorbát is szenvedett.

Maga a napirend eleinte nem mutatkozott valami nagyon érdekesnek. Egy esomó jelentést vita nélkül örölte le. A választási törvény két szakaszára vonatkozó javaslat ötletéből Buzáth Ferenc újból fölvetette a választó-kerületek új beosztásának problémáját, amire Széll Kálmán miniszterelnök azt felelte, hogy ezt a problémát incidentaliter nem lehet megoldani. S ebbe a t. Ház belenyugodott. Nagyobb vita indult a szerzői jogra vonatkozó, Németországgal kötött egyezmény beikkelyezéséről szóló javaslatnál, melyet Polónyi Géza kivált közjogi szempontból diffikultált, ámbár maga is elismerte, hogy az egyezményben nincs olyan kifejezés, mely már számos előző egyezményben meg nem volna. Mégis mikor Plósz Sándor igazságügyminiszter szembeszállott a Polónyi vádjával és megvédte minden irányban az új egyezményt, a szélsőbal szokatlanul kezdett fészkelődni. Visontai Soma hosszabb beszédben is kifejezést adott megütkezésének, amire aztán Neumann Ármán előadó

Aztán megfordul. Két kamarása erősen, szinte durván fogja meg a hóna alatt s viszi le a tiz-tizenöt lépésön, úgy, hogy a lába egyáltalán nem ér a földet. Lenn beültetik a trónusba, s Császká néhány szava után jönnek a püspökök lábcsókra. Kegyesen a kezét tartja ajkai elé. Közben sorban énekelnek a zarándokesoportok. A pápa mosolyog, mindig mosolyog. Sorba letorolnak előtte. Egy magyar mágnás közeledik feléje, de visszatartják. Egy frakkos ur — doktor Lapponi, az orvos — felemeli a kezét:

— C'est assez — mondja franciául. A pápa kéri, hogy engedje meg. Az orvos tagadólág rázza a fejét és hátraíntai a püspököket:

— Assez.

És egy másik intésére újra fölteszik a székét a nyolc piros lakáj vállára. A menet megindul. Ujra kitér a szivajgó lürma, újra csattog a taps, újra lobognak a kendők. Amerre viszik, nagy esomóban olvasókat, kereszteteket, szentképeket nyujtanak feléje. Kezének egy mozdulatával megáldja mind ...

De most már nagyon fáradt. Teljesen bele-süpped a nagy piros székbe, fejét a mellére hajvta, két karját eryedten teszi az ölébe. Nagy erőlködéssel még csak kétszer bir felállani. A második, álva adott áldás után már visszasesik a székbe. Most sokkal kisebb, mint amikor bejött. Ki tudja, mióta gyűjtötte ezt a kis erőt, ami most kifogyott a derekából. Ujra elviszik előttem s csodálkozva látom, hogy még mindig mosolyog. Körülöttem reszket a levegő a negyvenez ember kiáltásától, tapsától, s a pápa mindegyre mosolyog, szeme még mindig ragyog, mélyen égő eleven tüzzel. Ilyen csodálatos szép szemet még nem láttam és talán soha többé nem fogok látni.

Eltűnnek vele a fordulónál, felviszik a Vatikánba. S ahogy becsukódik mögötte a kapu, tologatni kezdik a padokat, egybeömlik a nép és egy érdekes, frakkos ur leveri a port a térdéről ...

válaszolt. Ez a válasz egészen kihozta a sodrából Polónyiakat, s így esett, hogy amikor szavazásra került volna a sor, a szélsőbal a határozatképesség megállapítását követelte.

S aztán persze kisélt, hogy a Ház nem határozatképes. Az ülést félórára föl kellett függeszteni. A félóra sem használt. Akkor tem voltak még százan együtt.

Az elnök tehát kimondta:

— Felolvastatom a katalógust!

Hát azt is hiába olvasták fel. Száz képviselőt nem sikerült összehozni, s így a határozat-hozatalt el kellett halasztani holnapra. S ezt a májusi verőfény okozta ...

A képviselőház ülése május 3-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor, Cseh Ervin.

(Jelentések.)

Elnök: Megnyitja az ülést és előterjeszti a beérkezett kérvényeket s feliratokat, majd felolvastatja a miniszterelnök általát, amelyben közli, hogy a delegáció május 12-én ülnek össze. A Ház elhatározza az elnök indítványára, hogy a delegáció tagjait május 5-én fogja megválasztani.

Széll Kálmán miniszterelnök: Törvényjavaslatot ad be a magyar-román határon levő határjelek felállításának költségei tárgyában.

Neményi Ábrmus előadó benyújtja a pénzügyi bizottság jelentését a beruházási költségről szóló törvényjavaslat tárgyában, amelyet a Ház szombatra tűz ki napirendre.

(A nemzet gyászja.)

Elnök: Jelenti, hogy Hoek János napirend előtt kér szót.

Hoek János: Tisztelt Ház! Napirend előtt kérem engedélyt a szóláshoz, hogy a tisztelt Házban hivatalos állásfoglalás történjék azon súlyos veszteség folytán, amely a magyar művészetet és benne kulturánkat, a magyarok legkiválóbb tehetségeit és a magyarok dicsőségének, Munkácsy Mihálynak elhunytával érte.

Lehetetlen, hogy mikor az egész nemzet érzi a mély gyászt és szomorúságot, ez a Ház, mely a nemzeti élet létkető szerve és központja, ebben a nemzeti gyászban ne osztozzék és legalább is állást ne foglaljon azon általános szomorúságban, mely mindnyájunkat ért.

Tisztelt Ház! A megindulásnak nincs szebb ékezzsólása, mint a könnyek, a szívek és lélekek meghatottsága. En e pillanatban elparentálni ékes szóval nem akarom azt a nagyot, aki a magyar dicsőség lobogóját meghurcolta az egész külföld előtt és akinek talentuma bevilágított az egész világ szemébe. Ennek a nemzetnek örökös kötelessége, hogy azzal a kis fajnabli súlyllyal, amit itt képviselünk, ugy-szólván idegenül és minden rokonszenvtől mentesen a népek nagy tengerében mint egy kis sziget, a külföld nagy nemzetek rokonszenvtől megnyerje, megnyerje az őt megillető tiszteletet, de ezt másképp nem érdemelhetjük ki, mint kulturánkkal és a művészet terén történt előhaladásunk által, mert a művészet közkincs. A jövőnek ez a legszebb programja, mert megtanítja az emberiséget a szépre, a nemesre, a kulturára, felemeli az eldurvulásból, melybe slyiedt és melyből kiszabadul, ha az eszméket keresi.

Munkácsy Mihály, midőn kilépett a nagy világba, az ő talentumában egyuttal a fajnab rejlt művészet is megnyilatkozott, ismertté tette a magyar nevet, a magyar tehetséget. Ez előtt az ember előtt életében hódott az egész világ, nekünk csak a gyász, a szomorúság maradt hátra, midőn ravatalánál könynyezve áll az egész ország és siratja benne egyik legnagyobb alkotóját ennek a korszaknak és a magyar tehetségnek egyik legkiválóbb fényes csillagát.

Ha mi megbecsüljük politikai nagyságunkat, akik bizonyos terén szolgálattal tettek nemzetünknek, épp úgy kötelességünk megbecsülni azokat is, akik kulturális törekvésünk terén éppoly fényt és dicsőséget arattak és hoztak a magyar névnek!

En nem akarok propositiót tenni, mert mindnyájan érezzük gyászunkat. Rabizom ezt az illetékes miniszter urra, aki az ország nevéhez méltóan fogja elintézni gyászunknak megünneplését s kérem a tisztelt Hazat, méltóztassék őt propositiójában támogatni. Csak arra kérem a tisztelt Hazat, járuljon hozzá jegyzőkönyvi formában a hazának gyászszabó, szomorúságának megünnepléséhez, hogy jelezze legyen a nemzet hazának jegyzőkönyvében, hogy mikor egyik legnagyobb, legkiválóbb művésznünk tünt el, a Ház osztozott a nemzet részvétében és gyászában és előjárt a hazafiúi kötelességek teljesítésében.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! En azt gondolom, hogy azokat, miket Hoek János t. képviselő ur most mondott, mindannyian átérezzük. Ennek a Háznak nincs egyetlen tagja sem, a kormányának sincs, aki kivonná magát azon általános fájdalom érzetéből, amely az országot elfogja, midőn a magyarságnak, a magyar művészetnek, a magyar géniuszunk illy kiváló képviselőjét vesztettük el. Hiszen az ország már hosszú éveken át a legnagyobb fájdalommal, részvéttel és csüggedéssel nézte ennek a nagy szellemnek elborulását, (Igaz! Ugy van!) és

igy az ő elveszte feletti fájdalom általános és mélyen érzett. A magam részéről is szívesen hozzájárulok ahhoz, hogy ennek a fájdalomnak a Ház jegyzőkönyvében is kifejezést adjon és megőrökítse annak a veszteségnél fájdalmas érzését, amelyet Munkácsy Mihály elhunytával az egész ország érez. A továbbiakra vonatkozólag méltóztatnék megvárni a kultuszminiszter urnak megérkezését, aki esetleg a legközelebbi ülésben fog e tárgyban indítványt tenni. (Általános helyeslés.)

Madarász József kijelenti, hogy dacára a nemzet nagy gyászának, a házszabályokat nem hajlandó megsérteni engedni. A napirend előtt határozatot hozni nem lehet.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! A magam részéről előbbi felszólalásban csak hangot akartam adni annak az érzésnek, melyet bennem azok a szavak kellettek, amiket Hock János t. képviselő ur mondott. (Helyeslés.) de nem indítványoztam semmit. Én csak azt mondtam, hogy nemcsak, hogy nem kifogásolom, de teljesen méltányolom azokat a szavakat és egészen egygyűrtök azokkal, amikkel a t. képviselő ur az ország fájdalmának ebben a súlyos csapásban kifejezést adott. Én azzal konkludáltam, hogy a továbbiakra vonatkozólag majd a legközelebbi ülésben intézkedünk. Méltóztatnék tehát a most elhangzott felszólalások mellett maradni és — mert Madarász József képviselő urnak a házszabályok szempontjából igazsága van — majd a legközelebbi ülésben a határozatot meghozni. (Általános helyeslés.)

(Napirend.)

A Ház elfogadja harmadik olvasásban a nagykikinda-nagykerekéi és a szeged-karlovai helyi érdekei vasutak engedélyokiratainak egyesítéséről szóló jelentést, majd az országgyűlési képviselőválasztói jog gyakorlásának némely közzétélt, pusztát és telepet érintő rendelkezéséről, az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXIII. és az 1892. évi XXIX. törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló javaslatot került tárgyalásra.

Buzáth Ferenc felhívja a kormány figyelmét a választókerületek helytelen és igazságtalan beosztására. Sürgeti a választási törvény reformját.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! (Halljuk!) Már több alkalommal és különböző oldalról hozták fel ezt a kérdést, amugy incidentaliter, valahányszor a választási törvényről, a kuriai bírósokadról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál, vagy akár egyes kérvényeknél, akár általában a budget tárgyalásánál erről szó volt, és én min'annyiszor, valahányszor erről a kérdéstről nyilatkoztam, ugyanazt mondtam, amit most is mondani fogok: hogy tudniillik e kérdés oly mélyen belevág a választási törvény gyökereibe, hogy a magam részéről nem tartom helyesnek még azt sem, hogy ez a kérdés incidentaliter vita tárgyává tessenek. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

A 48-iki törvénynek, a választási törvénynek ez igen lényeges, igen fontos és igen jelentős része. A törvényhozás 1867. óta többször foglalkozott a választási törvény revíziójával, de a választókerületek beosztásának kérdését, úgy, amint azt az 1848-iki törvény megállapította, igen fontos és nagyjelentőségű momentumoknál fogva nem érintette, nem bojtogatta, ahhoz nem nyúlt. (Halljuk! Halljuk!) Es mit mutat ez, tisztelt képviselőház? Azt, hogy ezzel a kérdéssel igen kényesen kell elbánni, mert igen fontos, jelentős kérdés. Nem tagadom azt t. Ház, hogy sok tekintetben kifogás alá esnek az 1848. törvénynek a választókerületek felosztását megállapító része, hogy kifogások tehetők, hogy aránytalanságok vannak. De annak idején bizonyosan napirendre került ez a kérdés és mivel én azt, a mit pár hónappal ezelőtt vagy egy évvel ezelőtt, vagy csak egy pár héttel ezelőtt mondtam, fenntartom most is és mivel nem tartom ezt oly kérdésnek, hogy azonnal szemben egy pár hónap lefolyása alatt más állásponttal lehetne elfoglalni: ezért arra kérem a t. Házat, hogy méltóztatnék ez alkalommal is szívesen belenyugodni abba, hogy ez a nagyon fontos és jelentős kérdés incidentaliter határozat tárgyává ne tessenek. (Élenk helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Szavazásra teszi fel a kérdést. A Ház elfogadja a javaslatot, ugyszintén vita nélkül elfogadja a Ház az igazságügyi bizottság jelentését, a kolozsvári kir. főügyészség felterjesztése folytán a büntetőtörvénykönyv 269. §-a értelmében adandó felhatalmazás tárgyában.

Neumann Ármin előadó: Az 1884. évi XVI. törvények, mely a szerzői jogra vonatkozik, a 74-ik §-ban kimondja, hogy a törvény a külföldiek műveire nem vonatkozik. A törvényhozás pedig már 1864-ben sem zárkózott el azon felől, hogy ugyanazon indokok, melyek a hazai szerzők műveinek védelmét biztosítják, a külföldi szerzők műveire is vonatkozzanak. De törvény útján intézkedve még eddig nem lett. Pedig a szellemi művek megalkotói megérdemlik, hogy törvényhozáson útján részesüljenek műveik oltalmában. A beterjesztett törvényjavaslat ezen oltalmat célozza és kéri a Házat, hogy azt elfogadja.

Polányi Géza: Magyarország függetlensége és önállósága tekintetében nem talál elég garanciát ebben a javaslatban. Ezt magyar törvényhozásnak elfogadnia nem szabad. Nagyon megérdemelne, hogy kulturális tekintetben behatóbban s komolyan foglalkozunk e javaslattal. Látszólag úgy tűnik fel, hogy ezzel a javaslattal egy láncszemmel ismét belepünk Európá kulturájába. De nézzük mélyebben e javaslatot. Lesz-e szükség arra, Jókai művein kívül, hogy magyar művet Németországban védelemben kell részesíteni. Szóval jogsegélyt biztosítunk egy államnak, a nélkül, hogy a reciprocitás megvolna. Nem a

hármasszövetség ellen való ellenségeskedés ez. Nézzük csak a Németbirodalom vámpolitikáját, minden téren bennünket nyomnak. Ez a javaslat nem jelent egyebet, hogy a német kultúra termékei, amelyek eddig fordításban kerültek hozzánk, most nem magyar fordításban, hanem eredeti németben fognak hozzánk jutni. Szóval a német kultúrának nyitunk utat, pedig a magyarokat megévtizedeken keresztül önvédelmi harcot kellene folytatnia a német kultúrával szemben. (Élenk helyeslés a szélsőbalon.) Attár a dolog közjogi részére: A miniszter azzal fog védekezni, hogy taposott uton halad. A külügyminiszterium csak olyan külügyek képviselőre van hivatva, melyek mindkét országot közösen érdeklik. Az 1867. XII. t.-c. e tekintetben tisztán rendelkezik, teljesen felesleges azt félreemagyarítani. Olyan szerződéshez, mely nem a magyar állam szuverenitásából kötik meg, csak úgy tudna hozzájárulni, ha a szerződés a nagykövét, vagy a külügyminiszter köti meg, de kizárólag a magyar kormány megbízásából és felelőssége mellett, tehát Magyarország mint állam nevében és a magyar király nevében. A királynak mint Magyarország apostoli királyának lehet csak szerződnie Magyarország nevében. Itt arra kell fektetni a fősúlyt, hogy nem két állam szerződik egymással, hanem egy állam: Németország szerződik Ausztriával és Magyarországgal. Ezt ki kellett volna domborítani, ennek pedig a jelentésben éppen az ellenkezője van meg.

Flósz Sándor igazságügyminiszter: Előrebocsátja, hogy az európai civilizált államok túlnyomó nagy része között az ugynevezett berni konvenció áll fenn, amely 1886-ban köttetett, de amely 1896-ban a párisi deklaráció által némileg módosítottat és a szerzői jogok védelme érdekében kiterjesztetett. A mi különösen a fordításokat illeti, a berni konvencióban az áll, hogy megvédték az a fordítás, illetőleg megvédték a mű a fordítás ellen, ha tíz év alatt valaki a fordítást beterjeszti és akkor azután megvédték azon időtartamon át, mint az eredeti. Mi akkoriban fel lettünk szólítva, hogy ezen berni unióhoz szintén járuljunk hozzá: azonban akkor a magyar kormány ezt megtagadta, még pedig abból az okból, mert nem adhat külföldi idegen szerzői jognak nagyobb védelmet, mint amelyet a hazának adunk. (Általános helyeslés.) Nem zárkózhatott el azonban erre a kormány az elől, hogy készséggel nyilvánítsa arra, miszerint szerződést köt az alaki viszonyosság alapján. Ez alapon lettek azután nevezetesen Olaszországgal és Nagybritanniával a hasonló szerződések kötve. Ezen alapon lett ez a szerződés is kötve, mely a fordításokra nézve és általában is sokkal kevesebb védelemben részesíti a külföldi szerzőt, mint amelyet a berni konvenció megállapított. A nemzetközi tisztesség és a nemzetközi jognak a kivánalma hozza magával azt, hogy a külföldi magánjogokat épp úgy megvédjük, mint ahogy megvédjük a belföldi magánjogokat. Ennek teszünk eleget ezzel a szerződéssel. (Ugy van! a jobboldalon.)

Ez a szerződés bizonyos tekintetben védvám a magyar eredetű műveket produkáló szerzők részére, megnehezíti a külföldi termékek konkurenciáját és megnehezíti a külföldi termékek behatolását bizonyos fokig, de nem túlságosan. Erre nézve eltérő felőgas lehet. Eltérő felőgas van annak, aki magyar szellemi munkát produkál és eltérő felőgas van annak, aki külföldi termékek fordításával foglalkozik. Csak azt kérem, kinek az álláspontja szorult inkább védelemre: az-e, aki magyar szellemi termékeket produkál, vagy azé, aki külföldi munkákat egyszerűen le akar fordítani és habár magyar nyelven, de mégis külföldi eszméket, külföldi formákat akar terjeszteni.)

Ez a szerződés megvédi azokat a magyar szerzőket, akik védelemre rá vannak szorulva és tisztán csak azokra nézve nem előnyös, akik nemzeti szempontból sem szorulnak védelemre. Egyébiránt nemcsak Jókairól van itt szó, hanem szó lehet másokról. Szó lehet például Munkácsyról és Munkácsy műveiről is. Ha azok a külföldön többszöröztenek, például Franciaországban, akkor az egész civilizált világban védelemben részesülnek, ellenben ha Munkácsy itt többszörözttette volna munkáit, akkor azok védelmet nem találtak volna.

Eddigi összes szerződéseink, amelyek együtt köttettek Ausztriával, amelyeknél ilyen incidens-közösség volt, — hogy úgy nevezem: formai közösség, mert hiszen azért nem válnak közös ügyggyé, amint mindnyájan tudjuk — eddigi közös szerződéseink, amennyiben azokat ő felsége kötötte meg, mindig úgy köttettek meg, hogy nem tetették ki, hogy Magyarország és Ausztria nevében köttettek, hanem elégnék találtak, hogy ő felsége címzésekben meg van jelölve, hogy mint Ausztria császára és Magyarország apostoli királya köti meg a szerződést. (Mozgás és zaj a szélső baloldalon. Félkiáltások a szélső baloldalon: *Éleg rossz!*) Egész sora van a szerződéseknek, amelyek itt vannak kötve és van több oly szerződés, amelyeket a német birodalommal köttünk, amelyekben épp úgy, mint ebben, megkötötték a szerződés egyrészt Németország császára és Poroszország királya közt a német birodalom nevében, másrészt pedig Ausztria császára és Magyarország apostoli királya között minden közelebbi hozzáadás nélkül. (Félkiáltások a szélsőbaloldalon: *Ez a helytelen!*)

Ami a legújabb szerződésre való hivatkozást illeti, amely Romániával köttetett, kétségtelen t. Ház, hogy a magyar kormány is jogosítva van szerződést kötni és vannak nemzetközi szerződések, amelyek a magyar kormány nevében köttettek. Hiszen ha át méltóztatik nézni a törvényért, úgy látni méltóztatnak, hogy a szerződések vagy ő felsége által köttettek, vagy az ország nevében, vagy olyanok is vannak, amelyek kormánygyezmények.

Ilyen alakban is köthető tehát, de abból, hogy egy szerződés ily alakban köthető, azért nem következik, hogy mindig ily alakban köttessenek. (Mozgás

és ellenmondások a szélsőbaloldalon.) A minthogy igazságügyi és egyéb szerződéseink, amelyeket külföldön köthetünk, eddig mindig együtt köttettek, mert semmielőre ok nem forgott fenn arra, hogy együtt ne kössük. (Halljuk! Halljuk!) Mert hiszen hogy több állam együtt köt szerződést, az nemcsak oly szoros viszonyban levő államok közt fordul elő, mint a minő viszony közöttünk és Ausztria közt fennforog, hanem más államok között is. Én tehát — és azt hiszem, képviselőtársaim is együtt fognak velem érteni — nem találok ezen közjogi agyagokat indokoltaknak s azért kérem, méltóztatnék ezen szerződést elfogadni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Visontai Soma: Nagy hiba volt a minisztertől, hogy a 67. XII. törvények azon §-át hozta fel védelemre, amely a közös ügyekről inlezkodik. Ez a §. azokra a külügyekre, amelyek belügyi vonatkozással bírnak, nem alkalmazható. Pusztán formai okokból ne kösse magát Magyarország Ausztriához, hanem juttassa érvényre önállóságát ott, ahol csak lehet. Ez a javaslat semmi más okból nem látott világot, mert Ausztriának erre különös szüksége volt. A magyar kormány van hivatva, hogy mindezt, ott, ahol Magyarország önállóságát elhalványítani akarják, felleljen és megvédje Magyarország érdekeit. Az csak szofizma, amit az előadó mondott: hogy itt három szerződés van, de csak két fél. Ennek a javaslatnak minden intézkedése felesleges, mert csak Magyarország artalmára van. Kérdi a minisztert, hogy mi szükség az e javaslatra magyar szempontból, hazai szempontból.

Elnök a vitát bezárja.

Flósz Sándor igazságügyminiszter: Visontai nyitott ajtót tör be, amiúton azt akarja vitatni, hogy a szerzői jog kérdése nem közös ügy, hanem Magyarországának saját ügye. Hiszen ezt én is hangsúlyoztam előbb, ezt senki kétségbe nem vonta. Világos és természetes, hogy az a kérdés, hogy mi a szerzői jogra nézve szerződést kössünk, és hogy minő tartalommal kössük, tisztán és egyedül a magyar állam, a magyar törvényhozással elhatározásától függ.

Thaly Kálmán: Annak a nevében kellett volna megkötni.

Flósz Sándor igazságügyminiszter: Amit mi akarunk a jelen szerződésnél, abban ez az elv, ez az álláspont teljesen meg is van óva. Amit én említettem, az tisztán csak az volt, hogy az ilyen nem közös ügyekre vonatkozó szerződések kötésénél is a külügyminiszternek ingerenciája van a képviselőkétől. (Ellentmondás és zaj a szélső baloldalon.) Ez nem is lehet másképp. Ennek azért kell így lenni, mert minden szerződésnek védelmére úgy az osztrák, mint a magyar haderő készen áll, amint ezt az 1867-ik XII. törvények 8-ik §-a is egyenesen azal indokolja, hogy a közös védelemből folyik a közös képviselet. A mi azt a szemrehányást illeti, hogy ezen szerződésben a magyar államiság nincs megóva, erre nézve szabadon egyebek között csak a következőket megjegyezni. Egészen hasonló ehhez az az intézkedés, a melyt Olaszországgal köttünk és ezen szerződésről az igazságügyi bizottság akkori jelentésében, melylyel az erre vonatkozó törvényjavaslatot a Ház elé terjesztette, azt találta, hogy az Olaszországgal kötött nemzetközi szerződés oly határozott és éles körvonallakkal lépteti fel Olaszország irányában a magyar államiságot, hgy eddigi szerződéseinkben kevés hasonló példa található. Ez tökéletesen áll e szerződés is.

Neumann Ármin előadónak az igazságügyminiszter kimerítő beszéde után nem igen van mondani valója. Csak azért szóal fel, mert Polányi őt is aposztrofálta a szerződés közjogi oldalának feszegetésénél. A német császárnak is ő címét a német alkotmány értelmében föltétlenül használnia kell, a magyar királyra nézve pedig egészen másképpen áll. Képviselet tekintetében akár Magyarországot, akár Ausztriát, akár a monarkiat illető ügyben történik az, mindig a külügyminiszter van hivatva.

Polányi Géza válasza és az előadó viszonzalása után

Elnök: Szavazásra teszi fel a kérdést.

(Határozatképtelenség.)

Kubik Béla: Kéri a Ház jelenlévő tagjainak megolvastatását, vajjon határozatképes-e a Ház? **Elnök** elrendeli a jelevők megszámlaltatását, összesen nyolcvanhatan vannak jelen s e miatt egy negyedórát az ülést felfüggeszti.

Szünet után az elnök újból megolvastatja a jelenlévőket, csak kilencvennyolcan vannak.

Elnök elrendeli a névsor felolvasását, s azután enuncijálja, hogy a felolvasás eredménye szerint nem határozatképes a Ház, ennőlfogva az ülést bezárja és javasolja, hogy a Ház a legközelebbi üléset holnap délelőtt 10 órakor tartassa s napirendre a mai napirend tárgyalásának folytatása tiszessék ki. Az ülés 2 órakor végződik.

BELFÖLD.

Az államháztartás. A képviselőház zárvárszám-dási bizottsága **Fest Lajos** elnökével tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a magyar korona országainak 1888-tól 1897-ig terjedő tíz évi államháztartása eredményeiről, továbbá a magyar korona országai 1868-tól 1897-ig terjedő harminc évi államháztartásának eredményeiről szóló jelentéseket, amelyeket az állami számvevőszék beterjesztett, s amelyeket **Benke Gyula** előadó tüzetszén ismertetett. A bizottság elhatározta annak javaslatba hozását, hogy a Ház vegye a jelentéseket tudomásul, s hasonló célból közölje azokat a főrendiházzal is. Ezzel az ülést véget ért.

A delegáció. Az országgyűlési szoba elvált a holnapi értekezletén fogja kijelölni a delegációba választandó tagokat. A választás a képviselőházban szombaton lesz.

Az új kereskedelmi államtitkár. A *Magyar Nemzet* írja: Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter a megüresedett kereskedelmi államtitkári állást dr. Nagy Ferencnek, a budapesti tudományegyetem kereskedelmi jogi tanárának ajánlotta fel. Dr. Nagy Ferenc egyike az ország legkitünőbb kereskedelmi jogászaiknak, akinek rendkívül becses kodifikációs tevékenységét számos kitűnő törvényünk, köztük a legutóbbi szövetkezeti törvény is dicséri. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter nagy előszeretettel és ritka szakértelemmel saját maga intézi tárcájának vasuti és tarifapolitikai ügyeit s így arra helyezi a súlyt, hogy olyan erőt nyerjen meg minisztériumának, aki első sorban a törvények szerkesztéséhez szükséges kiváló tulajdonokkal rendelkezzék. Ebből a szempontból is rendkívül szerencsésnek mondható a miniszter választása és felette óhajtható, hogy a tárgyalások mihamarabb eredményre vezessenek.

A magyar-román határ jelző-ozslopai. Szell Kálmán belügyminiszter a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot terjesztett be a magyar-román határvonalon felállított határjelzők kicserélése folytán felmerülő költségek fedezésére szükséges hitel engedélyezéséről.

A javaslat elmondja, hogy a magyar és román kormányok közt a magyar-román határvonalon a határ jelzése céljából felállított határozolópok és határhalmoknál szilárdabb szerkezetű határjelzőkkel való kicserélése iránt megállapodás létesült. E munkálatok végrehajtására, nevezetesen a fából készült s a határ menetének jelzésére szolgáló oszlopoknak vasoszlopokkal, az ugyancsak a határvonalon a határ menetének jelzése céljából emelt földhalmoknak és kőrakásoknak pedig természetes falakból készült halmokkal való kicserélésére, mely munkálatok költségeit fele részben a román állam viseli, a belügyminiszter részére a javaslat értelmében kétszáz ezer korona rendkívüli hitel engedélyeztetik.

KÜLFÖLD.

Berlin felé...

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 3.

Acélszárnyak röptik a német birodalom ünnepere készülő fővárosra felé *Ferenc Józsefet*, a magyarok királyát. Mire e sorok napvilágot látnak, már kelére is üli a németek nagy császára hű szövetségét és barátját s bemutatja lelkesen ünneplő népe hódolatát fejedelméi vendégének. Ma este indult utnak Berlin felé királyunk és holnap délelőtt tíz órakor érkezik oda. Berlinből ma az alábbi táviratok jelentik az ünnepség előkészületeit:

Bécs, május 3.

Ő felsége este 6 óra 40 perckor a Nordbahn egy expressz-vonatával Berlinbe utazott. Kisérőiben voltak többek közt *Paar* és *Bolfras* főhadsegédek, *Schiessel*, a kabinetiroda igazgatója, gróf *Goluchowski* külügyminiszter *Mérey* követségi tanácsossal, báró *Beck*, a vezérkar főnöke, *Bülow* német katonai attasé. Ő felsége, aki tábornagy tábort egyenruhában volt, megszólította a megjelenteket és hosszasan beszélt *Bülow*-val. A Nordbahn pályaudvarán egybegyűlt nagy ember-tömeg lelkesült ovációkban részesítette ő felségét.

Berlin, május 3.

Nagy politikai jelentőséggel bír királyunk ő felségének berlini látogatása. Az egész német sajtó lelkes hangon üdvözli királyunkat, mint a hármasszövetség legnagyobb támaszát. A három napig tartó ünnepek nagy fényvel és pompával fognak végtelen. Berlin zászlószórt ültött és az egész város ünnepi köntösbe öltözött. A Brandenburger Thorról hat óriási piros-fehér-zöld magyar nemzeti színű lobogót lenget a szél. Az Unter den Linden végves-végig csupa lobogó-erdő és zöld fenyőágakból font koszorúkkal van övezve. Gyönyörű képet nyújt a császári palota környéke, a földszített múzeum, I. Vilmos hidja és Nagy Vilmos császár monumentális ércszobra, amelyet porosz, osztrák és magyar zászlók díszítenek. A Pariser-Platzon óriási diadalkaput emeltek, amely művészen van dekorálva zászlókkal, szobrokkal és délszaki növényekkel.

Pénteken reggel érkezik ő felsége a Potsdamer Bahnhofon Berlinbe. A pályaudvaron királyunkat a német császár fogadja, továbbá a birodalmi hercegek és a különféle nemzetek diplomáciai kiküldöttei. A pályaudvar előtt üdvözléssel és zeneszóval üdvözlik a német császár vendégét, majd a Bellevue-Strassen és a Sieges-Alleen át fog bajtani a királyi fogat. Az

Unter den Linden felső részén, a Brandenburger Thor előtti diadalkapunál három szép porosz leány, *Kirschner Matild*, a főpolgármester leánya, *Knoblauch Margit*, dr. *Langerhans*, a városi tanács elnökeének unokája és *Jakobi Lotfi*, Jakobi városi tanácsos leánya, virágbokrotát nyújtanak át a királynak. A Pariser Platzon helyezkedik el a *Berlini Magyar Egyesület* is, a hová zászló alatt vonulnak ki. Az egyleti zászlót *Willoner Jenő* hirlapíró viszi magyarral díszruhában. Ugyancsak e helyen fognak csoportosulni az osztrák egyletek is. A *Habsburg-Verein* tagjai, az osztrák és magyar hadsereg Berlinben élő tartalékos tisztjei egyenruhában a pályaudvaron üdvözlik ő felségét. A diadalkapunál az üdvözlő beszédet *Kirschner főpolgármester* fogja tartani, majd megindul a menet az Unter den Linden közepéig a császári palota felé.

Május ötödikén este kilenc órakor nagy ünnepi estét rendeznek a Berlinben élő osztrákok és magyarok a Hotel Kaiserhof-ban. Az operaházban diszlokádás lesz, utána a várost kivilágítják. Május 6-ikán királyunk ő felsége fogadja a berlini osztrák és magyar egyletek hódoló küldöttségét. A *Berlini Magyar Egyesület* három tagu hódoló küldöttségét *Krausz Bernát* egyesületi elnök vezeti. Ő felsége a *Berlini Magyar Iparoskör* három tagu hódoló küldöttségét is fogadja. Az iparoskör két munkás tagja munkás ruhában, munkás jelvényvel fog ő felsége elé bocsátatni.

A porosz fővárost Vilmos császár külön óhajára s határozott kívánságára péntek reggel *Ferenc József* ő felsége kedvenc virágszíneiben fogják feldíszíteni. Mindez ideig ezt titokban tartották, mert kellemes meglepetésben akarták ez által ő felségét részesíteni. Vilmos császár tehát most ismét tanujelét adja, mindenre kiterjedő figyelmességének és nagy tiszteletének s szeretetének, amelyel királyunk ő felsége irányában viseltetik.

Berlin, május 3.

Szűgyény-Marich osztrák-magyar nagykövet, valamint a diszlokádára kirendelt tisztek *Lindeguist* gyalogsági tábornok vezetésével ma este Frankfurtba utaztak, hogy holnap reggel ott *Ferenc József* császár és királynál jelentkezzenek.

Schiessen gróf, a nagy vezérkar főnöke holnap délre báró *Beck* osztrák-magyar vezérkari főnököt, valamint *Ferenc József* császár és király kíséretét reggelire hivta meg, melyre *Waldersee* gróf tábornok és más német katonai főméltóságok is hivatalosak. — *Bülow* gróf államtitkár ugyanakkor reggelit ad *Goluchowski* gróf tiszteletére.

Berlin, május 3.

Berlin fővárosa teljes ünnepi díszben várja a holnapi napot. Roppant emberáradat hullámszik az utcákon; a kocsiforgalom peregik szünetel. Minden irányból nagy számban érkeznek az idegenek. A magyar és az osztrák színek nemesek a főbb utakon pompáznak, hanem a mellékutakban is mindenütt láthatók. A sajtó felettébb meleg hangon méltítja a nap eseményét. A rokonérzés Ausztria és Magyarország uralkodója iránt szemmel láthatólag a nagy közönségben is mély gyökeret vert; *I. Ferenc József* neve igen népszerű a nagy német birodalom fővárosában is. Nagy tömegekben árusítják az alkalmi fényképeket és képes levelezőlapokat. A tanuló ifjúságnak is szabad napja lesz holnap.

Királyunk vasárnap az osztrák-magyar nagykövetség palotájában a reggeli után az osztrák és a magyar egyesületeket testületileg fogadja. *Szűgyény-Marich* László nagykövet és az osztrák-magyar katonai attasé már elutaztak ő felsége elé.

Berlin, május 3.

Berlin városa teljes díszben várja *Ferenc József* királyt és a többi fejedelmi vendéget. A birodalom minden részéből hozattak munkásokat, mert itt állandó munkahiány van s így sikerült elkészülni a nagy napra.

A városban óriási nagy az élénkség. A kocsik forgalma megtízszereződött. A fogadók tömege vannak idegenekkel. A boltok kirakataiban és a lakások ablakaiban mindenütt *Ferenc József* királyi arcképeket tettek ki. Az utcákon érmekek és arcképeket árulnak. Lépten-nyomon *Ferenc József* királyt emlegetik. A trónörökös nagykorúsításának ünnepe ugyszólván egészen háttérbe szorult s *Ferenc József* király látogatása a főünneppé.

A Pariser-Platzon, ahol *Ferenc József* király Berlin városi tanácsának küldöttségét fogja fogadni, hihetetlen nagy lesz a tolongás. Itt hallatlan árakat kérnek olyan ablakokért, amelyekből az egész bevonulás látható lesz.

Az Unter den Linden valózággal zászló-erdőhöz hasonlít, melyben a vörös-fehér-zöld színek igen sűrűen láthatók. A képzőművészetek akadémiáját két emeletnyi magaságu magyar korona

díszíti, mellette a kétféjű sas. A magyar címert igen sok helyen használják a díszítésnél. A hársak alatt óriási néptömeg hullámszik, mely emelkedett ünnepi kedvben néz a magas vendég holnapi bevonulása elé.

Az idő ma szép s ha holnapra nem lesz eső, akkor kakasszóra talpon lesz egész Berlin népe. Reggel nyolc órakor el fogják zárni az utcákat a kocsiközlekedés elől.

A hivatalos programon kívül *Ferenc József* király fogadni fogja az idegen fejedelmi vendégeket s viszonzni fogja látogatásukat, majd koszorút fog letenni *I. Vilmos* és *Frigyes* sirjaira.

Vasárnap este általános kivilágítás lesz. A királyi palota előtt *Vilmos* császár szobrára, amelylyel szemközt vannak *Ferenc József* király szállásának ablakai, tízezer villamos láng fogja szórni sugarait. A kivilágítás négy száz lőerőre berendezett villamosgépeket állítottak fel.

Küzből táviratozzák, hogy *Henrik* herceg a német trónörökös nagykorúsításának ünnepére Berlinbe utazott.

A nagykorúsítás ünnepére a következő külföldi ezredek küldenek követséget: a II. Vilmos császár nevét viselő magyar huszárezred, a III. Frigyes Vilmos nevét viselő orosz gránátos ezred, a 2. száz gránátos ezred, a II. Vilmos császár nevét viselő bajor ulánus ezred és a 120. württembergi ezred.

Berlin, május 3.

A magyar sajtónak itt tartózkodó képviselőit mindenütt kitünően fogadták. Az udvarnagyi hivatal és a városi hatóságok a legszívesebb előzékenységet tanúsítottak iránjuk. A sajtó tagjainak az udvari hivataloknál és a hatóságoknál való bevezetése körül dr. *Wohl* Lajos hazánkfia és újságíró kollégánk körültekintő gondoskodással kiváló érdemeket szerzett és amennyiben dr. *Wohl* már napokkal ezelőtt megtett minden szükséges lépést a hirlapi szolgálat és a magyar újságírók munkájának megkönnyítése érdekében, az egész sajtó hálás elismerését érdemelte ki.

Berlin, május 3.

A *Reichsanzeiger* írja: Az a nap, amelyen ő császári és királyi felsége, a német birodalom és Poroszország trónörököse nagykorúvá lesz, számos fejedelmi vendéget fog összegyűjteni a birodalomból és más országokból Berlinben, a császár és király ő felsége udvarában. Elsőnek az osztrák császár és a magyar király ő felsége tartja holnap bevonulását a német birodalom fővárosába. Az a fogadás, amelyben itt részeseim fog, meg fogja mutatni, hogy az ő császári és apostoli királyi felsége iránt való tisztelet ugyanolyan maradt, amilyen tízezer évvel ezelőtt, legutóbbi berlini látogatása alkalmával volt. A két uralkodó és birodalmaik személyes és politikai viszonyának alapja ma is a bizalomteljes barátság ugyanaz az érzése és ugyanaz a törekvés, hogy tudniillik a hármasszövetségben Olaszország lovasias királyának közreműködésével az európai béke érdekeit szolgálják a többi hatalmassággal való jó viszony ápolásával. A felséges vendég nemes személye iránt való őszinte tisztelettel szives istenhozottat mondunk *Ferenc József* császár és király ő felségének.

A *Post* ezeket írja: Nemesak az osztrák császárt üdvözöljük az uralkodóiban, hanem a magyar királyt is. Örülünk annak a rokonszenvnek, amelyet a tüzes és lovasias magyar nemzet tulnyomó többsége a német birodalom és Poroszország iránt régóta és ma is tanúsít, s amelyet mi teljes mértékben viszonzunk. Ennek a látogatásnak, amely több családi ünnepségnél, a politikai jelentősége abban áll, hogy *Ferenc József* császár a német császárral és a német fejedelmekkel, valamint az olasz királyi ház nemes sarjával együtt spontán bizonyosságot tesz berlini látogatása alkalmával a hármasszövetség rendületlenségéről.

Bécs, május 3.

A *Wiener Abendpost* megemlékezik azokról a nagyszerű előkészületekről, amelyeket Berlinben *Ferenc József* király fogadására tesznek, azután pedig azt mondja: Búszke örömmel kísérik a habsburgi birodalom népei uralkodójok útját, amely egyrészt ő felsége fenkölt személye iránt való hódolatát, másrészt a közép-európai békeszövetség hatásos manifestációjává fejlődik. Néhány nap múlva a német birodalom trónörököse, császári szüleinek öröme, a német nemzet reménye, állép a tanulás és nevelés éveiből a kötelességek és a felelősség komoly állapotába. Midőn *Ferenc József* császár ennek a szép családi ünnepnek és fontos családi aktusnak a fényét jelenlétevel emeli, egyszersmind újabb bizonyosságot tesz arról a baráti szövetségről, amely a Hohenzollern és a Habsburg-házat egyesíti, a nápolyi herceg egyidejű jelenléte pedig ama hármasszövetség rendületlen erősségének manifestációjává teszi ezt az ünne-

pet, amely három évtized óta teljesíti kizárólagos védő és békefenntartó miszióját Európá valamennyi népének üdvére. A berlini ünnepek értelmét és jelentőségét ez okból az egész habsburgi birodalomban jól megértik és méltányolják. A közös érzések kapcsa kötődik e napokban a két császárváros között és tiszta szívből hangzik átinnen az a kívánság, hogy a császári ifju hivatott legyen a legteljesebb mértékben beváltani felséges szüleinek és népének minden reményét.

Bécs, május 3.

A német haladó-párt végrehajtó bizottsága ma a következő, erősen politikai ízű táviratot intézte *Kirschner*hez, Berlin város polgármesteréhez:

Köszönetet mondunk a német haladóparti polgárság nevében Berlin városának az általa tervezett és hazánk iránti szíves rokonzenéről tanuskodó fogadtatásért, amelyben a német császárnak és birodalomnak szövetségét, a mi német fejedelmi nemzetségből származó császárnak, *I. Ferenc Józsefet* részesíteni akarja. Mi ebben újabb zálogát látjuk a két, német szellem és német munka által alapított állam förtelen szövetségének, és azt kívánjuk a felvilágosodott liberális vezetés alatt hatalmasan fejlődő testvérvárosnak és az egyetértés révén erős polgárságának, hogy a jövő ünnepnapjai örömben teljenek el.

A háború.

Budapest, május 3.

Szünetlenül folynak a harcok április 28-ika óta Thaba-Nehu körül, illetőleg e helytől északra a *Houtnek* nevű szorosnál, még pedig jobbadán az angolok rovására, akik nem bírtak megküzdeni a megvívhatatlan meredek magaslatokon álló a lelebsapó boerokkal, és kénytelenek voltak visszavonulni. Ma azonban *Lord Roberts* olyan jelentést küld, amely szerint az angolok aránylag csekély veszteséggel kiűzték erős hadállásaikból a boerokat, akik a távirat szövegezése szerint szétszóródtak kelet és észak felé. Ez a jelentés még mindenesetre további megerősítésre szorul.

A mai nap érdekes tudósításai itt következnek:

(A legújabb harcok.)

London, május 3.

A *Moring-Post* jelenti *Thaba-Nehuból* április 29-iki kelettel:

Dickson tábornok visszavonulása alatt egy eleséges kocsi és a dandár vízhorodó-kocsija az ellenség kezébe került. Az utóvédet erősen lövöldözte az ellenség. A visszavonulás veszélyeztette Hamilton tábornok pozícióját, miért is összegyűjtötte haderejét és óvatosan visszavonult Thaba-Nehuba, miután előbb ágyú- és puskatűzeléssel keményen ellentállt az előnyomuló ellenségnek.

London, május 3.

Lord Roberts jelenti:

Hamilton tábornok május 1-én nagy sikert aratott. *Houtneknél* aránylag kis veszteséggel kiűzte az ellenséget erős hadállásából. A boerok szétszóródtak keleti és északi irányban. Az angolok 26 boert, köztük egy parancsnokot elfogtak. *Hamilton* most *Jakobsbrustban* van, ahol egy napig marad, hogy a csapatok hét napi harc után kipihenhessék magukat.

Az ellenség maga is beismerte, hogy 12 halottja és 40 sebesültje volt, akik közül 21 az idegenek légiójához tartozott. *Maximov*, az idegenek légiójának orosz parancsnoka megsebesült, *Günther* német hadnagy, aki az 55. ezredben szolgált, elesett. Az elesettek között két francia is van.

London, május 3.

A *Daily Express*nek jelenti *Kimberleyből* mai kelettel:

Egy lovasított csapat *Barkleyestbe* ment, mert *Windsortont* megszállták a boerok.

A *Times*nek jelenti *Bloemfonteinből* tegnapi kelettel:

A boer lovakat mind konfiskálták. Ez az intézkedés sokkal hatásosabbnak bizonyul, mint a boerok lefegyverzése, és könnyebben is hajtható végre.

London, május 3.

A *Reuter-ügynökség* jelenti *Pretóriából* e hó 1-jéről: Egy hivatalos hadi jelentés azt mondja, hogy a szövetségesek április 28-án *Thaba-Nehuból* keletre nyolc foglyot ejtettek és tíz lovat zsákmányoltak. Április 30-ikán egy angol lovas osztály mutatkozott *Brandfort* közelében. A szövetségesek két oldalról megtámadták és visszavonulásra kényszerítették. A szövetségesek részén, akik tízenegy angolt elfogtak, két ember könnyen megsebesült. Egy másik jelentés szerint a vaakerstromi és ermelői kommandók *Brandfort* mellett ütközetet vívtak. Erős harc után tízenegy angolt elfogtak. Az angolok tízenkilenc halottat hagytak a csatateren, köztük *Liddy kapitányt*. A

szövetségeseknek néhány sebesültje volt. Tegnap az angolok *Fourteenstream* mellett heves ágyuzást kezdtek.

(A boerok helyzete.)

London, május 3.

A *Morning-Post*nak jelenti *Bloemfonteinből* tegnapi kelettel:

Az angolok két nagyon fontos levelet fogtak el. Az egyiket *Steyn* elnök írta *Botha* tábornoknak. *Steyn* panaszkodik benne, hogy *Kroonstad* védelmére kevés katonaságot hagytak hátra és jelenti, hogy az angoloknak 50.000 emberök van az előnyomulásra. *Steyn* azon panaszodik továbbá, hogy boer kommandók, amelyekről azt várták, hogy *Kroonstad*ot megvédik, fosztogatnak a kerületben és ezzel feszült viszonyt idéztek elő a transvaali és oranjei boerok között. Azt kívánja továbbá, hogy a *Natalban* álló 10.000 főnyi boer katonaság egy részét vonják vissza a *Vanreenen* szoroson túl, hogy a harc *Kroonstad* mellett koncentrálódjék és az angolokra döntő csapást lehessen mérni. A levél azzal végződik, hogy *Steyn* nem felel az oranjei boerok lojalitásáért, ha *Transvaal* garanciákat nem nyújt nekik arra nézve, hogy *Oranje* szabadállam ideiglenes fővárosát meg akarja védeni. A másik levél *Krüger* elnöknek a válasza *Fourteenstreams* parancsnokához. Ebben a levélben azt írja *Krüger*, hogy lehetetlen több csapatról gondoskodni, mert minden emberre, akivel a köztársaság rendelkezik, szükség van azon a helyen, ahol áll. Az elnök azzal végzi levelét, hogy az európai intervenció más csak napok kérdése.

London, május 3.

A *Daily Mail*nek jelenti *Laurenco-Marquezből*:

A boer kormányának nyilván az a szándéka, hogy a meddig csak lehet, ellentáll. A sydenburgi kerületben erődítményeken dolgoznak. Ez a vidék olyan hegyes, hogy *Sydenburgot* eddig nem lehetett összekötni a németalföldi vasutal. Egy idő óta azonban a boerok erősen dolgoznak a *Konatsiporttól* északnyugat felé menő vasuti vonalon, nyilván azért, hogy ezt a vonalat *Sydenburgig* meghosszabbítsák és a németalföldi vasutat, ha kell, elpusztítsák.

A *Daily News*nek jelenti *Laurenco-Marquezből*, hogy egy francia gőzös odaérkezett 12 boerral, akik a simonstowni táborból megszöktek és *Pretóriába* mennek.

Brüsszel, május 3.

Dr. Leyds transvaali követ, ki ismét ideérkezett, kijelentette, hogy a boer államok helyzete csak most válik igazán komolylyá. Az élethalálharc most kezdődött s a nagyhatalmak közbenjárásába vetett remény teljesen megsemmisült. Eppen ezért a boer küldöttségnek az európai fővárosok meglátogatását célzó utazási terve teljesen elejtett.

Köln, május 3.

Londonból jelenti a *Kölnische Zeitung*nek: *Krüger* azzal biztatta a boer parancsnokokat, hogy az idegen hatalmak közbelépése már csak napok kérdése.

London, május 3.

A *Times* tudósítója jelenti *Bergsbaarból* április 13-iki kelettel: *Olivier* boer parancsnok a helyett, hogy észak felé vonult volna, visszavonult *Smithfieldbe*. Egy másik kommandó a *Leeuro* folyónál van.

(Oszkár király a háborúról.)

London, május 3.

A *Daily Express* egy beszélgetést közöl, amelyet a lap egyik munkatársa a svéd-norvég királyi folytatott, aki állítólag így nyilatkozott a boer háborúról:

Az önök ügyét igazságosnak tartom és nem sokat adok olyan vallási elvekre, amelyek csakis a boerokra volnának alkalmazhatók. A transvaali kormány politikai becsületességében nem hiszek, mert sokszor szölitették föl reformokra, amelyeket visszautasított és bizonyára arra törekedett, hogy az angolok Dél-Afrikából kiűzessenek. *Jameson* betörését épp úgy sajnálom, mint minden igazságosan gondolkodó angol ember, de a brittek megmutatták, hogy jobban tudnak civilizálatlan vidékeket gyarmatosítani és rajtuk uralkodni, mint majdnem bármely vetélytársuk, holott a boerok erre teljesen képteleneknek bizonyultak. Nagy-Britannia tapasztalta, hogy váratlanul nehéz földadatot kell megoldania, de már a balsikerekből is van haszna, t. i. az a támogatás, amelyben a gyarmatok részesítették s amely még inkább megerősítette az angolok ügyének igazságosságáról való meggyőződésüket.

(A boer küldöttség.)

Hága, május 3.

A boer küldöttség elutazása előtt tanácskozott az amerikai követtel, aki biztosította a deputációt

arról, hogy *Mac-Kinley* szívesen fogja őket fogadni, de a találkozásnak nem lesz hivatalos jellege. Együttal sejtette az amerikai követ azt is, hogy *Mac-Kinley* nem fogja elfogadni a közvetítő szerepet.

HIREK.

Sophokles sirja.

A kegyeletes hang intonálása közben engedték meg néhány cincogó, diszsonáns hur pengetése. A kegyeletes hang az athéni hír méltatását illeti meg. Az athéni hír szenzációról ad számot, jelentvén, hogy Athén mellett a kolonosi szőlőhegyekben megtalálták *Sophokles* sírját. A szarkofágban néhány koponyacsont mellett tízenegy görög pénz és néhány edénydarab hevert. És a siriraton lebetűzhető *Sophokles* neve, — nem egész világos ez az írás, de az arkeologus szeme eligazodhat rajta... Szó sincs róla, a szenzáció nagyobb volna, ha azt mondaná, hogy megtalálták *Sophokles* elveszett drámáit. De ne zúgóljunk, érjük be azzal, ami van. Elégedjünk meg *Sophokles* sírjával. Meg is elégszünk vele, jóllehet a hasznát majd mások látják. Mert a kolonosi szőlőhegy most nagy értéket rejt magában. Pár hét, és *Sophokles* sírja mellett vendéglők lesznek, kalauzok ólalkodnak, a *Cook*-iroda megnyitja fiókját és az athéni kirándulók tüdejét klasszikus levegő tágítja. Lám, a materialisták igazsága: az anyag a fő, a spiritusz mit sem ér. Ah, a drámairó koponyacsontjait üvegszekrénybe teszik és a miniatűr-muzeumról fotográfia és képes levelezőlap készül. Szóval a világ érzékelheti majd a kolonosi nevezetességet. Ez eset nem volna ilyen kedvező, ha az elveszett száztizenhét darab *Sophokles*-dráma került volna meg. A drámáknak ugyanis kiadója még csak akadna, de olvasója vajmi kevés, a kevesek közé még az Akadémia első osztályának sem merném valamennyi tagját besorozni. Végre is száztizenhét drámának az elolvasására csak az szánhatja rá magát, aki könyvet akar róluk írni, másnak nincs az ilyesfélére ráérő ideje. Egész más, mikor a turista kíváncsi *Sophokles*-re. Kocsit vesz és kihajtat *Kolonosba*, ahol ama bizonyos híres bor terem, amelyről klasszikusok írtak reklámot. (Akár igaz, hogy irtak-e a klasszikusok a borról, akár nem, az okos vendéglős majd csak kibiratja az ajtajára az antik szakvéleményeket a borról.) *Kolonosba* beköltözik majd az élet a koponyacsontok révén: a turistának megszaporodik a teendője, a *Baedeker*be új csillag pottyan és a világot járó hölgyek és urak, mikoron *Elektrát* élvezik, halkan — hogy mindenki meghallja — oda-mondhatják a színházbeli szomszédjuknak: — „A szerzőt láttam. Csunya a koponyája. De a vendéglője kitűnő.” Egyébként *Elektrán* és *Antigonen* kívül van egyéb alkalmatosság is az előkelő ismeretség elérésére. Például az *Eleven* ördögben, mikor éneklük: — Az öreg *Sophokles*, az öreg *Sophokles*... A sir tehát végeredményben mégis közelebb hozza majd a kétezerháromszázhat esztendővel előttről elhunyt drámairót hozzánk. És mindez annak az urnak az érdeme, aki ráakadt a sírra.

Igaz is, ki ez az ur? A táviratban egy árva szó sem esik róla. Ej, ej, tulságosan gyanús ez a szerénység. *Schlieman*, aki a trójai ásátásoknál szerzett érdemeket, nem titkolta a nevét. Nem is dolgozott a *Baedeker* meg a *Cook*-iroda érdekében. A kolonosi *Schlieman* azonban aligha serkentette az arkeologus tudományoszomja a munkájára.

A kegyeletes hangot pedig, amelyet bevezető soraimban ígértem, ezek után talán el is ejtethem. *Sophokles* ártatlan az egész esetben.

(E—u.)

Munkácsy.

Virágfakadó tavasz, zsenge levél;
Madárka dalol rügyes ágon,
Már zöldel a fű, letellett a tél,
Uj mez van a régi világon.
Uj ruha, uj dal, uj szerelem!
Ki jön ma mulatni, vigadni velem?
Sietve! Hamar lesz a lobból avar,
Az ősz szele porfelhőbe kavár,
S megyünk lenyugodni, pihenni.

*

Im, míg a magasba' pacsirta dalol,
S szabadba sietnek a vének,
Megcsendül a távolban valahol
A gyszas, a bánatos ének.
Hull ölmos eső, és hűvös a lég,
S felhőbe borult egyszerű az ég!...
Váratlanul így lesz a lobból avar,
Az ősz szele porfelhőbe kavár,
S megyünk lenyugodni, pihenni.

*

Tavasz fakad; várjuk a drága nyarat,
És várjuk a holtat. A testet,
Mely nincs már, ám de visszamaradt
Száz emlék, mit keze festett.
Ládába került a büszke titán,
Valódi virág rajt', nem tulipán;
Sirassuk! Hamar lesz a lobból avar,
Az ősz szele porfelhőbe kavár,
S utána megyünk lepihenni.

Latzkó Andor.

Budapest, május 3.

— BUDAPESTI NAPLO. Április 30-án uj

előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Isabella* főhercegnő és lányai *Mária Krisztina* és *Mária Anna* főhercegnők ma délután 4 órakor Bécsből Pozsonyba utaztak. — *Wlassics* közoktatásügyi miniszter, akit őfelsége tegnap kihallgatáson fogadott, ma családijával együtt Budapestre utazott. — *Gróf Apponyi Albert* ma alföldi birtokáról a fővárosba érkezett. Este megfordult a szabadlevél klubban is. — *Dr. Scheuwater Ottó*, a Vörösi Kereszt egyesület főgondnokát udvari tanácsosa törvényt kiintétele alkalmából az egyesület központi alkalmazottai és a kórház orvosai testületileg üdvözölték.

— **Ferenc Szalvátor főherceg Dobozon.** *Ferenc Szalvátor* főherceg — mint Csabáról jelentik — hétfőn a gyorsvonattal odaérkezett s onnan gróf *Wenckheim Dénes* nagybirtokos meghívására báró *Léderer* dragonyos kapitánnyal a dobozi kastélyba hajtatott s még sznap részt vett a tisztelekre rendezett vadászatban, melyen 41 őzbakot ejtettek el. A vadászat után kedélyes lakoma volt a grófi kastélyban s a főherceg szerdán délelben utazott el a csabai állomásról, megígérve, hogy nemsokára ismét fölkeresi Békéscsaba vadakban gazdag területét.

— **Az orléans herceg Kis-Jenőn.** *Fülöp* orléans herceg tegnap Kis-Jenőre érkezett, ahol *József Apost* főherceg vendége. A herceggel érkezett Augusztina és *Maria Dorottya* főhercegnők. A magas vendégek reggeli után ocskészi mentek a kis-jenői erdőbe.

— **A bajor király betegsége.** *Ottó* bajor király betegsége — mint a *Frankfurter Zeitung* Münchenből jelentik — aggasztó, hogy a gyógykezelést nagyban nehezíti az a körülmény, hogy a király állapotára vonatkozólag minden felvilágosítást megtagad.

— **Gulner Gyula tiszteletere.** *Gulner Gyula* nék, az új belügyi államtitkárnak tiszteletere e hó 7-én Pestvármegye lakomát rendez, amelyen *Szell Kálmán* miniszterelnök is megjelenik. — Május 19-én az Országos Kaszinó is banketen fogja ünnepelni a népszerű államtitkár, ki a Kaszinónak hosszú éveken át oszlopos tagja volt.

— **Iskolai kirándulás.** A VI-ik kerületi állami főgimnázium május elsőjén kitünően sikerült kirándulásra használt fel. Az ifjúságot korán reggel dr. *Schnabel* Róbert igazgató és a tanári kar *Akvinkumba* vezette, ahol tanulságos előadások után lapdázással töltötték el a napot a jövedv diákok.

— **Egy francia tudós halála.** Párisból jelenti ma egy táviratunk, hogy *Grimeaux*, a hírneves kémikus, aki legutóbb a *Zola*-pörben nevezetes szerepet játszott, ma 65 éves korában agyvérzés következtében meghalt. *Grimeaux* a Zola-pörben való viselkedése miatt elvesztette állását a katonai politékumon.

— **A dunaparti vendéglők alkonya.** A dunaparti vendéglők, mint a hangyák, nyáron gyűjtik maguknak az eleséget, hogy a krudélis telet valahogy átélhessék. Télen ugyanis csak vendéglők vannak a Dunaparton, de vendégek nincsenek, mert hát télen csak az öngyilkos-jelöltek mennek arafelé. S ha a fővárosban elegend is vannak, a kik öngyilkosságra kényszerednek, a vendéglők mégsem élhetnek meg belőlük. Nem igen rendelkeznek fölszeles tőkével az ilyen szegények. A vendéglők tehát ott a Dunaparton föltétlenül csak a nyárból szerzik meg az erőt, hogy a télnek ellene tudjanak állani. S eddig nem is volt panaszuk a nyár ellen. A meleg a Dunapartira esalta az embereket s a vendéglők elfoghatták őket, persze nem a helyiségükkel, hanem a fővárosi kertnek esufolt aszfaltterülettel, amelyet bőségesen kiraktak asztalokkal és székekkel. Mivel pedig a Dunaparton nincs kocsiközlekedés, elég nagy terület bérelhetők az aszfaltból, fizetvén érte sok kemény forintokat a fővárosnak. De szívesen fizettek. Hiszen sok helyre volt szükségük, hogy annyi vendéget fogadhassanak be, amennyiből a téli nyomorúság idejére is félre lehet tenni. Tavaly aztán a főváros ráirt a dunaparti vendéglősökre, hogy ezental az aszfalt-kert bére háromszoros lett. Háromszoros? — az sok, mondták a dunaparti vendéglősök, de hát vigye az ördög. Beletörődtek. S a háromszorosra srófolt bért is lefizették már februárban. Mikor pedig bekövetkeztek a verőfényes napok, hamarosan kirakták a fehér asztalokat. Mert korán kell kezdeniök a nyarat, hogy a háromszoros bért is lefizessék és mégis maradjon télre is. Egyszer aztán a fővárosnak eszébe jutott és leirt a dunaparti vendéglősökhöz, hogy még a háromszoros bér mellett is csak egy szalagnyit adhat nekik az aszfaltból. Tán két méternyit. S a dunaparti vendéglősök elkezdtek a fejüket vakarni. Mi ütött a fővárosba? A kocsiközlekedéssel ezt az újítást nem okolhatja meg, mert hiszen kocsik arra nem közlekednek. Hát miért teszi mégis? Mert a Vigadó a nyakán maradt s most azt a publikumot, mely a nyári hőség elől a Dunához menekül, úgy akarja megosztani, hogy jusszon belőle a Vigadónak is. Szóval: *divide et impera!* Ez a főváros házi politikája. Megelői inkább a bőven fizető dunaparti vendéglőket, esak hogy az árva Vigadót esetleg egy kicsit fölsegíthesse. Hát ez politikának is ostoba, mert nem lehet a publikumot erőszakkal olyan vendégelöbe szorítani, amelyik nem kell neki. Intézkedésnek pedig egyszerűen brutális, mert elveszi a levegőt a fővárosi polgároktól, még azon a kicsi területen is, ahol idáig még kaphattak belőle. S micsoda jusszon? Mi köze a levegőre szomjas polgároknak hozzá, hogy a főváros lejárta a Vigadót s már bérlőt se kap rá? Mi köze a polgároknak hozzá, hogy a Vigadó a főváros nyakán maradt? A polgároknak levegő kell s a fővárosnak nincs jussa azt tőle megtagadni. Valami sokkal idáig se tudott a levegőből szolgálni s most még ezt is elzárja a Vigadó érdekében. Ostobaság ez és brutális. Mert a Vigadó azért nem fog megelni, a dunaparti vendéglők pedig kénytelenek becsukni a boltot. S akkor a főváros elesik a bérjövdelemtől, a publikum a levegőtől, a Vigadó pedig még árvaabb lesz, mint volt. Ámbár hiszen, az ördög sajnálja a fővárost, mely így dolgozik s ugyanezek az ördög sajnálja a Vigadót is, mely senkinek se kell. De a levegőt igenis sajnáljuk — mert ugyanis kevés túl belőle a szegény fővárosi polgárnak. S most mehet majd Bergengóciába friss levegőt keresni, mert a Dunaparton hiába fogja keresni.

— **Rozsnyó város díszpolgára.** Lelkes ünnepség keretében nyújtotta át Rozsnyó város polgársága a díszpolgári oklevelet *Kubinyi Gézá* nék. A fővárosból és a vármegye minden részéből igen sok vendég érkezett. A déli vonattal jött az ünnepelt képviselő *Abrányi Kornél*, *Fáy István* és *Molnár Béla* országgyűlési képviselők társaságában és a pályaudvarban *Cziklay* polgármester vezetése alatt nagyszámu küldöttség fogadta őket. Ma délután öt órakor *Nagy Elemér* főszolgabíró házánál adták át *Kubinyi Gézá* nék a díszoklevelet, aki meghatottan mondott köszönetet a kitüntető bizalomért. Este banket volt *Kubinyi Géza* tiszteletere és ott felolvasták az üdvözlő táviratokat, azok közt *Szilágyi Dezső* tét, *Fest Lajos* tét, *Légrady Károly* tét, *Mikszáth Kálmán* tét, *Szentiványi Árpád* tét stb. A tiszteletközt különös figyelmet keltett *Fáy István* függetlenségi képviselő pohárköszöntője. *Kubinyi Gézá* üdvözlője, akiben mint magánember a legjobb barátot, mint képviselőt a legnemesebb ellenfelet bírja. A lakoma után táncmulatság volt.

— **Halálhíradás.** *Högyes* András magánzó tegnapelőtt 85 éves korában meghalt Budapesten. Az öreg ur már évek óta agyban fekvő beteg volt, míg végre szenvedéseitől megváltotta a halál. Holttét tegnap H.-Szoboszlóra szállították és ott temették el nagy részvét mellett. Az elhunytban *Högyes* Endre egyetemi tanár és dr. *Högyes* Ferenc gyakorló orvos edes atyjukat gyászolják.

— **Vörös csillag 20.** Egy vesztprémmege' tanító, *Káldy Gyula* ur érdekes nyomtatványokat küldött be nekünk. Azt illusztrálják ezek a cédulák, hogy minden sok családós dacára miért nem apad azoknak a száma, akik Amerikában keresik a szerencséjüket. A *Vörös csillag-ut királyi belga postagözseit* ajánlja a kiutazóknak a társaság bécsi irodája (IV., Wiedner-Gürtel 20) s a cédulákon utasításokat ad arra uézve, hogy hogyan találhatja fel a szegény elamított kivándorló ezt a esalhatatlan, minden tekintetben elsőrangú irodát. Az egyik utasítás így szól:

A bécsi pályaudvarra való érkezésénél, mufassa be o cédulát egy a vörös siphkáján megismerendő szolgának (hordárnak) és csak ő tőle vezetesse magát a *Red Star Line* irodájába. A házhoz való jövetelénél, hol a *Red Star Line* irodája találatik, figyeljen jól az ott fölfüggesztett, egy nagy vörös csillaggal és 20 számmal ellátott, feliratos táblákra. Ha e jeleket nem látja, akkor nincs a *Red Star Line* irodája előtt.

Van aztán egy hosszú ár egyzék arról, hogy mit kell fizetni az utért és hogy micsoda remek a koszt, milyen szellős a fedélköz és milyen kényelmesen utazhatik a társaság hajóin a legszegegyebb ember is. Tehát csak tessék indulni. — Jó volna tudni, hogy csakugyan nem lehet-e semmit tenni az ellen, hogy a bécsi méltoly még így is pusztítson bennünket. A piszkolódó osztrák utiságoktól megvonják a postai szállítást jogát, talán lehetne valamit tenni ezek ellen a esztibő prospektusok ellen is. Csak azt kellene kitalálni, hogy mit. De éppen arra való a miniszteriumokban az a sok okos ember.

— **Egy zarándok balesete.** *Villachból* jelentik, hogy *Einöd* és *Friesach* között e hó 1-jén egy *Chotowski* Antal nevű jaslói (Galicia) ember leesett a vonatról és a fején megsérült. *Chotowski* 73 éves aggstyán, aki Rómába igyekezett a zarándokkal.

— **Viharos versenytárgyalás.** A belügyminiszteriumban ma versenytárgyalás volt a budapesti esendőr-laktanya építkezési munkálatainak kiadása tárgyában. Tekintettel arra, hogy az építkezési objektum 1,300,000 koronányi összeget képvisel, a fővárosi építő iparosok élénk versenyt fejtettek ki. Nem kevesebb, mint tizenegy ajánlat érkezett be. Ezek közül tíz szabályos volt, egy pedig szabálytalan. Az a tíz egytől-egyig jól akkreditált építő iparostól származott. Ez az egy ellenben olyan vállalkozótól eredt, aki egészen másrendű ipart üz és csak mellékesen foglalkozik építkezési vállalatokkal. A szabálytalanság ebben a tizenegyedik ajánlatban akkora volt, hogy a jelenlevők hangosan felzudultak és megütözésüknek viharos kiáltásokban adtak kifejezést az ajánlattevő ellen. Az építő iparosok körében a versenynek ez az illoyalis módja nagy felháborodást kelt és azt remélik, hogy a miniszter a szabálytalan ajánlatot fenntartott jogánál fogva ki fogja reszesíteni a versenyből.

— **Báró Kochmeister ünneplése.** A *töszdetanés* mai teljes üléseben elhatározta, hogy volt elnökéhez, báró *Kochmeister* Frigyeshez, bucsufeliratot intéz, továbbá, hogy márványmellszobrát elkészítteti, s a töszde egyik termében felállíttatja. Végül a *Kochmeister* nevére létesítendő alap tárgyában, amelynek kamatai eszorgényedett töszdeolagok segélyezésére fordítatának, a közgyűlés elő javaslatot terjeszt.

— **Cei kapitány esodapuskája.** A szegény olaszok fizetik meg elsősorban annak a találmánynak az árát, amelyet egy *Cei* nevű százas mutatót be a hadügyminiszteriumnak. Azután majd mi következünk. A százasos olyan gyorslövő puskát talált föl, amelyvel egy perc alatt háromszázat lehet löni. A hadügyminiszter már elrendelte a esodapuska próbáját s meghívta rá Ausztria-Magyarország és Németország katonai attaséit is. Mindkét hatalom külön szakértőket is küld Rómába a puskaprobára.

— **Adomány a hírlapiról nyugdíjintézetnek.** *Dr. Falk* Miksa országgyűlési képviselőhöz, mint a magyarországi hírlapirók nyugdíj-intézetének elnökéhez a következő levél érkezett:

Van szerencsénk Elnök ur beces tudomására hozni, miszerint a magyar vasművek és gépgyártás országos egyesülete e hónap 20-én tartott közgyűlésén jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a hazai sajtónak azon hathatós támogatásért, melyben a hazai gyáripár ügyét minden alkalommal meleszíteti; egyuttal a magyar hírlapirók nyugdíjintézetére részere, elismerése jeleül 400 kor., szóval négyszáz korona adományt szavazott meg, mely összeg egyesületünk gazdája, *Fényi Béla*, a Schember-féle merlegyár igazgatója (*Andrássy-ut 15. szám*) által fog a neki nagyszágod által megjelölendő pénztárból befizettetni.

A midőn ezeket van szerencsénk Nagyszágodal közölni, egyszerűen felkérjük, miszerint arról hazai hírlapjainkat alkalmas módon értesíteni sziveskedjék, azon kerésünk kaposan, hogy egyesületünket, illetve az az által képviselt hazai vas-és gépgyár-ipart a jövőben is hathatós támogatásban részesíteni sziveskedjenek. Fogadja önök ur kiváló tiszteletünk kifejezését, melyivel maradtunk, Budapest, 1900. április 30. A magyar vasművek és gépgyárak országos egyesülete. *Förster* elnök, *Strasser* titkár.

— **Gyermekvásár a Tüzoltó-utcában.** Minden esztendőben egyszer sok asszony jön be mindenfelől a környékről. Csak asszony és mindenkinek a karján egy gyerek. Azaz, hogy néme-lyiket kézen vezetik már, akad olyan is, aki va-lami falusi iskola polgára s Pósa bácsitól való vesikét tud s az énektől se riad vissza. S a sok asszony meg gyerek mind összetalálkozik a Tüzoltó-utcában, ahova a Fehérkereszt-egyesület építette meg a házat. Csupa egészséges, tiszta, pirospozsgás szép gyereket liferálnak vissza a faluról az asszonyok. Az egyesület nem téri meg az anyagszalagot. Annnyira nem, hogy amelyik asszony a hozzá dajkaságba adott gyereket nem gondolja elég odaadással, büntetést kap. Mikor aztán mind együtt van a gyerek, az apróbb-ját sorba fektetik hosszú asztalok, a nagyobb-ját pedig kiállítják a fal mellé — és kezdődik a vásár. Uri párok jönnek, olyanok, akiknek van módjuk arra, hogy gyermeket neveljenek föl, de nincs hozzá gyermekük. És sorra nézik a gyermekeket, elmennek egy egész csomó mellett s kikeresnek maguknak egy szép egészséges-babát. Ma volt az idei vásár napja, azonban sehogyse akart megindulni. Nagyon sok volt a gyerek és gyárcen, páronként szállingoztak be a vevők, akikre szomorúan, egy kicsit irigykedve nézett a sok dajka. Ezek között a szegény asz-sonyok között nagyon sok akad tudnillik, aki már úgy megszokta maga mellett az idegen gye-reket, hogy sirva válik meg tőle. Bár csak ne kelne el a vásárbán. Ma teljessédt is a kíván-ságuk. Mindössze hat gyerek kapott apát és anyát, a többi visszamegy a falura jó levegőt szívni a jövő vásárig.

— **Zarándokok a pápa előtt.** Rómából jelentik, hogy a pápa május elsején fogadta a Rómába zarándokolt magyar püspököket. A pápa a fogadást al-kalmával választó Csáska György kalocsai érseknek írásban is átadott s vasárnap szóval is elmondott üdvözlőre. A pápa érces hangon olvasta föl vála-szát, melyet azután írásban is átadott Csáska érsek-nek. A pápa válasza magyar fordításban a következő:

Annak emlékeztetére, hogy némes nemzetetek a katolikus vallást vette fel: ugyanez a Ma-gyarországnak sok fa eljött ime tele vágyakozás-sal Rómába szent Péter széke elé, hogy ezt a vallást közösségekben valja megerősödésre. István, a szent király valóban tudta, hogy népeinek mely hasznára lesz, ha a katolikus nemzetek sorába lép és éppen azért legkiválóbb gondjában tartotta, hogy a katolikus vallás növekedjék népeiben és viragozzék. És ha halával akar a magyarság a szent király jóvátevéseit lenni, hát tartsa meg erősen a tőle vett hitet és ápolják azt buzgósa-gal. Ugy a haza hasznait véve észbe, mint az egyes javát, ugyanazt a szeretetet, melylyel elő-dünk Sylvester eleitke iránt volt, hirdetik nek-tek, az összes nemzeteknek. Aminek bizonyására ugy azoknak, kik Rómába jöttek, mint Magyar-ország összes katolikusainak az égi kegyelmek jelét, apostoli áldásunkat adjuk.

A válasz átadása után a pápa a tisztelgő ma-gyar püspökök mindegyikét megszólította s egyen-kint is hosszasan beszélgetett velük, kegyesen fogadva az ajándékul vitt emléktárgyakat. Különösen meghatotta az agg papát Dessewffy Sándor esanádi püspök ajándéka. XIII. Leó ugyanis még tizenkét éves korában olasz nyelven egy himnuszt írt Szent Alajosról. Dessewffy püspök ennek a himnusznak olasz és hű magyar szövegét egy remek kivitellü lapra szatigrafizáltatta s azt nyújtotta át a pápának. Könyvek gyűlte a 90 éves aggyastyán szemébe s megindultan mondá:

— En még akkor gyermek voltam, mikor e költeményt írtam.

— **Szerecsényi Pál szepesi püspöktől a katolikus autonómiai mozgalmakról** kérdésközlött s meg-jegyezte:

— Figyelemmel várom erről a kérdéstről az újabb jelenteiket.

A püspökök ezután kéz-és lábcsohhoz járul-tak. Később több előkelő hölgyet fogadott a pápa. A magyar zarándokok legnagyobb része már el-hagyta Rómát.

— **Fölvétel az Erzsébet-nőiskolába.** A köz-oktatásügyi miniszter *Hivatalos közlöny*-nek mai száma közhírré teszi, hogy az Erzsébet-nőiskolában megüresedő helyekre június elsejéig lehet pályázni. Az intézet felsőbb leányiskolájába fölvesznek huszon-negy tanuló, husz I. osztályosat, három II. osztályo-sat és egy V. osztályosat. Ezek közül bennlakó lehet nyole I., két II. és egy V. osztályos, a többi fél benn-lakó. A bennlakók közül hatnak tartásdíja 1400 ko-rona, négynek 700 korona és egy hely az I. osztály-ban egészen ingyenes. A fél bennlakók közül hétnek tartásdíja 1000 korona, ötnek 500 korona és egy hely ingyenes. Akik kedvezményes helyre törekszenek, tartoznak vagyoni állapotukról hatóságí bizonyítványt fölmutatni. Ugyancsak az Erzsébet-nőiskola polgári iskolai tanítóképzőjében megüresedik 12 hely benn-lakóknak; ebből négy hely 600 korona, négy hely 300 korona, két hely 200 korona tartásdíjjal fizet, kettő egészen ingyenes. Ugyancsak ebbe az intézetbe be-vesznek meg huszonnyole bejáró tanulót, akik közül tízennyole ingyenes dőli étkezést is kaphat.

— **Lónyayék kalandja.** Lónyay grófokat Olasz-országban való bolyongásuk közben a minap már vasutú kaland is érte. Olyas kis kaland, amit kicsiny polgári nászutas párok is megirigyelhetnek tőlük, s ami fúrge francia szerzőknek elég arra is, hogy akár bohózatot is kanyarítsanak belőle sebtiben. Április 28-ikán történt a dolog. A grófi pár Bolognából indult el együtt és Modenában lekapcsoltatták szalonkocsijukat, hogy a Veronába menő vonathoz csatlólják. Mig a bologna—milánói vonalról áttolták a szalonkocsit a modena—veronai vonalra, addig gróf Lónyay bement a táviró hivatalba. Alig érkezett a peronra, erős — *Partenza!* (Indulás!) kiáltások üttek meg a fülét. Abban a hiszembben, hogy ez neki is szól, futva a vonatok iparkodik és a kalandok támogatásával fel is jut a már mozgó vonat egyik első osztályu koc-sijába. Csakhogy nem a veronai, hanem a Milanóba induló gyorsvonatra ugrott fel. Amint Stefánia a té-vedésről értesült, rögtön lecsatoltatta külön kocsiját a veronai vonalról, hogy Modenában várja be férje visszaérkezését. Félóra mulva távirat érkezett Reggió-ból, hogy gróf Lónyay ott kiszállt és a legköze-lebbi vonattal visszaindul Modenába. Ez a vonat azonban csak harmadfél órakor érkezett oda. *Dall'Ohio* ezredes, a város prefekusa, amint az eset-ről értesült, rögtön a pályaudvarra hajtott, hogy tisztelegjen a grófnénál. Felajánlotta neki kocsiját is, amit a főrangú asszony szívesen el is fogadott, és a prefektus társaságában megtekintette a régi királyi palotát és a város egyéb nevezetességeit. A városról felvett fényképeket vásárolt, azután visszahajtott a pályaudvarra, hova pár perc mulva a gróf is meg-érkezett. Bizony bosszankodott a gróf a csere miatt és „ő császári fenségétől”, ahogy nyilvános helyeken feleségét szólítja, többször bosszánatot kért. A grófné mosolyogva adta meg a bosszánatot s nemskára meg-nyugodva folytatták Lónyayék utjátak Verona felé.

— **Egy költőné a Rákóczy nemzetségben.** Nagyérdékű felolvasást tartott ma délután a Történelmi Társulat választmányi ülésén *Thaly Kálmán*, a *Rákóczy* kornak fíradhatatlan buvára. A kitűnő történettudós *Rákóczy Erzsébet* grófnő-ről, gróf Erdődy Abraham hitveséről értekezett, akit vadászeszenvedélyéről a kistapolcsányi Diana néven ismertek messze vidéken. Beteges, rideg természetű férje mellett boldogtalannak érezte magát a gyermekifjú menyecske és mély bána-ta nyilatkozik meg *Esterházy Pállal* váltott levelezésében is, aki férje után rokona volt. Öszinte barátság, talán gyöngéd érzés is fűzte a szép urasszonyt a bányavidéki hadak fiatal tábornokához, akinek sirlalmas sorsát el-el-panaszolja. Egy ilyen levélben, amelyet 1673-ban Szomolányból írt *Rákóczy Erzsébet* grófné, sirl-malmas házasságát írja le, de irodalomtörténeti jelen-tősége a melléje csatolt költeménynek van, amely *Thaly Kálmán* ma bemutatott. Ime a költe-mény két versszaka:

Jaj én szerencsétlen, jaj én boldogtalan!
Mint megosalám magam Erdődy urammal!
Sok jó szerencsémert érte odahagyván,
Ifjuságotam miatta (s csak kínban mellette) elrontván.

Ad jobbat az Isten! Megsárgul a kalász;
Üdövel megvidül a megbusult vadász.
Istenre rábizom ez rút fekete gyász.
Megfordul még egyszer borult Rákóczy-gyász!

Senki sem tudta idáig, hogy a férfias jel-lemű, erős, akaratos urasszony, a szarvasok, őzek fíradhatatlan üldözője — poéta lélek volt. *Thaly Kálmán* azt hiszi, hogy az Erdődyek levéltárából előkerülne a szép grófnőnek még több költeménye is, megdöntve az irodalomtörténetek tanítását, hogy *Pekry Lőrinc* grófné volt az első magyar költőné.

— **Aranylakodalom.** *Zseny Mór*, a Kis-Kunság-ban elterjedt Zseny-család feje, ma érte meg felesé-gével, született *Furó Viktóriával*, aranylakodalmat. Ez alkalomból gyermekeik: *Zseny Berta Furó Lajosné*, *Zseny Emma Turóty Istvánné*, *Zseny Vilma Kolozv-áry Kiss Istvánné*, *Zseny József* és *Zseny István*, családí ünnepeket rendeznek, amelynek vigalmi része a családöt *Szász Károlyné* halálával ért gyász miatt elmarad. A halasi református templomban dél-előtt tízenegy órakor *Szilágyi Áron* lelkész háladó isteni tiszteletet tartott, amely után családi ebéd kö-vetkezett.

— **Házasság helyett halál.** Bécsből jelentik, hogy *Modena Sándor*, a Fürst és Gaal-féle baftisztáyr prokuristája ma egy liechtenstein-strassei ház ötödik emeletéről leugrott a lépcsőházba s szörnyet halt. Az öngyilkosnak, akinek öreg, beteges szülei Budapesten laknak, nemskára közelebb meg kellett volna háza-sodnia. Hir szerint szülei ellenették a házasságot.

— **Pestvármegye hivatalos közlönye.** Pestvármegye hivatalos lapjának, a *Pestvármegyének* első száma most jelent meg élénk és változatos tartal-mal. A lapot *Balla Jenő* és dr. *Rónay Károly* hirlap-írók szerkesztik s annak előfizetési díja egy évre 12 korona. A szerkesztőség Kerepesi-ut 69. szám alatt levő házában van.

— **Két fontos iskolai ügy.** A II. ker. iskola-szék tegnap tartotta meg havi ülését *Tenczer Pál* el-nöklete mellett s *Reiner Ferenc* realiskolai igazgató lelkes felszólalása következtében kimondotta, hogy a *német írás és olvasás* s a német nyelvtan tanítását az elemi népiskolából *kiküszöbölendők tartja*. Magáévé tette még az iskolaszék a VI. kerületi sziv-utcai elemi népiskola tanterületének a *napközi otthonokra* vonatkozó indítványát is. Ezeknek az otthono-knak célja az volna, hogy a szegény néposztálynak szülői gondozást nélkülöz iskolába járó gyermekeit felügyelete alá vegye, őket hasznos foglalkozásokra szoktassa, nekik némes szórakozásokat nyújtson s kedélyök nemesítését ápolja. Az iskolaszék nagy mozgalmat készült indítani a Terézvárosban, hogy ez az üdvös eszme mielőbb tetesültsön.

— **Megbecsülés helyett — ezer forint.** Budapest fő-és székváros tetes tanácsa már meg-int bakot létt. A dolog így esett. Az építő iparosok pünkösdkor kongresszust tartanak Bu-dapesten. A kongresszus rendező bizottsága tud-tára adta ezt a fővárosnak is s egyszersmind arra kérte a tanácsot, hogy becsülje meg őket azzal, hogy tekintse a kongresszust vendégeinek egy ebédre, vagy vacsorára. Ugy gondolkodtak valószínűleg, hogy ez a gyöngédség jól fog esni a vidéki kollégáknak. A tanács megtárgyalta a dolgot s azt izente a bizottságnak, hogy bankettet nem ad nekik, hanem fizet ezer forintot, egyenek és iganak érte, amennyi beléjük fér. Azt gon-dolták az urak a tanácsban, hogy hátf affele kő-műves pallérokkal így kell elbánni. A bizottság pedig visszairt, hogy nem fogadja el a pénzt. Köszönik a szivességet, nem azt kértek.

— **A pestis. Triestből** jelentik, hogy egy Port-Saidban előfordult halalos pestis-eset következtében tegnap a *Semiramis* nevű Lloyd-gőzös megérkezése-kor újra megkezdtek az Alexandriából jövő hajók egészségi megvizsgálását. A *Semiramis utasait elbocsá-tották*, de tíz napig felügyelet alatt maradnak.

— **Egy pillanat — s kétszáz halott.** Amerikában Utah államban egy chefieldi bányá-ban óriás szerencsétlenség történt tegnap. Való-szerűleg egy lőporos hordó robbant föl a bánya mélyében és olyan irtózatos pusztítást vitt vég-hez a munkások között, amilyen majdnem párat-lanul áll a bányarobbanások között. Több mint kétszáz munkás halt meg. A robbanás olyan iszonyatos volt, hogy kívül a gyöngébb házak is összedültek s a föld nagy darabon úgy megrázkó-dott, mintha földrengés lenne. A munkások az első remélet hatása alatt meg se akarták kezdeni a mentést s iszonyu a kép a bánya fölött. Az asz-sonyok jajroszkelve, félig tébolyodottan lesik a liftet, hogy mikor hozzák föl a férjüket s az iszonyu szerencsétlenség hatása alatt elvesztette a fejét a hivatalos személyzet is, amelynek a rendőrök kellene gondoskodni. A katasztrófáról az első hírt a new-yorki tőzsde kapta. A városban csak erről beszélnek s valóságos szétkapkodják a lapok külön kiadásait, amelyen új híreket hoz-nak a robbanás színhelyéről. Azt hiszik, hogy még kétszáznál is több a halott.

— **Öngyilkos honvéddörnyag.** *Ara* városának nyugalmát megdöbbentő öngyilkosság zavarta meg ma. Mint tudósítónk táviratozza, *Kosztolányi László* nyugalmazott honvéddörnyag a lakásán föbe lőtte ma-gát és meghalt. Előkelő nemesi családból származott, s mint vagonos aglegény élt, de gyógyíthatatlan betegség annyira győrtöte, hogy nem tudta elviselni az életet. Az öngyilkosságra nagy előkészületeket tett. Új ruhába öltözött s a rendőrségnél bejelent-tette, hogy ma délelőtt a lakásában haláleset fog történni.

— **Nyilvános köszönet.** Az Országos Nőképző-Egyesület elnöksége köszönetet mond mindazoknak, akik április 25-ikén az *Uradniában* rendezett jótékony-célú előadás alkalmából, mely 1600 koronát jövedel-mezett, ezen összeghez adományaikkal hozzájárultak. Az adományozók a következők: Özv. gróf Teleki Sándorné 70 koronával, a Uránia tiszelt igazgatósága a színlapok díját elengedvén 32 koronával, gróf Chotek Rezsőné 20 koronával, a minta-rajziskola 25-ikén közreműködött művendékei 12 koronával, gróf Pejacsovič Tódorné, báró Prónay Gáborné, Rakovszky Istvánné, Szontagh Tamásné, Emich Gusztávné, Rudnay Józsefné és Osztrólczy Miklós 10—10, Liptnay Kornélné, Fábry Istvánné 6—6, ifj. Tamásy Józsefné, Fejér Miklósné, Barbás Rózsika 4—4 és Szabó-Szentpály Janka 2 koronával.

— **Figyelmeztetés.** *J. Virág* Béla, a Fővárosi Lapok volt szerkesztője annak a kijelentésére kért föl bennünket, hogy neve össze nem tevéstendő a hirdetté vált *Laczkó-Virág* Bélaival.

(x) **Vásároljon osztálysorsjegyet** *Lukács Vilmos* bankháznál Bpest, V., Fűrdő-u. 10. Ara egy egésznek 12 kor., 1/2-nek 6 kor., 1/4-nek 3 kor., 1/8-nak 1 kor. 50 fill.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényké-pészeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

Munkácsy Mihály halála.

Budapest, május 3.

Egy-két nap és egy fekete vonat végig rohog Európán nagy halottunkkal, hogy elhozza örök pihenőre az édes hazai földre, a hová sóvárgó lelke hiába vágyakozott, amíg benne művészi genije hatalmas alkotó erővel lüktetett. Művésztársak, báluzattal és részvétellel eltelt lelkü magyarak elzárándokolnak a határig és ide kísérik a lángeszű mester koporsóját. Addig itt készül a gyász, hogy méltó legyen a káprázatos fényességgel megfutott élethez, kicsi és nagy, aki része ennek a nemzetnek, szomorúságot és fájdalmat érez és részvétellel adózik. A legelső között első a részvét nyilvánításával a mi nemes jó királyunk, akinek sok csapástól megtámadott fogokony szíve mindig megrezdül a fájdalomtól, ami hü nemzetére rázudul. Már mellettünk van sötét gyászunkban.

A király ma *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszterhez a következő táviratot intéztette:

Ő császári és apostoli királyi Felsege legmagasabb parancsára azzal e kéréssel járulok Nagyméltóságodhoz, hogy a csaknem pótolhatatlan vesztés alkalmából, amely a nagy magyar művész, Munkácsy Mihály, fájdalom, oly korai gyászos elhunytá által első sorban a magyar művészetet érte, az országos magyar képzőművészeti társulattal, valamint mindazokkal a hazai egyesületekkel, amelyeknek a boldogult mester tagja és díszje volt, ő csász. és apostoli királyi Felsege legbensőbb részvételt tudatni méltóztassék.

Bécs, május 3. 3/41 óra.

Schiessl kabinet-igazgató.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter halasztatlan hivatalos ügyei miatt csak ma este tért vissza Bécsből. Telefon útján kimerítő jelentést tételtt magának *Molnár* Viktor miniszteri tanácsostól mindarról, ami eddig *Munkácsy* Mihály tetemének hazaszállítására és temetésére nézve történt és egyúttal rendelkezett, hogy milyen intézkedéseket tegyenek hazajöveteléig. Táviratilag megkereste a miniszter a bonni rendőri hatóságot, hogy az özvegy kérésére *Munkácsy* tetemének hazaszállítására a szükséges halotzszállító levelet állítsa ki.

A gyász miatt a Városligeti Műcsarnokban mára tervezett színhangverseny elmaradt s a tárlat ma is csak hat óráig volt nyitva.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat gróf *Andrássy* Tivadar elnökele alatt ma este hetedfél órakor a Városligeti Műcsarnok tanácskozó termében népes ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya *Munkácsy* Mihály halálának bejelentése és a társulatnak az országos gyászban való részvétele volt.

Gróf *Andrássy* Tivadar elnök rendkívül meleg hangú és lendületes beszédben, amelyet a választmány tagjai mély csöndben és állva halgattak végig, közzölte a választmányra a lesújtó hírt és javaslatára a választmány elhatározta:

a) hogy felajánlja a miniszternek a gyász rendezésében való részvételét;

b) hogy nemcsak hogy bele egyezik a Zsilinszky államtitkárnál tegnapi tartott értekezlet óhajtsába, de kéri is, hogy az elhunyt nagy mester a műcsarnokban helyeztessék ravatalra. A maga részéről a választmány elhatározta:

1. hogy külön gyászjelentést ad ki,

2. a társulat nevében koszorút helyez a ravatalra,

3. az özvegyhez részvétíratot intéz,

4. Munkácsynak emelendő szobrára ugy a maga körében, mint a társulat közönlényében a *Műcsarnokban* gyűjtést indít és erre a célra a maga részéről kétezer koronát szavaz meg. Végül

5. felkéri *Berzeviczy* Albert v. b. t. tanácsost, a társulat alelnökét, hogy *Munkácsy* ravatalánál a társulat nevében beszédet mondjon.

Megemlíthetjük még, hogy a választmány körében megindított gyűjtés már az ülés alatt hateraz koronát eredményezett. A választmány művész tagjai a Magyar Képzőművészek Egyesületének ugyancsak ma délután hatodfél órakor tartott ülése alkalmából az egyesület ivén négyezáz koronát írtak alá.

A választmány ma hozott határozatainak a kormányal egyetértőleg leendő végrehajtásával az elnökséget és az igazgatóságot bízta meg.

A *Nemzeti Szalon*, amelynek *Munkácsy* Mihály dísztagja volt, holnap, pénteken délután hat órakor választmányi ülést tart, hogy a mester elhunytán érzett őszinte fájdalomnak kifejezést adjon, megállapítsa a gyászban való részvétel módjait és hogy megtegye a végtisztességre vonatkozó előkészületeit. Az idő rövidsége miatt a Szalon elnöksége ez uton kéri fel a választmány tagjait, hogy a kegyeletes kötelesség teljesítésére a gyűlésen teljes számmal jelenjenek meg.

Benczur Gyulát, aki jelenleg Párisban tartózkodik, holnapra hazavárják a *Munkácsy* Mihály temetésére.

Párisból táviratozza tudósítónk, hogy az ott lakó magyar művészek koszorút fognak küldeni *Munkácsy* ravatalára.

A kiállítás képzőművészeti csarnokában *Munkácsy* két képének keretére ma gyászfátyolt tettek.

Leógett klinika.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 3.

A *Taufer*-féle új szülészeti klinikán, amely az Üllői-út végén, a Ludoviceum közelében emelkedik, nagy veszedelemben forogtak ma dében a betegek. Óriási tűzvész pusztított a klinika épületében, amely felomészttette a nagy épületkolosszus tetőzetének nagy részét s a sok víz, amelyet a túzoltók az épülethez fecskendeztek, megrongálta a falakat is, úgy annyira, hogy a betegeket alighanem végleg ki kell költöztetni a klinikáról. De nagyobb baj volt ennél az, hogy az intézetben lévő beteg asszonyok egy része éppen az épületnek abban a részében volt elhelyezve, ahol a tűz pusztított. Elképzelhető az a rémület, amelyet a veszedelem a fekvő betegek között keltett s igazán csak az intézet orvoskara, a túzoltóság és dr. *Diner* Ákos rendőrkapitány hidegvérűségének köszönhető, hogy valami szerencsétlenség nem történt. A betegeket egy biztonságba helyezték s a túzoltóság meg a katonaság önfeláldozó munkája az épület egyik részét is megmentette a pusztulástól.

Az Üllői-út végén, a Ludoviceum szomszédságában van a II. számú szülő- és nőbeteg-klinika, amely dr. *Taufer* Emit egyetemi tanár vezetése alatt áll. Az új klinikát 1898. szeptember havában nyitották meg. A főépület hosszasan elnyúl s mindkét szárnya előre ugrik. Mögötte vannak a melléképületek. Kizárólag női betegeket fogadnak fel a klinikára, leginkább gyermekágyasokat. A kórház egyike a legzölésesebbeknek s mintaszerű berendezése annyira híres, hogy a külföldről orvosokat küldtek ki tanulmányozására. Az épületet *Hauser* tanár tervezte. *Taufer* tanár ma péceli birtokán időzött és helyette dr. *Tóth* István magántanár, első asszisztens vezette az ügyeket.

Ma délelőtt egyenyed 12 órakor *Lengyel* klinikai szülész — a mint a főépület előtt lévő kis kerten átment — nagy rémülettel látta, hogy a középső traktus baloldalán a tetőzet palatáblái alól sűrű füst gomolyog és a következő pillanatban már láng csap ki. Kétségbeesetten rohant be és haláláppadtan kiáltotta:

— Tűz van! A tető lángokban áll!

A rémes kiáltás óriási konsternációt idézett elő odabent. Az orvosok, gyakornokok, ápolónők az első pillanatban szinte fejtellenül szaladgáltak ide-oda a folyosókon. Dr. *Tóth* éppen a műtőteremben egy hasülmetszést végzett be. Ha csak öt perccel előbb tör ki a veszedelem, a tanár maga bevallja, borzalmas következményei lehettek volna. A betegeket levitték volna ugyan a pinébe, hogy ott fejezzék be az életveszélyes műtétet, azonban nagyon kérdéses, hogy a nagybeteg nő túlélte volna-e ezt a halálfelelmet.

A klinika személyzete néhány pillanat múlva már visszanyerte hidegvérét. Rögtön telefonáltak a túzoltóknak és a rendőrséget is értesítették a veszedelemtől. A rendőrség részéről dr. *Diner* Ákos VIII. kerületi kapitány jelent meg a helyszínén. Amikor kiérkezett, a középső traktus már lángokban állott és a tűz a b. szárny felé harapódzott.

Bent az épületben ezalatt izgalmas munka folyt. Az egész személyzet azzal foglalatalkodott, hogy a veszélyben forgó szárnyban elhelyezett betegeket először a földszintre, majd onnan a biztonságban látszó jobb szárnyba vigyék át.

Még tartott a munka, amikor fölhasantak egymás után a túzoltók trombitái. Sebes vágatással robbogtak egymásután a központi, VIII., IX. és X. kerületi túzorségek, amelyekhez néhány perc múlva a VI. és VII. kerületi túzorségek csatlakoztak. A túzoltók *Szerbovszky* Szaniszló főparancsnok, *Janitssek* Andor tűzfelügyelő és *Markusovszky* Béla és *Bianek* Hugó segédtszettek vezetése alatt fogták a tűz ol-tását.

E közben a rendőrség részéről *Lickl* Géza fő-felügyelő és *Schmidt* Ede felügyelő vezetése alatt 60 lovas és 80 gyalogos rendőr vonult ki a rend fenntartására. A szomszédos Ludoviceumból pedig az egész honvéd legénység kivonult.

A veszedelem híre gondolat sebességgel terjedt el a városban. Mindenfelől nagy tömegekben özönlöttek a kíváncsiak a tűz színhelyére. A honvédség kordont vont az égő klinika körül és egészen elzárta az Üllői-utnak ezt a részét.

A betegek között ezalatt leírhatatlan rémület támadt. A beteg asszonyok kétségbeesetten sikoltottak s az ápolónőknek ugyancsak volt dolguk, hogy ki ne ugorjanak a szerencsétlenek az ágyból. Két leány, akiket az ijedségtől meglepett a vajúdás fájdalma, gyermeket szült. Nagy óvatossággal kellett eljárni a betegek szállítására körül, nemcsak azért, mert állapotuk ezt megkívánta, hanem arra is vigyázni kellett, hogy az ujszülött csecsemőket el ne cseréljék. Az apróságok ugyanis mind egyforma kórházi fehérműt viselnek és senki sem tudná őket megkülönböztetni egymástól.

A segédtanár elejét vette ennek a bajnak is. A betegégyas asszonyok fejdeduláját ugyanis színórral a csecsemők nyakára erősítették s így világosan látszott, melyik gyermek melyik anyához tartozik. A mikor ezzel néhány perc alatt elkészültek, az ápolónők, a szolgák és az orvosok négyen-négyen megfogták egy-egy ágyat s levitték a betegeket a földszinti termekbe. A fejvesztettségnek nyoma sem látszott s a betegek is egészen megnyugodtak sorukban.

A túzoltók ezalatt nagy eréllyel küzdöttek a fékevesztett elemmel. *Munkácsy* cölja legelső sorban az volt, hogy a jobb szárnyat, amelyben immár az összes betegeket elhelyezték, megmentse. Három oldalon támadták meg az égő épületet: az üllői-uti homlokzat, a balszárny udvari része és hátul a nagy udvar felől.

Hatalmas tolólétrákon kuszta föl a bator túzoltók a lángban álló tetőzetre. A szivattyuk ontották a vizet, de a szivattyuzó emberek már-már ellankadtak. Ekkor váratlanul hatalmas segítség érkezett. A Rákos felől futólépésben egy ezred katonaság közelegett. Herceg *Lobkovitz* Rudolf hadtestparancsnok ugyanis ma délelőtt a Rákoson szemlélet tartott. Erről a szemlétről jött hazafelé a 38-ik Molinár-egyalogezred. A külső Üllői-uton *Gaál* Ágoston ezredes, aki az ezred élén haladt, észrevette a hatalmas lángnyelveket, amelyek az ég felé csapkodtak.

— Zentszék felre! Ezred futólépésben előre! — adta ki a parancsot.

És a következő pillanatban már az egész ezred futólépésben sietett a veszedelem felé. Az égő épület előtt lévő nagy térségen egy pillanat alatt gulákba rakta a legénység a fegyvereket, a következő percben már csapatokra osztva dolgoztak a derék Molinárnyak a szivattyuknál. Negyedóránként váltották a csapatokat, amelyek nagy buzgósággal végezték a fárasztó szemle után a nehéz munkát. *Gaál* Ágoston, *Kernpöth* és *Rizárdini* ezredesek, valamint báró *Eliatschek* őrnagy az egész tisztikarral egyetemben buzgólkodtak azon, hogy minden a legnagyobb rendben történjék.

A tűz ezalatt egyre terjedt. Néhány perccel tizenkét óra után hatalmas dördüléssel beomlott az épület középső részén a tetőzet. Néhány ott dolgozó túzoltót majdnem eltemettek a gerendák és csak ritka ügyességüknek köszönhető, hogy gyorsan a létrára menekültek. *Diner* kapitány látván, hogy az egész jobbszárny egy lángtenger, bement az épületbe s megvizsgálta. Tátongó repedéseket vett észre a jobboldali falakon, amire rögtön elrendelte, hogy a jobboldali földszintre vitt betegeket azonnal szállítsák át a balszárny földszintjére, ahol már nem kellett tartani sem a túzoltót, sem a beomlástól. A széles folyosón megint rendre elvitték az ágyakat a biztos helyre, ahol aztán a betegek az orvosok lelkiismeretes ápolása alatt maradtak. Egy óra tájban roskadozott már az egész égő tető s néhány perccel később össze is omlott, csillagesőt szórva a felhőkre. A túzoltóság most már tisztában volt azzal, hogy a veszedelem el van fojtva, mert a boltzott mennyezet kibirta a súlyos gerendák zuhanását.

A veszedelem híre különösen a Tudomány-Egyetem vezetőségénél okozott nagy ijedelmet. Egy-másután érkeztek meg *Klug* Nándor orvoskari dékán, *Hógyes* Endre prokád és a tanárok nagy része.

Rohonczy György altábornagy, térparancsnok is megjelent a tűznél és nagy dicserettel szólott a katonák munkájáról. *Gaál* ezredes előt ismételtlen hangsúlyozta, hogy fejezze ki elismerését napiparancsnok a legénység előtt.

Nemskára *Halmos* János polgármester is kiérkezett és köszönetét fejezte ki *Gaál* ezredes előtt.

hogy katonái oly buzgalommal lámogatják a tüzoltókat munkájukban.

Háromnegyed kettő tájban hatalmas zápor esett meg, amely hathatós segítsége lett a tüzoltóknak. Négy óra felé járt már az idő, amikor a tüzet végre eloltották, de a tüzoltók még kinn maradtak, négy óra után aztán egyenként bevonultak és csak egy órség maradt ott.

A veszedelem valószínűleg a kéménytől eredt. A középső traktus udvari részén ugyanis fűrdőszobák vannak, amelyeket állandóan használnak. A kazán kéménye azonban rendkívül alacsony és a ki-pattogó szikrák valószínűleg a tetőzetre ácsapva, a gerendákat meggyújtották.

A balszárny falai annyira átmedvesedtek és oly hatalmas repedések mutatkoztak rajtuk, hogy a bedűlés veszélye nagyon fenyeget.

A kárt még nem lehetett megállapítani, de mindenesetre legalább 60.000 korona. A hosszan elnyúló épület padlásán egyetlen fűzfal sem volt és ez az oka, hogy a veszedelem ilyen nagy arányokat öltött.

FŐVÁROS.

(*) **Uj polgári leányiskola a Ferenovárosban.** A Mária-tervezék a vezetőség alatt álló jó hírű Szent Margit-intézet a IX. kerületi Knežits-utca 7. szám alatt egy újabb pompás épület emelésével annyira bővítették, hogy négy osztályú polgári leányiskolájakat a jövő tanévre a bejáró leánykák részére is megnyitják. Az új iskola a környéken erősen érzett hiányt fog pótolni, a fővárost pedig egy újabb polgári leányiskola emelésének terheitől menti föl. Az iskolába jelentkező leányokat a tanító-testvérek június 15–30-ig írják be, de előjegyzéseket már most is elfogadnak.

(*) **A római zarándokok és a főváros.** Melyes Boldizsár arra kérte a fővárost, hogy a hazatérő római zarándokok tiszteletére rendezendő népünnepe céljára engedje át a Gellérthegy platóját, a zarándokok megvendégelésére pedig a Vigadó tervét és adjon zászlókat a Vigadó fölbogozására. A tanács mai ülésén a Gellértheget, meg a Vigadót átengedte, zászlót azonban nem ad.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Arnoldson Sigrid.** Ma este az *Operaházban* a *Traviata* került színpadra, amelynek címszerepében Arnoldson Sigrid asszony folytatta vendégszereplését. Az a négy-öt szerep, amelylyel az illusztris vendégművész már évek óta beutazza Európát, már nagyon jól ismeretes a mi közönségünk előtt is. Arnoldson asszony, aki *Mignon* komponistájának állítása szerint nem játékos *Mignon*, hanem maga *Mignon*, — *Traviata* címszerepében csupán a bel canto tökéletes művésztelével ragad el bennünket, alakításával azonban egészen hidegen hagy; mintha Arnoldson Sigrid asszony egy dalmű keretében igen élvezetes és magas színvonalon álló hangversenyt rendezett volna! A fekete táblát azonban nem láttuk a pénztár fölött. (G.)

** **Népszínház.** A Népszínházban ma este egy kései népszínház-repriz volt. Vidor Pálnak közel két esztendő óta pihentetett jeles népszínházát, az *Ingyen-öket* elevenítették fel. A repriznek az az örvendetes alkalmassága volt, hogy a darab szerzője, a Népszínház kitűnő művésze és érdemes főrendezője, Vidor, felépült három hónapig tartott, nehéz betegségből s ezt az alkalmat a Népszínház művészgárdája arra használta fel, hogy egy családias jellegű kis ovációt rendezzen felépült, kitűnő kollégájának. A kis ováció az előadás megkezdése előtt a színpadon folyt le, ahol Szirmai Imre, a Népszínház rendes alkalmi szónoka ötletes beszéddel üdvözölte az est kétszere hűsét és a beszéd után átadta neki az az ezüsttel kiver két szép serleget, amelylyel a felépült művészt pályatársai, szeretetük jeléül, meglepték. Vidor meleg ér-zéssel köszönte meg pályatársainak a megtisztelést. Nyomban rá megkezdődött az előadás, amelyen a közönség éppoly szívesen látta viszont a Népszínház színpadán az *Ingyen-öket*, mint jeles szerzőjét, akit hosszú, meleg tapsal üdvözölték. A tapsokban bőven volt része Blaha Lujának is, aki hosszabb gyöngéledése után szintén ma este lépett fel először. A jó-izű előadásban részt vettek még P. Lukács Juliska, Kápolnay Irén, Csatai Zsófi, Németh, Kiss, Szirmai, Kenedik, Tollagi és Ujvári. (M—s.)

** **Magyar Színház.** A Magyar Színházban ma este a *Gyurkovics lányokat* adták Turchányi Olga asszonyval, az aradi színház tagjával, Mici szerepében. A vendég tetszetős külsejű és élénk temperamentummal bíró színésznő, akinek megvan az otthonossága a színpadon. Tulélnék játékmódra néha szerzetelenségekre ragadja, amit ha izléssel mérlekelne, több hatást kelthetne. A közönség rokonszenvesen fogadta a debüt, amely mint halljuk, szerződéses céllal történt.

** **Pálmay Ilka vendégjátéka.** A renkívüli siker, mely Pálmay Ikanak a Népszínházban való első vendégfőlépését kísérte, a péntekre kiűzött második fölépésén túl a vendégművésznek még egy harmadik fölépését is szíkszegezte tette. Ez a harmadik Pálmay-est szombaton, e hó 5-én lesz, a mikor is a diva a *Nap és Hold* első, s a *Szép Heléna* első és második felvonásában fog fölépni, úgy, mint a pén-tek estén. *Beatriz* és *Páris* szerepét mind a két estén Hegyi Aranka fogja játszani. A szombati előadás szintén *bérlészetben* tartódik; az évi bérlők jegyeiket péntekre este 6 óráig válthatják ki a Népszínház-utcai elővételi pénztárnál, ahol a jegyek már ma kaphatók, rendes áron, a szokásos elővételi díj mel-letti. A vendégművészre való tekintettel a *Szép Heléna* első felvonását a régi díszletekkel és régi rendezés szerint fogják játszani.

** **Vendégszereplések.** A *Kisfaludy Színház*ban tegnap Baróthy Irma vendégszereplést nagyon szép sikerrel. A *Falu vossa Boriska* szerepében lépett föl s megnyerő külsejével, érzelmes hangjával s egyszerű játékaival állandóan lekötötte a figyelmet. Göndör Sándor szerepét Egrý Kálmán, szintén vendég, játszotta lendületesen.

Ma este Czokó Elza játszotta a *Nebántsvirág* címszerepét, mint vendég. A kisasszony ez volt az első színpadi kísérlete, amelynek a sikerével meg lehet elégedve. Szépen énekelt, ügyesen játszott és sok taptot kapott.

** **Fővárosi Nyári Színház.** Makó Lajos, budai Aréna igazgatója egy új népszínművet fogadott el előadásra. A darab címe a *Csárda virága*, szerzője Lukács Sándor, zenéjét Dankó Pista szerzte. A budai szinkör tagjai nagyobb részt már megérkeztek, tizedikük kezdik a próbákat *Rostand* világhírű verses színművéből, a *Cyano de Bergerac*ból, melynek első előadása a szinkör megnyitásakor május tizennyolcadikán lesz.

** **A Kisfaludy-Színház premierje.** A *Kisfaludy-Színház*ban két újdonság kerül most színpadra. Holnap kerül bemutatásra a *Nyomorultak* című színmű, jövő szombaton pedig a *Kut és a vadmacska* című Szulamit-paródiát adják először.

** **A Magyar Színház új tagja.** Sötér Izabellát, aki a minap Szulamith címszerepében vendégszerepelt a Magyar Színházban, egy könyvatos tudósító érte-sülése szerint, a színházhoz szerződötték.

** **Magyar zenészek közgyűlése.** A Magyarországi Zenészek Országos Segítő és Nyugdíj-Egyesülete Bartay Ede királyi tanácsos elnökelete alatt tegnap tartotta évi rendes közgyűlést. Az évi jelentésből kiténik, hogy az egyesületnek az 1899. év végén 84 rendes és 73 alapító, összesen 151 tagja volt. Segélyezés címén kiosztott 3220 koronát, ebből 80 özegetlen jutott 2900 korona, a többi beteg és munka-képtelen egyesületi tagok kaptak. Bevétel volt 10.043 korona 51 fillér, kiadás 7260 korona 65 fillér. A segítőalap vagyona 109.434 korona 42 fillér. A nyugdíjalap 2418 korona 88 fillér. A jelentés tudomásul vétele után a lemondott Megyeri Károly helyébe Vajdóty Béla zenedei tanárt választották meg ellen-örre. Az igazgatóválasztmányt pedig közfelkiáltással ismét megválasztották egy évre.

** **Ábrányiné Kolozsvárt.** A kolozsvári *Nemzeti Színházban*, amint nekünk Kolozsvárról távirat-ozták, tegnapelőtt este kezdte meg vendégszereplését Ábrányiné-Wein Margit asszony szufolt ház előtt a *Corneville harangokban*, Serpolette szerepében s rendkívül zajos sikert aratott. Számtalanszor hívták a függöny elé s a felvonások után szobbnél-szobb virágbokrékat nyújtottak át a művésznek. Tegnap a *Piros bugyellárásban* játszott s minden dalát vi-haros tapsok közt ismételték. Ma lépett fel utol-jára *Szulamithban*.

** **Az Országos Színész-Egyesület közgyűlése.** Az Országos Színész-Egyesület évi közgyűlése, amely ezuttal három napig tartott, ma befejezte tárgyalásait. A mai ülés során az elnök felszólítására Janovics Jenő felolvasta az általa szerkesztett és a miniszterelnökhöz benyújtandó, a pozsonyi színeszet ügyét tárgyaló memorandumot, mit a közgyűlés nagy tetszéssel tett magáévá. A remek tolla megírt memorandumot ma délután négy órakor egy minstre-deputációnak kellett volna átadnia a miniszter-elnöknek, de a közgyűlés utóbb úgy határo-zott, hogy a memorandumot előbb az összes vidéki farsulatok közt köröztesni fogja aláírás végett, s csak aztán fogja a miniszterhez eljuttatni. A kongresszus ma a javaslattevő és a számvizsgáló-bizottság jelentéseit, végül a belügyminiszterium által az új alapszabályon ajánlott módosításokat tárgyalta, amivel az idei közgyűlés tárgysora ki volt merítve. Meg-említjük még, hogy a közgyűlés fővárosi tanácsosokká az egyhangulag megválasztott Molnár Lászlón és Breznay Gézánn kívül: Balassa Jenőt, Duróit Mórt, Herczeg Ferencot, Ráky Lászlót, Markus Józsefet, Vidor Dezsőt, vidéki tanácsosokká: Makó Lajost, Tiszny De-sőt, Komjáthy Jánost és Leszky Andrást választotta meg.

** **Temesvár — Ezedeg.** Hír szerint a belügy-miniszteriumban legközelebb ankt lesz *Bezerdj* Viktor miniszteri tanácsos elnökelete alatt. Az ankté tárgya az lenne, hogy *Krecsányi Ignác* és *Makó Lajos* — visszacsoréllik előbbi állomáshelyeiket s *Krecsányi* Temesvárra, *Makó* pedig Szegedre térne vissza. Az anktéra meghívják *Kállay* Albert szegedi, *Molnár* Viktor temesvári főispánokat, továbbá az érdekel-t színházgátokat.

** **Műsorváltozás a Vígsházban.** A *Vígsházban* a hétnek még hátralévő részére a műsor kö-vetkezőleg változott: Pénteken *Coulisset ur*, szombaton *Phedra*, Jászai Mari fölépítéssel; vasárnap délután *A polyásbaba*, este *Niobe*, Jászai Mari fölépítéssel.

** **Vendégszereplés.** A Népszínházban, mint értesülünk, legközelebb *Fedák* Sára kisasszony, a po-zsonyi színház tagja fog vendégszerepelni — *Szép Heléna* szerepében.

** **Spanyolország ötvenedszer.** Az Uránia színházban ma este volt *Pekár Gyula* nagysikerű darabjának, a *Spanyolországnak* az ötvenedik előadása. A jubiláris előadásra előkelő közönség volt jelen. Az előadás fényét emelte, hogy maga a szerző olvasta föl a magyaros szöveget, amelynek a poetikus részei *Pekár Gyula* szép előadásában nagy hatást kel-tettek. A közönség élvezettel szemlélte a káprázatos képeket és lelkesen megtapsolta a kitűnő darab szerző-ét, aki az Uránia Színházat valóban fényes sikerrel gazdagította.

** **József Egyiptomban.** A városligeti *Dalos Színházban* is megvan már a bibliai dalműve, a *József Egyiptomban*. Nap-nap után szufolt ház hallgatja a zsidó opera fűlbemésző, gyönyörű zenéjét és tapsol a szereplőknek, főleg *Cservári* Irának, ki József szerepét kitűnően adja és *Füredi* Józsefnek, ki Jákob szerepében nyújt dicsegetre méltó alakítást.

** **Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondóban ma este a nagy kir. operaház előadása lesz hallható. Színpad kerül a magyar leány opera és a *Zulejka* balet, mely utóbbinak a zenéje is hallható lesz. Az opera után érdekes hírek regisztrálás következnek, majd még katonai- és cigányzene átvitel lesz hallható fel-ülváltva 11 óráig a Hírmondó kágylóján keresztül.

Nyíltér.

Előrehaladt időny és túlhalmozott raktár miatt nagy kizárólagosan valódi keleti szőnyeg eladás minden méretben előnyös árakon Stein-körút 2. sz. és fővárház 3. sz. magánraktár.

Mohai ÁGNES forrás

hazánk legzsemsavdusabb természetes savanyuvize.

Tiszta kellemes asztali és borviz.

Budapest főváros részére külön háztartási töltés olcsóbb a szódavíznél

1¹/₂ liter palack 36 fillér, üres palack visszavételi ára 8 fillér.

Kapható minden fővárosi fűszerkereskedésben.

Főraktár: ÉDESKUTI L. ásványvízgyáregeskedés cs. és kir. udvari szállító Budapestben.

Császár fürdő

BUDAPESTEN.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alak-jáért nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY. IRODALOM.

○ **Az Akadémia nagyhete.** A Magyar Tudományos Akadémia igazgatótanácsa ma délelőtt báró *Eötvös Loránd* elnökletével ülést tartott. Jelen voltak: gróf *Andrássy* Tivadár, báró *Radvánszky* Béla, *Tisza* Kálmán, *Gyulay* Pál, *Kautz* Gyula, *Fauler* Gyula, *Szász* Károly, *Than* Károly, *Szily* Kálmán főtitkár és *Fejérváthy* Kálmán ügyész. Az ülésnek nem volt egyéb tárgya, mint hogy az igazgatótanács tudomá-másul vette a pénztár megvizsgálásáról szóló jelen-tést, és az ügyész bejelentéseit. Az Akadémia vasár-napi ünnepes közgyűlésének végleg megállapított programja a következő: 1. Elnöki megnyitót, báró *Eötvös* Lorándtól. 2. Jelentés az Akadémia 1899. évi munkásságáról, *Szily* Kálmán főtitkártól. 3. gróf *Andrássy* Gyula 1. tag előadása: Miként tartotta fenn Magyarország a középkorban alkotmányos szabad-ságát? 4. *Beöthy* Zsolt r. tag előadása: A magyar iro-dalom a mohácsi csatában.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A moosai emberkínzók.** Ma kezdette tárgyalni a Kuria III. tanácsa Makay bíró előadása alapján a moosai emberkínzók bünyjét. A komáromi törvényszék tudvalegion többszörös hivatalos hatalommal való visszaéléseért, súlyos testi sértésért és zsarolásért, Szabó Kálmán volt szolgabíró 3 évi börtönrre, Molnár Gedeon megyei számvevőt 3 1/2 évi börtönrre, Göbel Lajos községi jegyzőt 1 évi fogházra és Czunyi József községi líró 4 évi fogházra ítélt, kimondva valamennyire a hivatalvesztést. A győri ítélt tábla Szabó és Molnár büntetését egy évi börtönrre, Göbelét 3 hónapi, Czunyiét 1 hónapi fogházra szállította le. A Kuria, amely most tárgyalja ezt a bünyjét, ítéletet csak holnap hoz.

§§ **Érdekes szabadsághozjárati határozat.** Biróságaink az utóbbi időben azzal az érdekes szabadsághozjárati kérdéssel foglalkoztak, vajjon szabadsághozjárati tárgyak utánzatát szabad-e a külföldről oly használat céljaira behoztatni, mely nem közvetlen személyes használat? A kérdés egy gázizzófény társaságnak panaszra folytán merült fel, hogy üzletemberek külföldről utánzott izzótesteket hoztak és ezeket fizetési helyiségükben világítási célokra használva, kijelentették a társaságnak szabadsághozjárati. A Kuria e kérdést már két ízben a társaság javára döntötte el. A budapesti járásbírószék szintén azon elvi álláspontot helyezkedett, hogy a panaszolt cselekmény miatt büntető eljárásnak van helye. Legújában a kolozsvári járásbírószék egy ottani kérés ellen, aki üzletében utánzott izzótesteket használt érdemleges ítéletet hozott. A társaság panaszát ez ügyben az ügyészség is támogatta és a kolozsvári királyi járásbírószék az ítélt kávést a szabadsághozjárati kihágásában vétkesnek mondotta és megbüntette. Érdekes, hogy a szabadsághozjárati jog kijáratásának az a lehetősége már az új magyar szabadsághozjárati törvény meghozatalánál sem került el a törvényhozás figyelmét és hogy a képviselőház közgazdasági bizottsága a szabadsághozjárati törvénybe bizonyos kiegészítések felvételét javasolta, hogy szabadsághozjárati tárgyak utánzatai külföldről büntetlenül behozhatók ne lehessenek. A törvényhozás annak idején a szabadsághozjárati oltalom nagy közgazdasági jelentőségének méltánylásával az utánzatoknak külföldről leendő behozatalait erősen meg akarta akadályozni, miért is a közgazdasági bizottság szövegére vált törvényre, mely ilyenképp nemcsak a készítményt és elárulást, hanem az iparszerű és üzemi berendezésként való használatot is a szabadsághozjárati jogok közé sorolja.

§§ **A szitok.** Két szerkesztésű, Oeder Ferenc és Grandits Károly által ma a bíróság előtt. A vádlottak egy rendőrt bántalmaztak, aki megakadályozta őket abban, hogy egy mozgó villamosra felszálljanak. Az egyik tanu, egy villamos váltókezelő, erősen bizonyította, hogy a vádlottak sziták is a rendőrt. Dr. Gleichman Lajos védő érdeklődött a szitok iránt, mire a villamosgyerek elárulta a titkot: — Azt mondták, hogy ők adóított polgárok! Oeder Ferencet föltmentette a törvényszék, Grandits Károlyt három havi fogházra ítélté a szitokért és a tettlegességért.

SPORT.

*. **Fontos törlések.** Polóniust, a Trial-stakes nyerőjét, mint a Sportélesztő hivatalos helyről értesül, ma csütörtökön délután törölték a Nemzeti Hazafidjából, melynek 1 és fél ezer pengő forintot volt. — **Bokáról** is olyan híreket kapunk, hogy törlése holnap szintén beüvezik. Ennek folytán vasárnap csak igen kevés ló fog futni a nagy díjért, talán mindössze hárman: Kara, Kartal és Semper idem vagy Garabonciás.

*. **Bécsi lövésznek.** A Freudenau utolsó tavaszi napjának óriás meglepetése volt a Kincesm-handikapban. A versenyt a legnagyobb outsider, Vak Bottyán nyerte meg, ugyanannak a Mr. Newmarketnek a lova, a kinek Maiteser a Pradeswit-handikapot nyerte meg. Vak Bottyán a minap nagyon rosszul futott, ezért volt ma győzelme a minapnál sokkal jobb ellenfeleivel szemben olyan nagy meglepetés, hogy a totalizátor tízre 368-at fizetett. A mai eredmények a következők:

I. **Dunavérseny.** Díj 3000 korona. Távoltság 1200 méter. Mr. Black Oroheje (Wallasek) első. Báró Uchritz Zsigmond Maxja (Poole) második. Mautner V. Algierje (Adams) harmadik. Itélet: Könnyen négy hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 45.

II. **Kétéves nyeretlenek versenye.** Díj 3000 korona. Távoltság 1000 méter. Gróf Degenfeld J. Csillagja (Wilton) és Szemere M. Pongyványa (Cleminson) holivérsenyben első, báró Königswarder H. Sporting Ladnya (Adams) harmadik. Azután Cheuruc, Viatress, Maida, Floresan. Itélet: Holivérseny, két hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 17 (Csillag), 10 : 15 (Pongyványa). Helyre: I. 50 : 61, II. 50 : 62, III. 50 : 61.

III. **Kincesm handikap.** Díj 5000 korona. Távoltság 2400 méter. Mr. Newmarket Vak Bottyánja (Black) első, Mr. Black Kartalja (Adams) második, Dreher A. Gagerlje (Sharpe) harmadik, azután: Highest time, Dalffy, Remete, Facios, Dráva. Itélet: Biztosan fél hosszal nyerve, 2 és fél hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 368. Helyrefogadások: I. 50 : 368, II. 50 : 85, III. 50 : 129.

IV. **Kétévesek eladóversenye.** Díj 2000 korona. Távoltság 1000 méter. Baltazzi A. Tam Tamja (Hyams) első. Gróf Sternberg A. Resistencie (Barker) második. Söllinger R. Tarantellaja (Wilton) harmadik. Azután: Tünde, Előre, Marie Diamond, Ify, Baedeker, Jinsiste, Kamislu. — Itélet: 1 1/2 hosszal nyerve, 4 hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 97. Helyrefogadások: I. 50 : 203, II. 50 : 103, III. 50 : 83. A győzést megvetté 7100 koronáért báró Königswarder Hermann.

V. **Beaten handikap.** Díj 2000 korona. Távoltság 1000 méter. Lov. Lederer S. Ualegonja (lov. Bulford) első, Oborai ménés Honour Bright (Gilchrist) második, Mr. Black Caribród (Prudames) harmadik, Dreher J. Marchioness (Sharpe) negyedik; azután Moring, Kláris. — Itélet: Biztosan 2 hosszal nyerve, 6 hosszal harmadik. Moringot feltartották. Totalizátor: 10 : 37. Helyrefogadások: I. 50 : 67, II. 50 : 76, III. 50 : 102.

VI. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távoltság 1300 méter. Szemere M. Fülletje (Cleminson) első, Mr. Lincoln Orkánja (Gilchrist) második, Mr. Brook Harvestmaidje (Sands) harmadik, azután Arvel, Nini. Itélet: félhosszal nyerve, 1/4 hosszal 3-ik. Totalizátor: 10 : 22. Helyrefogadások: I. 50 : 63, II. 50 : 67.

VII. **Erbprinz-gátverseny.** Díj 4000 korona. Távoltság 2500 méter. Haas G. hadnagy Valakije (Hesp) első, herceg Auersperg F. Agaja (Williamson) második, azután Diti K. Erbprinz (Wheeler). Itélet: tizenöt hosszal nyerve. Erbprinz elbukott. Totalizátor: 10 : 19.

TÁVIRATOK.

Bécs, május 3. Dr. Limbeck Rudolf, az itteni egyetem rendkívüli tanára ma reggel meghalt.

Lemberg, május 3. A tartománygyűlésen Lubomirsky herceg és társai sürgősségi indítványt nyújtottak be az iránt, hogy a kormány felszólíttassék, tegyen erőlyes lépéseket arra nézve, hogy a galiciai-magyar határon lévő tengerszem kérdése választott bíróság útján mihamarabb megoldassék. Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Lussin-Piccolo, május 3. Pietstickert báró altábornagy, titkos tanácsos ma reggel Lussin-Grandenban meghalt.

Vilmos császár Braziliához.

Berlin, május 3. Vilmos császár De Campos Saleshez, a brazíliai Egyesült Államok elnökéhez a következő táviratot intézte:

„A mai, Brazília felfedezésének emlékére szentelt napon őszinte rokonszenvem kifejezését küldöm nagyméltóságodnak és szívélyes kívánságaimat a barátságos nemzet szerencséjéhez és felvirágzására, amely nemzetet ön olyan méltón képviseli.”

Európából Amerikába.

Rotterdam, május 3. A boer küldöttség, amely ma ideérkezett, meleg fogadtatásban részesült. A küldöttség, miután több személyiséget fogadott, délután nyitott kocsiban a kikötőhöz hajtott és az Amerikába induló Maasdam nevű gőzösre szállott. Elutazása alkalmából a Scheldén és a kikötőben álló hajók felvonták Transvaal, Oranje-szabaddalm és Hollandia lobogóit. A hajóraszállás helyén igen sok testület állott föl zenekarával, melyek nemzeti dalokat játszottak. Dr. Leyds elkísérte a küldöttséget a Maasdam földézetére, amelyről Fischer beszédet intézett a tömeghez, 4 óra felé a Maasdam utra kelet a nyílt tengerre.

Lázadás a tized miatt.

Gyurgyevó, május 3. Hétfőn egy rendőrfőnök és negyven csendőr ment Treszteni faluba, ahol a parasztság fellázadt az új tized ellen s a csendőrséget megtámadta. Valóságos csata folyt a lázadók és a csendőrök között. A rendőrfőnök súlyosan megsebesült, két közlegényt megöltek a zendülők. Kedden még elkecseregettebb volt az összeütközés. A csendőrök ötszáz főnyi segítségét kaptak. Két tiszt súlyosan megsebesült, 7 csendőr meghalt és huszan többé-kevésbé súlyosan sebesültek meg. Hogy a lázadók közül hányan estek el, nem tudni, de valószínűleg az ő részükön is nagy a halottak száma, mert a csendőrök és a katonák többször adtak sortűzvet.

Tegnap két gyalogezred indult a lázadók ellen és két század Ruszcsok helyőrségének megerősítésére volt kirendelve, hogy megakadályozza a parasztoknak a városba való betörését. Ma reggel a lázadók be akartak nyomulni az arzenálba, mert azt hitték, hogy azt nem őrzi katonaság. A csendőrök és a katonaságek visszaverték a parasztokat. Minden pillanatban várják itt az ostromállapot kihirdetését.

Szofia, május 3. Az Agence Telegraphique Bulgare jelenti: Az ellenzék részéről az ujonnan behozott tizedadó ellen megindított agitáció Ruszcsok környékén néhány községben felkelési kísérletre vezetett. A türsteniki parasztoak tegnapelőtt megtámadták a szemleuton levő alprefektust.

Négy század gyalogságot küldtek ki a színhelyre a rend helyreállítására. A tiszték mindenekelőtt megpróbálták a parasztokat megnyugtatni és szétoszlásra bírni. A parasztoak azonban ezeket a fáradozásokat gúnyos jelekké vették és rálöttek a csapatokra, minek következtében két tiszt és két ember megsebesült. A katonaság erre visszalépett; két paraszt holtan összerogyott és vagy tíz megsebesült. Erre rögtön helyreállott a nyugalom. A katonaságet után elszedte a parasztoktól a fegyvereket.

Közgazdasági táviratok.

Kopenhága, május 3. A nemzeti bank holnap-tól kezdve a váltószámlát kamatlatban 6 %-ra, a lombardkamatlatban 6 1/2 %-ra emelte föl.

New York, május 3. (Terménytözsde.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyb. 9.1/2 (9.1/2) júniusra 9.58. (9.57), augusztusra 9.43. (9.46). New-Orleansban helyben 9.1/2 (9.1/2). — Petróleum Stand white New Yorkban 9.05. (9.05), Stand white Philadelphában 9.—. (9.—). Refined in Cases 10.25. (10.25). Credit Balances at Oil City 147. (147). — Zsir: Western steam 7.35. (7.30). Rohe és Brothers 7.65. (7.65). — Tengeri irányzata állandó. Májusra 46.1/2. (46.1/2), júniusra —. (—). — Júliusra 45.1/2. (45.1/2). — Buza irányzata állandó. Páros Gszi helyben 79.—. (79.1/2). Szeptemberre 73.1/2. (74.1/2). Májusra 72.1/2. (73.1/2). Júniusra —. (—). — Júliusra 73.1/2. (73.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.1/4 (3.1/4). — Káv: fair Rio 7. sz. 7.1/2. (7.1/2). Júniusra 6.55. (6.60). Augusztusra 6.70. (6.75). — Liszt: Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — Cukor: 3.1/2 (3.1/2). — On: 29.90. (29.—). — Réz: 17.25. (17.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 3. (Terménytözsde.) (Zárlat.) Buza irányzata állandó. Májusra 65.1/2. (65.1/2), júniusra —. (—). — Tengeri irányzata állandó. — Júliusra 40.—. (41.—). — Zsir: Májusra 6.92. (6.90), júniusra 6.97. (—). — Szalonna short clear 7.30. (7.35). — Sertéshús: Február —. (—). Májusra 12.—. (12.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár. Péntek, május 4. — Római katolikus: Flórián vt. — Protestáns: Flórián. — Görög-orosz: (ápr. 21.) Január. — Zsidó: Ijjar 5. — A nap két 4 óra 23 percek. — Nyugszik 7 órakor. — A hold két reggel 3 óra 50 percek. — Nyugszik este 11 óra 53 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. A székesfőváros pénzügyi és gazdasági bizottságnak ülése délelőtt 10 órakor a központi városban.

A főváros középítési bizottságnak ülése délután 4 órakor az új városban.

Művészeti bonctani előadás a Tüzoltó-utca 58. sz. alatti anatomiai intézetben délután 6 órakor.

A Park-Klub közgyűlése: igazgatóválasztás. A magyar tudományos akadémia tavaszosi nagygyűlése. A Jász-egyesület közgyűlése délután 5 órakor a föld-hitelintézetben (Bálvány-utca 7. sz.)

Nemzeti múzeum: Régiséggyűjtemény nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi társai 1 koronára belépődíj mellett megtekinthetők.

Tavaszi túrlat a városligeti Műcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától esti 6 óráig. Belépődíj 1 korona.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig.

Közlekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva d. e. 9—1 óráig.

Szabadosai levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10—1-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig és este fél 7-51 fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—8-ig.

Akadémiái könyvtár nyitva délután 3—8-ig. Muzsai könyvtár nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelmi-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésű árusításokat is eszközözi) a városligeti iparszarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somosy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folles Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások konyhájában.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetését). Ujonnan berendezett fényes éttermek.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince-éttermekben Dobronyi Géza 1-ső rangú zenekarának hangversenye

KÜLÖNFÉLEK.

En is.

En is láttam a csillagot
Lefutni az égről,
Hosszú, fényes csíkot hagyott
Maga után égőn,
En is jártam patak partján
Holdvilágos éjjeleken.
Hol a hab a habot hajtván
Annyi szépet regélt nekem,
Puha fűben én is ültem
Álmimba olmerülten,
Nekem is volt eszményképem,
Nekem is volt . . . egyszer, régen . . .

Karló Béla.

— **Two ten.** A párisi Boulevard de la Madeleine van az Aux trois Quartiers néven ismeretes üzlet, melynek főnöke, Georges Pottier panaszt tett a Tit-Bits szerkesztője, George Newsn ellen. Sajátságos előzmény van a pörnek, amely a napokban került tárgyalásra Londonban. Egy kis anekdota jelent meg a Tit-Bitsben, s attól érezte magát sértve a párisi cég. A címe az apróságnak „A Two ten jelentése”, s egy kis kalandot mond el, amely Burdett-Contti bárónóval az említett üzletben megesett. A bárónó egyszer bevásárolt ebben az üzletben, ahol helyiségről-helyiségre küldözték az alkalmazottakat s ekközben mindig ezt a titokzatos két szót mondták:

— Two ten!

Mielőtt aztán eltávozott volna, megkérdezte az üzlet főnökét:

— Ugyan kérem, mit jelent az „two ten“?

És megjegyezte, hogy az emberei ezekkel a szókkal adták át egymásnak.

— Ó, semmiség — felelte a kereskedő — az csak olyan szavajárása az uraknak!

Hanem a bárónó nem volt megelégedve ezzel a válaszzal, s este, amikor az inas haza hozta neki a vásárolt holmikat, így szólt hozzá:

— Akarsz öt frankot keresni, fiam?

Már hogy ne akart volna a gyerek.

— Hát akkor — folytatta a bárónó — mond meg nekem, mit jelent az: „two ten“.

— Ezt nem tessék tudni? — kérdezte az inas, aki csodálkozott ezen a tudatlanságon. — Ez annyit jelent kérem szépen, hogy: „Nyisd ki a két szemedet és vigyázz a tiz körmére“.

A Trois Quartiers tulajdonosa, a bíróság előtt kijelentette a képviselője útján, hogy a történetből egyetlen szó sem igaz és hogy a lap nagy kárt okozott neki, mivel nagyon sok angol és amerikai vendége is van. A Tit-Bits védője pedig azt jelentette ki, hogy az egész csak tréfa és mulatságos anekdota. Lord

Russell, a bíróság elnöke azonban nem érezte ki az esetből a humort és a bíróság a panaszos javára döntött. A tréfa a Tit-Bitsnek vagy ezerkét száz forintjába került, amit mint kártérítést kellett megfizetnie a Trois Quartiers főnökének.

— **A diák nyelv.** A T. L. újabb adatokat kapott különböző helyekről a diáknyelv szótárához.

A nyiregházai diákszólások közül ime: adjutás, ordinác — aki a táblát tőrülzeti, tanároknak az ajtót nyitogatja, bebikázni — négyesre felelni, doktor ur — a pedellus, kirántani — váratlanul felszólítani, szedő-gyerekek, vágó-gép — aki sokat magol, mankó — szédjevezetek (szavak, fordítás) a könyvben, páholyok (földszintiek és emeletiek) — a földszinti és emeleti folyosó ablakai, ahonnan nyáron az udvaron tornázoztak, télen a hógolyózat nézik, peregrinus — aki sokat csavargó az utcán, pocos — alsóbb osztályba járó, Pusi, Jónás (a viziló nyomán) — kövér fiu, uzsorás, bankár — akinek sok pénze van.

A budapesti evangélikus református főgimnáziumban mondják: ur — pedellus, kőbányai — kövér diák, jámbor — rossz diák, piszkafa-rajz — vastagon kihúzott rajz, jól lát — ha felelős alatt valaki a könyvbe néz, a vég felé közeledni — bukás szélén állni, cigány — aki hegedülteni tud, szorencsétlen — az osztályba jövetelkor a hetedik, hajszalon függni — 3/4-re állni, vili — villanyos vasut, sirásó — a nagy fejű, de kis testű diák.

A szarvasi főgimnáziumból: kacsá — székunda, széna — jó osztályzat, pac — padok előtt lévő tér, oklevél — oklevél, brenu vagy prenu — cigarettavég, peták — pedellus, iskolaszolga, libatorium, libavár — leányiskola, gölya — macras növésű, hosszú lábú diák, brenu-vagy prenu-vadász — így hívják az olyan diákokat, akik tíz perc alatt vagy óráközökben cigarettavégeket kérnek, korpa, krumpli — diák (különösen az inasok hívják így a diákokat).

Selmecbányáról, a régi diákvárosból, ahol „kamarák“-ban laknak a diákok: beadni valakinek, — kárára tenni valakinek, beda, bedel, bedák peda, pedel, pedák — pedellus, bizti, biztyi — biztosan, burcili — tiz vagy husz filléres hosszukás kenyér, cvika — a longabán kiegészítő játszó vagy aki „cókát“ üti, dubaj (hajdu) — rendőr, gali — galuska, grundolni — fenéki kiüríteni a poharat, házi — szalásadó, Hozsekia — korecsma, a tulajdonos (Hozseki) neve után deakosítva, vinum Hozsekiánium — hozsekiából való bor, kamara felszentelés — az év elején a legelső szombaton rendezett mulatság, amelyet a kamarások (együttlakkók) rendeznek, koplos a diák, ha tarsára szorul csak valamiben is, krami, kramec — pékből, megvilanyozni — két kézzel fogva rancigálni (jelszó: villany neki!), nyaki — nyakleves, patent, patyi — jó (akkor mondják, ha valaki sikerül), portas — éteihordozó az alumneumban, repkár — turóczi diák, száli — szaloda, Zerinvár — diákkamara neve.

— **A japáni herceg osada-palotája.** Egy francia lap írja, hogy Kotohito japán császári herceg, aki rendkívül szereti Párist és aki iránt Páris is jó szívvel van igazi rokonszenvéért, valami pompás palotát épített Tokióban. Ez a palota ugyszólván acéliből van. A váza mélyen benne lesz a talajban, hogy ellent

tudjon állani a föld rengésének. Az acél vázat márványtal és gránittal rakják ki. Magassága husz méter lesz, stílusa francia renaissance. Alapzata vagy négyszáz acéloszlopból fog állani, amelyek mélyen bele lesznek építve egy betonrétegbe. Az előírásított költség körülbelül tizenöt millió frank.

— **Maguktól meggyuló anyagok.** A szénnek és lisztporának megvan az a rossz tulajdonsága, hogy magától is meggyulad. 1888-tól 1896-ig százötvenöt tengeri hajón gyuladt ki a szén így s nemrégiben történt, hogy egy malomtelep a levegőbe röppilt ugyanacsak magától. De vannak még e két anyagon kívül egyéb maguktól meggyuló anyagok is, amilyen a gyapot, a széna, a lóhere s így tovább. A kémia mai fejlettségével tudta csak megmagyarázni, hogy mi a mód — történhetik ez az önmeggyulás. Dr. Hilburg kölni tanár, a természettudományi múzeumban felsorolta mindazokat a kémiai és mechanikai okokat, amelyek az önfelgyújtást előidézik. Ezek a következők: a) A test gyuladástól eléri a nyári hőmérsékletet. b) A test lassan oxidálódik, s hevül (lassu égés), míg végre eléri a gyulás hőmérsékletét és lángra kap. Ez az eset áll be a liszt- és szénpornál, továbbá a kén-savas vegyületeknél, amelyek a levegőn megbomlanak, s a kén felgyújtja az egész tömeget. (Szódagyárak leégése). c) A testek néha attól gyúlnak meg, hogy mellettük tüzet gerjesztő vegyületek vagy végre. Erre példa a vasként tartalmazó széndarabok felgyulása és az elajós gyapot elégése magától. d) Erjedés okozta gyulás áll be a széna és lóher égésnél. e) Mechanikai hatások gyújtják fel a faszent. Tudnillik a levegő annyira megsűrűsödik a faszében, hogy a szén meggyulad.

— **Herbert Spencer a billiárd-asztalnál.** A nagy filozófusról, aki a minap ült meg nyolcvanadik születése napját, beszéltek a következő apróságot; Herbert Spencer szenvedélyesen játszott billiárdot. Amikor egy napon a rendes partnere elmaradt a klubból, egy fiatal ember észrevéve nyugtalan várokozását, ajánlkozott a játékra és Herbert Spencert, aki pedig meglehetősen játszott, kétszer alaposan megverte. A filozófus annyira dühös lett ezért, hogy odavágta az asztalra a dákot és ellenfelének, aki mestere volt a billiárdjátéknak, haragosan oda mondta: — Fiatal ember, ön nagyon keveset tanulhatott, mert így csak olyan valaki játszhatik, aki az ifjúságát elfecsérelte.

— **Szórakozottság. A tanárné:** De kedvesem, hol hagyta a cipődet?

A tanár: A cipőmet? . . . Ah igen, kivettem a hálókosóban az ajtó elé, hogy kitisztítsák . . .

REGENY.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(76)

Ágota egy szót sem szólt, csak hol egyiket, hol másikat mérte végig a szemével, gondtalanul és mosolygós arccal nézett aztán Irgensre. Ágota megint nyugodt volt.

— Na, na, — mondta az ügyvéd — Koldevin nagyon élesen beszélt, de nem feledkezett meg arról sem, hogy Irgens költeményeit nem is méltatta a kritika. Te is hallottad, Milde.

— Ezt azonban nem úgy mondtam, mintha Irgens urat védelmezni akartam volna — mondta most hirtelen Koldevin. Szigorúan nézett. — Csak azt akartam megmutatni evvel, hogy hogy bannak egymással az író urak.

Szünet. Koldevin szórakozottan emelte ajkához a poharat, a keze remegett. Az ügyvéd esodálkozva nézett rá. Ugyan mi baja lehet ennek az embernek? Egyszerre úgy megváltozott a hangja, s az ajkába harapott.

— No, igen, legyen, ahogy ő akarja — mondta most az ügyvéd békítő hangon — de kétségtelen, hogy Koldevin ur egy kissé elvetette a súlykot s olyan dolgokat mondott, a melyeket ő maga sem hisz el. Így például azt is mondta, hogy az írók irigykednek egymásra és egymás útjába állanak, már pedig ez a hiba mindenféle rangu és rendű embereknél lellethető s nem az írók speciális hibája. Látom a magam állásából.

Koldevin röviden és könyörtelenül felelt s azt mondta, hogy semmiféle hivatású emberek közt nincsen annyi kiesmies és hiivány irigykedés, mint éppen az írók között. Nagyon boldog volna, ha az író urak a kereskedőkről vennének

példát, az ósárolt kereskedőkről, a szatócsokról, a boltosokról, a kik nagyon is segítenek egymáson, ha valamelyikük bajba kerül, egymásért jót állanak s azokat, akik már-már elbuknak, újból fölsegítik. Mit tesznek az írók? Irótársuk bukáását sürgetik és előmozdítják, hogy önmaguknak helyet csináljanak. Nem jelentéktelen és nem ósárlást érdemlő életpálya az, amely az embert ide-oda hánytorgatja, amely telve van gondtal, olyan nagy gondokkal, hogy azok is megnőnek és megerősödnek, a kiket aggasztanak. Mi pedig eskis az írókkal foglalkozunk, egyre a jobb vagy rosszabb könyveikről tárgyalunk, holott nagyon érdemes volna azokkal a szatócsokkal is foglalkozni. Istenem! Milyen nagygyá tettek minket ezek a kis emberek! Kereskedő néppé tették, gazdagá tettek itt, ahol köröskörül nincsen is más, csak terméketlenség. Azt olvastam, hogy Párisban még ma is azt írják a kereskedők a boltjuk fölő: Itt van telefon. Itt még az sem szükséges, itt mindenkinek van telefonja. De azért mégis mindig az írók az elsők. És miért éppen az övék? Hisz az író becsületesen is csinálhat huszezer forint adósságot. Mit akarnak egyebet? Hogy nem tud fizetni és vége. Ej, hát ha a kereskedők is így beszélnek? Ha tolokodnának és hamiskodással, apró esalásokkal bort és ruhákat lopkodnának el? Egyszerűen beperelnék, azt mondanák, hogy esalt és becsuknák. De az írókat, a művészeket, ezeket az uttörőket, akik folytonosan a nemzet elismerését követelik — ugyan ki meri azt mondani, hogy ezeket is ilyen mértékkel büntetik? Az emberek csak társaságban beszélnek az ő esalásairól és nevetnek. Hogy csakugyan ügyes, csakugyan ravasz, huszezer, kerek huszezer tallér.

Milde az asztalra esapta a poharát és így szólt:

— De édes uram, már most komolyan azt hiszem, hogy elég lesz ebből ennyi.

Ugy látszott, hogy a kitűnő festőművész is elvesztette a türelmét. Amig csak az ügyvéd és a színész volt jelen, egyetlen szóval sem tiltako-

zott ez ellen az ember ellen, sőt nagyon jól mulattott a házitartó fecsegésin. Mihelyt azonban egy író került az asztalhoz, nagyon feldühödött s az asztal csapkodta. Ez már csak így volt. Ez volt Milde szokása, sohasem támadott a nélkül, hogy a háta mögé ne gondolt volna egy kis segitséget.

Koldevin ránézett.

— Azt gondolja? — kérdezte.

— Azt!

Koldevin kétségkívül számítással élt, óvatosan beszélt s határozottan, mindenki megérthette. Irgens olykor-olykor a bajuszt harapdálta.

Most Norem is figyelt, észrevette, hogy fáradt szemei előtt valami nagy eset esett meg, beleavatkozott, szidta a szatócs morált, a földi erőlekedést s azt mondta, hogy az emberek mind esalnak s hogy ezen a világon nincsen is más, csak zsidó, csupa zsidó. Hogy vajjon becsületes dolog-e uzsorászkodni? Nem, hogy ő neki senki sem mondjon ilyen ostobaságokat, mert majd ő tudni fogja, hogy mit kell felelnie. He, szatócs-morál! A legutálatosabb morál a világon.

Ezenközben az ügyvéd az asztalon áthajolva egyre Irgensszel és Ágotával beszélgetett. Elmondta, hogy hogyan találkozott Koldevinnel. — Kevéssel ezelőtt ott találkoztam vele a te vidéken Irgens, a Thranes-uton. Eppen az ablakod alatt állott. Ott elhívtam magammal, csak nem hagyhattam ott ezt az embert.

Ágota ijedten, tágra nyílt szemmel nézett az ügyvédre s aztán így szólt:

— A Thranes-uton? Ott találkozott vele? . . . Hallod Irgens, a te ablakod alatt volt. Istenem!

Megjéjt. Koldevin figyelmen nézett rá, valóssággal megbámulta s meglátszott rajta, hogy azt akarja, hogy bámulatát észre is vegyék.

Norem folytatta lehetetlen kérdéseit: Ugy? Hogy ennél fogva tehát azt lehetne mondani, hogy az egész nép megromlott, hogy egyetlen egy tisztességű nő nincsen a világon, mert a világon nincsen is más, mint költészet és költő.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása 1900. április 30-ikán a következő volt: Bankjegy-forgalom: 1'354.965.000 korona (+77.000.000 korona), ércéretékkészlet: 1'172.504.000 korona (-10.629.000 korona), váltótárca: 333.401.000 korona (+60.550.000 korona), lombard: 67.459.000 korona (+4.146.000 korona), adoménies bank-jegy-tartalék: 159.729.000 korona (-80.414.000 korona).

A kereskedők és a hadseregszállítók. A budapesti kereskedelmi és iparkamara ma délután Láncoz Leo elnökével teljes ülést tartott, melyen Láncoz Leo elnök nagy figyelemmel köztől választott Sándor Pál multkori interpellációjára a zabszállítás dolgában.

Az interpelláció — ugyancsak az elnök — két részre oszlik. Az első kérdés arra vonatkozik, van-e a kamarának tudomása azokról a visszaélésekről, amelyek a katonai kincstár szükségleteinek fedezése körül fennállanak. Hát a kamarának tudomása volt arról, hogy a hadi kincstár szükségleteinek beszerzése dolgában nem azon módon járt el, amely megfelelne a jogos kereskedelem érdekeinek. A kamara rége óta fel is szólalt már ez ellen, de nem tudta elérni azt, hogy a delegációsális határozat helyesen vitessék keresztül. A dolog utóbb mindjobban elharapózott s tény, hogy visszaélések tényleg történtek. Hogy ez így van, abból is kitűnik, hogy az interpelláció nyomán támadt hírlapi polémia során senki sem állította az ellenkezőjét. Formális tudomása azonban a kamarának azelőtt nem volt s ezért közszóval tartozik Sándor Pálnak, hogy ezt az ügyet a kamara elé hozza. A brassói kamara egy-zerül azt, hogy a hadi szükségletek beszerzése körül visszasszágok történtek: de ezt az átiratot akkor ad akta tették, mert a katonai hadbiztonság mégis minden évben egy hirdetményt tett közzé, amelyben felszólította az érdekelteket kereskedőket, hogy vegyenek részt a versenytárgyaláson. Csak később látuk, hogy csak a maradékról volt szó. A kérdések első csoportjára tehát kijelenti, hogy az adatok, amelyeket Sándor Pál felhozott, tökéletesen helyesek. A kérdések második csoportja a felmerült sérelem orvoslására vonatkozik. A kamara e tekintetben minden lehetőt el fog követni, hogy a hadi szükségletek beszerzésének kérdése újabb bázisra fogteljessék, vagyis oly rendszer legyen életbe, amely a jogos kereskedelem intenciójának megfelel. Az elnökség fölterjesztést dolgoztatott ki, amelyben kifejti, hogy miben állott a sérelem, és mit tart a kamara szükségesnek, hogy a kormány elrendeljen. Ami a szövetkezetek működését illeti, azok ellen csak úgy lehet eljárni, ha meg nem engedett üzelmeket folytatnak.

A fölterjesztés mindenképp általánosságban sajnálattal konstatálja, hogy az utóbbi időben mindig több és mértékesebb oldalról észlelhető nálunk az a törekvés, hogy a „közvetítő” kereskedés lehetőleg szűk teret szorítsanak és a termelő a fogyasztóval közvetlenül összeköttetésbe hozassák. Ennek a törekvésnek tulajdonítható az is, hogy a hadsereg gabona-szükségleteinek beszerzésére a nyilvános árjeltek mellőztetnek és a szállítók kez alatt adatnak ki élelmes vállalkozóknak, voltaképp szintén kereskedőknek, akik azonban a hadügyi kincstár előtt mint termelők, földbirtokosok szerepelnek. Erre az eljárásra a hadügyi igazgatást a delegáció határozata utasította, amely szerint gondoskodni kell arról, hogy ezek a cikkel lehetőleg a termelőktől a legközvetlenebb uton szerzessenek be. Az eme határozatban kifejezett azt az elvet, hogy a szabadverseny a termelők előnyére kellőképpen, a jelentés egyfelől sérelmesnek és az állampolgárokkal szemben követendő egyenlő elbánás szempontjából igazságtalannak, másfelől azonban károsnak és következményeiben veszélyesnek mondja. De ha, elég igazságtalannul megakadályoztatnak is a szabadverseny éviének az érvényesülése, legalább azt semmiképpen nem kellene megengedni, hogy a szállítók első sorban gazdasági egyesületek és szövetkezetek vetessenek figyelembe, mert ily módon, az elérni kívánt ama cél, hogy közvetlenül a termelők szállítsanak, jóformán kizáratik. A szövetkezetek által a szállításhoz elért busas azonban nem a termelők részére, hanem a szövetkezeteknek korlátozott tagjai, akik pedig nem csupán mezőgazdák, hanem magánosok, iparosok, kereskedők is lehetnek és tényleg vannak is közöttük ilyenek.

Felhozta, hogy a mezőgazdák szövetkezte a konjunkturnak által utaltatva, az 1899-ben a kincstár részére ellátni roszszállítás nagy részét tőzsdés költéssekkel fedezte. Ezek szerint a szövetkezetek részére biztosított kedvezményekkel nem a termelők általános érdekeit mozdíthatnák elő. De nem a termelők érdekeit szolgálja az a mód sem, amelyet a kincstár egyes nagyobb földbirtokosokkal szemben követ a szállítók tekintetében. Konkrét esetekben ugyanis maguk a szállító földbirtokosok a nyilvánosság előtt elismerték, hogy mivel maguknak nem tették a szállításra szerződéses kötelezett mennyiségű és minőségű áru, kénytelenek voltak azt másoktól vásárolni és illetőleg annak egy részét ismert hadsereg-szállítókkal kielégíteni. Ez az eljárás már nemcsak a termelők érdekeinek nem felel meg, hanem a hivatalos delegációsális határozatnak sem, amely szerint termelőnek kizárólag az tekintendő, aki a saját termését adja el. Mindezek alapján annak kieszközölésére kéri től a kamara a minisztert, hogy a katonai kincstár részére szükséges élelmezési cikkek és termények beszerzésére épp úgy, mint a katonai kincstár részére szállítandó egyéb cikkeknek és általában az állami és közbiztonsági szállításoknál szokások, a nyilvános verseny elvének az épségben tartásával történjen.

Láncoz Leo kéri az interpellációra adott vála-

szának tudomásul vételét és a fölterjesztés elfogadását.

Sándor Pál az interpellációra adott választ nagy közszóval veszi tudomásul, s csak az az egy kifogása van magára a fölterjesztésre, hogy nem elég vehemens és erőteljes a támadás benne. Utólagosan kijelenti, hogy a interpellációjával politikai mozzanatot ide hozni nem akart, egyáltalán semmiféle párt érdekeiben vagy ellen nem szólt, s tiltakozik az ellen, mintha őt bármely személyes intenció vezérelte volna.

Néhány rövid felszólalás után az elnök azt válaszolja, hogy a kamara az ő fölterjesztéseiben nem használhat barbars hangot, mert ezzel többet árt az ügynek, mint használ. De az ilyen hang különben sem volna méltó a kamarához.

Sándor Pál, s az egész teljes ülést erre az előterjesztés a maga egészében elfogadta.

A napirend során a teljes ülést Kohn Gábor indítványára, illetve a kereskedelmi osztály javaslataira elhatározta, hogy az igazságügyminisztert főlkéri ama tervnek az elejtésére, amely szerint az árverési hirdetményeknek a hivatalos lapban való közzététele alkalmával az adós neve elhagyassék.

Elhárított forgalmi akadály. A mátra és körösvidéki egyesült helyi érdekű vasutak Kis-Köre és Szalók-Taskony állomásai között április 20-án beállított forgalmi akadályt elhárították és az összeforgalmat újabb korlátlanul megindították.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 87,50 korona pénzben, 38,— korona áruban. — Bécsben 41,80 korona pénzben, illetve 42,20 korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökr 1286 darab, magyartehén: 599 darab, szerbiai ökr 234 darab, szerbiai tehén 15 db, boszniai ökr — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 81 drb, bika 161 darab, összesen 2376 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökr — darab, fejős tehén 189 darab, igaz bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 60,— K-től 64,— K-ig, kivételesen —,— K., 100 kilónként élő súlyban, középminőségű 52,— K-től 58 K-ig, silányabb minőségű 46 K-től 50 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 60 K-től 66,— K-ig, kivételesen —,— K-ig, silányabb minőségű 44 K-től 48 K-ig. Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 60 K-től 66,— kivételesen —,— K-ig, középminőségű 52 K-től 58 K-ig, silányabb minőségű 46 K-től 50 K-ig. Szerb és boszniai ökr legjobb minőségű 52 K-től 62,— K-ig, kivételesen —,— K-ig, silányabb minőségű 47,— K-től 50,— K-ig. Bika jobb minőségű 52,— K-től 66,— K-ig, kivételesen —,— K-ig, silányabb minőségű 44,— K-től 50 K-ig. Bivaly 32 K-től 44 K-ig, kivételesen —,— K. Magyar tehén 42,— koronától 56,— koronáig, kivételesen —,— koronáig. Tarka tehén 44,— koronától 64,— koronáig, kivételesen —,— koronáig. Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű — K-től — K-ig, kivételesen — K 100 kilónként, — K-től —,— K-ig páronként, közép — K-től — K-ig, — K-től —,— K-ig páronként. Hizalmi való ökr fehér 100 kg-ként — K-től — K-ig. Fejőstehén keresztetett szines 140 K-től 240 K-ig drbontkint, bonyhádi faj 240 K-től 320 K-ig, kivételesen — K-ig drbontkint. Igás bivaly — K. páronként. Vágómarhából mintegy 200 darabbal kevesebb volt felhajtva, mint a múlt héten. A kereslet meglehetősen jó volt. Jobb minőségeknek ára 100 kilogrammonként 1 koronával, míg az utolsó vásárokban nagyon elhanyagolt közepes minőségű marha ára 100 kilónként egyes esetekben 2 koronával emelkedett. Bikkák és tenekre szintén jó kereslet volt. Míg fejős tenek vonatolt forgalom mellett darabonként 10—20 koronával olcsóbban keltek.

Borjavásár. 1900. évi május hó 1-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 1139 drb, leült borjú — db, bécsi élő borjú — db, — db, horvát, növendék marha 97 darab, bárány élő 567 darab, leült bárány — darab. Árjegyzés azonos tételből: Árjegyzések. Belföldi élő borjú 52—69 f.-ig, I. r. 70—75 f.-ig, kivételesen 86—100 f. kilónként, leült borjú — f.-ig, II. r. —,— f.-ig, kivétel. — f. kilónként, levonas nékfil. Bécsi leült borjú — f.-ig. Növendék marha 40—50 f.-ig kilónként, I. r. —,— f.-ig. Bárány élő 11,50—16,50 k., leült bárány — k., kivételesen —,— k.-ig páronként. A vásár hangulata lanyha volt.

Juhvásár. A mai juhvásáron a felhajtás 3040 darab juh volt. Az üzlet gyenge. Árak: kiviteli juh 48—50 fillér, nyírt és seletjes juh 42—46 fillér.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi május 3-án. Készlet 415 darab. Értékzett 456 darab. Összesen 871 darab. — Eladott 471 darab. Maradt 400 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. súlyban 100—106 koronáig, 220—280 kgr. súlyban 100—108 koronáig, 320—380 kgr. súlyban 98—106 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 90—92 koronáig. Malacok —,— korona 100 kilónként. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi szürőmarhavásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak 4394 darab borjút, 1669 darab élő sertést, 1829 darab levágott sertést, 243 darab levágott juhot, 2045 darab bárányt.

Eladási árak: Levágott borjú 64—84 fillér elsőrendű 86—104 fillér kivételesen — fillér, élő borjú 90—106 fillér, kivételesen — fillér, legelsőrendű 106—112—116—120 fillér, fiatal sertés 64—82 fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 88—96 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés — fillér, könnyű sertés 84—92 fillér, elsőrendű sűldő 76—92 fillér, gyengébb — fillér.

levágott juh 68—84 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—26 korona, kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabonátözde.

Budapest, május 3.

Mérsékelt vételkezd mellett 30.000 métermáza buza került a forgalomba változatlan tartott árákon. Más gabonamintekben az árak nem változtak.

Eladatok:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 80 k. 8 K. 45 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 1000 mm. 79,5 k. 8 K. 40 f., 500 mm. 79,5 k. 8 K. 43/4 f., 100 mm. 79,5 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 78,5 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 40 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 35 f., 2000 mm. 78,5 k. 8 K. 65 f., 1000 mm. 78 k. 8 K. 65 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 37 1/2 f., 450 mm. 78 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 78,5 k. 8 K. 30 f.

Erdélyi: 200 mm. 79 k. 8 K. 60 f. Pestmegyei: 400 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 400 mm. 79,5 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 78,7 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78,5 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 76,5 k. 7 K. 90 f.

Becskekerek: 5100 mm. 75,5 k. 7 K. 87 1/2 f., 4000 mm. 75 k. 7 K. 82 1/2 f., 3000 mm. 74,6 k. 7 K. 85 fillér.

Tolnai: 2000 mm. 75,2 k. 8 K. — f. **Pancsovai:** 1400 mm. 73 k. 7 K. 60 f. **Raktáraru:** 4490 mm. 74,8 k. 7 K. 75 f.

Mind 8 hónapra.

Kenderesi: 1000 mm. 80 k. 7 K. 50 f. **Rozs:** 100 mm. 7 k. — f., 150 mm. 6 k. 85 f.

A szeszfizetés mellett.

A keszaru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza	kilós	100 kilogramm ár		kilós	100 kilogramm ár	
		K-től	K-té		K-től	K-té
tiszaideki	0	75	7,76	7,85	79	8,01
	75	7,78	8,20	80	8,25	8,41
	77	7,85	8,50	81	8,40	8,55
fehértmegyei	0	75	7,85	7,90	79	7,95
	75	7,95	8,20	80	8,20	8,30
	77	7,98	8,11	81	8,15	8,40
pestvidéki	0	75	7,46	7,63	79	7,90
	75	7,50	7,80	80	8,10	8,20
	77	7,76	7,85	81	8,20	8,30
bánsági	0	75	7,45	7,60	79	7,90
	75	7,50	7,80	80	7,90	8,10
	77	7,65	7,80	81	7,90	8,10
békési	0	75	7,45	7,60	79	7,90
	75	7,45	7,80	80	7,90	8,10
	77	7,45	7,80	81	7,90	8,10

Egyéb gabonamintek	kilós	100 kilogramm ár	
		K-től	K-té
Rozs	u elsőrendű	—	6,15
	u másodrendű	—	6,06
Arpa	u elsőrendű	—	5,30
	u másodikrendű	—	5,06
Zab	u elsőrendű	—	5,18
	u másodikrendű	—	5,06
Tengeri	u elsőrendű	—	12,50
	u másodikrendű	—	12,00
Köles	u elsőrendű	—	6,—
	u másodikrendű	—	5,90

A határidőzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza májusra	7,99—7,97—7,94—7,92
Buza októberre	8,14—8,12—8,11—8,09
Rozs májusra	—
Rozs októberre	7,06—7,12—7,08
Zab májusra	—
Zab októberre	5,86
Tengeri májusra	5,71—5,72—5,70—5,68—5,65
Tengeri júliusra	5,79—5,76—5,74—5,75
Repece augusztusra	—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	8,08	8,09
Buza májusra	7,92	7,93
Rozs májusra	0,—	0,—
Rozs októberre	7,06	7,08
Zab májusra	0,—	0,—
Zab októberre	5,04	5,05
Tengeri májusra	5,65	5,66
Tengeri júliusra	5,73	5,74
Repece augusztusra	12,85	12,95

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza májusra	7,85—7,86
Buza októberre	8,04—8,05
Rozs májusra	7,—7,05
Rozs októberre	7,04—7,05
Zab májusra	5,03—5,04
Zab októberre	5,33—5,34
Tengeri májusra	5,62—5,63
Tengeri júliusra	5,72—5,73
Repece augusztusra	12,90—12,95

A budapesti értéktözde.

A legutóbbi napok megeléknült forgalmával merő ellentétben állott a mai tőzde magatartása üzlet tekintetében, aminek befolyása alatt az inter-nacionális értékek árfolyamai lefelé irányultak. Al-lamvasutakat kivéve, melyek némileg megszilárdultak.

A helyi piac teljesen üzletlen volt előzőz-déken.

A déli tőzsde eleinte gyenge, később magasabb Bécis és Berlinre, javult volt s szilárdabban zárult.

A helyi piac izgatottan volt. Néhány forgalomban Kőzuti és Salgó részeseültek ismét, néhány koronával olcsóbb árban.

A valutapiac csendes.

Az előtőzsde: gyenge.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 730.40—732.—. Osztrák-magyar államvasút 643.50—644.50. Jelzálogbank 460.—. Rimamurányi vasmű részvény 617.—. 617.50. Kőzuti vasút 640.—642.50 korona.

A déli tőzsde: javult.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 736.50—737.50. Osztrák hitelrészvény 730.40—731.40. Osztrák-magyar államvasút 643.11—643.50. Rimamurányi vasmű részvény 617.50—621.—. Kőzuti vasút részvény 639.50—640.50 korona.

Forgalomban került: Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön-Társulat részvény, 416.—, Országos Központi Takarékpénztár részvény 1400.—, Salgóárnyai részvény 648.— korona árfolyammal.

Utátőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 731.—. Magyar hitelrészvény 732.—. Leszámlított bank 494.—. Rimamurányi vasmű 625.—. Osztrák-magyar államvasút 643.—. Kőzuti vasút 640.—. Villamos vasút 335.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar ——— korona, vörös aprószemű ——— korona, vörös erdőnyi ——— korona, vörös búsági ——— korona, középszemű ——— korona, nagyszemű ——— korona. Disznósír: budapesti 59.50—60.50 korona, vidéki ——— korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki ——— korona, városi 4 darabos 48.—49.— korona, 3 darabos 52.50—53.50 korona, füstölt ——— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.75—18.— korona, 120 darabos ——— korona, 100 darabos 23.50—24.— korona, 85 darabos 29.—29.50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.25—16.50 korona, 100 darabos 22.25—22.50 korona, 85 darabos 28.—28.25 korona. Szilvaiz: szlavóniai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.50—17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, május 3. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.)

A külföldi árfoylamjelentések az itteni határidő-forgalomban nem adnak direktiót s az üzlet nem volt élénk. Az esősnek ígérkező idő eladásokra kész-tetett. Különösen lanyha volt a hangulat zabra nézve, amely öt fillért, őszre hat fillért bányatott, buza és rozs őszre 4, május-juniusra 2 fillérral volt kedvezőlenebb, a tengeri pedig árfoylamából két fillért vesztett.

Buza május-juniusra 8.20—8.22, őszre 8.34—8.32—8.35—8.34, rozs május-juniusra 7.27, rozs őszre 7.45—7.42—7.44, zab május-juniusra 5.45—5.44, zab őszre 5.69—5.67, tengeri május-juniusra 5.91—5.94—5.92 koronán kelt. Egyébeknt jegyzettek zárlatkor: tengeri julius—augusztusra 6.—5.—6.—, repec augusztus—szeptemberre 13.20—13.30 korona. Felmondottak 6000 métermáza tengerit. A készrűk piacán a fogyasztás tartózkodása következtében nem volt említesre méltó üzlet. Az irányzat szilárdult. Jegyzettek: buza május-juniusra 8.16, buza őszre 8.28, rozs őszre 7.39, zab őszre 7.65, tengeri május-juniusra 5.87, rozs május-juniusra 5.23—5.25, ten-geri julius—augusztusra 5.98—5.99 koronán.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde ismét gyöngye volt.

Déli tőzsde csendes.

Zárlat nagyon szilárd. Berlini magándiákontó 4 1/2 százalék.

Bécs, május 3. (Magyar értékek hírlata.) 4% arany-járadék 116.95. Tiszai és szegedi kölcsön sorjegy 138.75. Magyar vasuti kölcsön ezüsten 99.50. Magyar kőuti vasuti állami kötvény 117.40. Magyar leszámlított és pénzáltóttbank 490.—. Rimamurányi vasmű részvény 620.50. Magyar koronajáradék 92.50. 4% os Magyar földtörh. kötvény 92.50. Magyar hitelbank részvény 735.—. Magyar nyeresemény kölcsön sorjegy 164.—. Kassa-óderbergi vasuti részvény 353.—. Magyar kereskedelmi bank 2725.

Bécs, május 3. (Osztrák értékek hírlata.) 4% papír-járadék 98.90. 4% os osztrák aranyjáradék 117.45. 1890-iki sorjegy 136.—. Osztrák hitelsorjegy 400.—. Angol-osztrák bank 291.50. Bécsi bankkegyesület 520.90. Osztrák-magyar bank 1766. Déli vasút 114.—. Dunagőzhajzási részvény 735.—. Dohányrészvény 302.—. Cezári és királyi arany 11.38. Német bankváltók 118.35. 4% os osztrák járadék 92.40. Osztrák koronajáradék 92.20. 1884-iki sorjegy 302.—. Osztrák hitelintézet részvény 731.—. Unionbank 594.—. Osztrák Länderbank 452.50. Osztrák-magyar államvasút 643.—. Elhavölgyi vasút 480.—. Alpezi bányarészvény 538.50. 20 frankos arany 19.27. Londoni váltóár 242.82. Bécsi Tramway 367.50. Az irányzat nyugodt.

Bécs, május 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése. A déli tőzsde ma reggelben a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 730.50 Magyar hitelrészvény 736.—. Angol-Osztrák bank 292.—. Union bank 121.—. Länderbank 595.—. bankkegyesület 453.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 643.50. északnyugati vasút részv. 140.—. elhavölgyi vasút 481.—. dunagőzhajzás részv. 467.—. alpezi bányarészvény 302.—. májusi járadék 622.—. osztrák koronajáradék 538.25. magyar aranyj. 98.90. magyar koronajáradék 92.50. német birodalmi márká készpénz 117.50 ultimóra 118.42. töröksorsjegyek ——. rimamurányi vasmű ——. déli vasút ——. dohányrészvény ——. Napoleon d'or ——. Lombard ——.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, május 3. (Társulat hírlata.) A nyugati tőzsdék tegnapi bányászágra kedvezőtlenül hatott a tőlők függő értékpapirok. Bankrészvények is gyöngén állottak, mert a spekuláció attól tartott, hogy tőzsdéid javaslata hozott fölemelése tényleg megvalósult. A bányarészekre piac éppen ellenkezőleg, szilárd volt külföldi vételkor. Általában a rajnavidéki, vesztfáliai és felső-szásziai vas-és kő-, szénipar helyzetét jól oly kedvezőnek tartják, mint annakelőtte és ennek tulajdoni állapotát, hogy Borsbóllói Laura-részvények vásárlását rendeltek meg. A vasuti értékek piaca csendes. A második tőzsdőóránban a forgalom csekély volt. A bányarészeket irányzata egyenlően volt. Magánleszámlítási kataláb 4 1/2%.

Berlin, május 3. (Zárlat.) 4% os papírjáradék ——. 4% osztrák aranyjáradék 99.40. Elhavölgyi vasút ——. Magyar koronajáradék 91.75. Osztrák-magyar államvasút 136.75. Kassa-óderbergi vasút ——. Bécsi váltóár 34.45. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.40. Alpezi bányarészvény ——. Disconto-Commandit 185.75. Általános villamosági Edison 218.—. Gelsenkircheneri 220.75. Laurakohó 265.75. 4% os osztrákjáradék 97.60. 4% os magyar aranyjáradék 97.50. Osztrák hitelrészvény 227.50. Déli vasút 26.75. Károly Lajos vasút ——. Orosz bankjegy 126.25. 4% os orosz kölcsön ——. Török dohányrészvény 157.—. Olasz járadék ——. Magyar hitelbank ——. Dynamit Trust 160.—. Harpeni 231.25. Az irányzat ingadozó.

Berlin, május 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Kéti forgalom. Négyeszázötök magyar aranyjáradék 97.75. Magyar koronajáradék 92.—. Osztrák hitelrészvény 227.75. Osztrák-magyar államvasút 136.90. Déli vasút 26.90. Északnyugati vasút ——. Elhavölgyi vasút ——. Orosz bankjegy készpénz ——. Buschtelbradi 303.50. Orosz bankjegy 95.40. Ultimó. Lombard ——. Szilárd.

Hamburg, május 3. (Zárlat.) 4% os osztrákjáradék 97.55. 1890. sorjegy 138.—. Déli vasút 27.70. 4% os osztrák aranyjáradék 99.—. Osztrák hitelrészvény 227.—. Osztrák-magyar államvasút 136.50. Olasz járadék 95.50. 4% os magyar aranyjáradék 97.80. Az irányzat határozatlan.

Frankfurt, május 3. (Zárlat.) 4% os papírjáradék 98.15. 4% os osztrák aranyjáradék 99.50. Magyar koronajáradék 92.10. Osztrák-magyar bank 126.35. Déli vasút 27.10. Elhavölgyi vasút ——. Londoni váltóár 205.05. Bécsi bankkegyesület 131.—. Villamos részvény 140.50. 8% os osztrák aranykölcsön 78.40. 4% os osztrákjáradék 97.65. 4% os magyar aranyjáradék 97.60. Osztrák hitelrészvény 227.—. Osztrák-magyar államvasút 136.50. Északi vasút 116.—. Bécsi váltóár 343.33. Párisi váltóár 814.66. Unionbank ——. Alpezi bányarészvény 263.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfoylamok januárja. Kéti forgalom. Osztrák hitelrészvény 227.75. Osztrák-magyar államvasút 137.30. Déli vasút 27.25. Osztrák aranyjáradék ——. Olasz járadék ——. Laurakohó 264.20. Harpeni 230.40. Discont 185.75. Alpezi ——. Bécsi bankkegyesület ——. Szilárd.

Páris, május 3. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút ——. 4% os osztrák aranyjáradék 97.75. Osztrák Länderbank ——. 3% os francia járadék 101.02. Ottomanbank 577.—. 3 1/2% os francia járadék 101.90. Alpezi bányarészvény ——. Déli vasút ——. 4% os magyar aranyjáradék 98.—. Párisi bankrészvény 11.71. Olasz járadék 95.20. Francia törleszt. járadék ——. Osztrák földhitelintézet részvény ——. Török dohányrészvény 325.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 2. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 104.—106 fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) ——— krajcárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 108—110—fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 107—108 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 106.—107 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) ——— krajcárig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) ——— fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 104.—106 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 104.—106 fillérig. — Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 104.—106 fillérig.

Sertések árszáma: 1900. máj. hó 1. napján volt készlet 40705 darab, 1900. május hó 2. napján felhírtatott 616 darab, 1900. évi május 2. napján elszállított 234 darab, 1900. május hó 3. napjára maradt készletben 40687 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 2. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Vass István ösztöndíjas művezető jelöltet az uppszei állami faipari, Horváth Elek ösztöndíjas művezető jelöltet a késmárki állami szővőipari, Váray Zoltán ösztöndíjas művezető jelöltet a marosvásárhelyi és Ambrus Antal ösztöndíjas művezető jelöltet az aradi állami fa-és fémipari szakiskolához ideiglenes minőségű segédművezetőkké. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Oseike Győző számvető aligazgatói címmel és jelleggel felruházott számtanost választotta.

gos számvető aligazgatóvá; Szabó Román iroda-segéd-tisztet iradattisztá; Török Tivadar budapesti ev. református főgimnázium helyettes tanár ugyanazon középiskolához, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárá; övezgy Szarvas Gáborént, Sebestyén Gyuláné és Berta Ionát, az Erzsébet-niskolával kapcsolatos polgári iskolai tanítókké-pozelőket alkalmazzal rendes tanítókké, ugyanoda a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárokké, továbbá az Erzsébet-niskolával kapcsolatos felsőbb leányiskolához Polereczky Jolán rendes tanítóntól a IX. fizetési osztály második fokozatába, Tócsok Heón, Pákh Bert, Barkás Mária, Jausz Josef és Bock Ida segédtanítókat pedig a X. fizetési osztály harmadik fokozatába rendes tanítókké. A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a székes fővárosi államrendőrséghez Winter Mór rendőrségfővezető rendőrfővezetővel és Jakab Béla rendőrségfővezető rendőrfővezetővel. Az igazságügyminiszter dr. Ádám Árpád budapesti büntető törvényszéki albirót a budapesti büntető járásbírószághoz, Széles Károly udapesti országos gyűjtőfőbírói főfőgyőri címmel ellátott I. osztályú főgyőrt ugyanazon intézethez választásos főgyőrré, a győri ítélőtábla elnöke Mohácsy János ügyvédjelölt 6-évesnyi lakost a győri ítélőtábla kerületi bíró joggyakorokká; a kassai törvényszék elnöke Szabó Lajos tartalékos katonát a tornai, Lintner Mihály kassai ítélőtábla napidíjas szolgálatpedig az abauj-szántói kir. bíróságához III-od oszt. hivatal-szolgálatká, a székesfehérvári orsz. javítóintézet igazgatója Korn István intézeti hivataloszólvá; a pénzügyminiszter Sibelka János pénzügyi tanácsosi címmel és jelleggel fel-ruházott vámtöllenőrt fővámátárnokká; az ogulini pénzügyigazgatószághoz Padjen György poszejai pénzügyi ired-tisztet pénzügyi iredvezetővé végleges minőségben; a budapesti pénzügyigazgatószághoz Rapacs Reszó vég-zett joghallgató pénzügyi fogalmazó gyakorlatokká ideig-olens minőségben; — a vallás-és közoktatásügyi miniszter Horváth Sándor, Roni Kálmán és Dobi Tivadar számtanost-otk szemelendőkké nevezte ki.

Főhivatalok. Gyűzők a kolozsvári ügyészségnél két hét alatt. Hajdu a nagybányai bányagazgatóságnál június 15-ig. Végrehajtó a győri pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. Kőrösvény Szerevényén május 16-ig. Inok a kassai törvényszéknél 4 hét alatt. Aljegyző az alibunári járásbíró-szágnál két hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, május 3.

Európa nyugati felén a légnyomás általánosan süllyedt és északnyugaton meg lúdia táján egy-egy depresszió mutat. A Keleti- és a Fekete-tenger között szabálytalan alaku maximum terül el.

Keleti Európában az idő túlnyomóan száraz, egybeült a lecsapódások általában gyarapodtak. A hőmérséklet észak-keleti Európa kivételével magas.

Hazánkban a tegnapi zivataros esők jobbra az erdélyi részekre és azok környétre szorítottak. Ma reggel délnyugaton új esőzés lépett fel. A hőmérséklet keveset változott.

Külföld. Helyenkint — főleg az ország nyugati felén — esős idő várható jelentékeny hőváltások nélkül.

Viz állás.

	május május		május május
	3.		3.
Isz	Schärding 1.92 2.01	Tisza	M.-Szárvet 0.25 0.28
Duna	Pannón 3.28 3.45		Tekcsény 0.52 0.68
	Lina 6.28 0.57		V.-Nagyvíz 1.39 1.82
	Bécs 1.06 1.33		Tokai 2.12 1.16
	Pozsony 8.30 8.41		Tisza-Füred 2.74 4.40
	Komárom 4.04 3.90		Szolnok 2.5 2.6
	Budapest 8.94 8.73		Csongrád 3.28 3.14
	Paks 8.27 3.54		Szeged 3.98 2.7
	Mohács 5.— 5.01		Török-Boose 3.65 3.53
	Gombos 5.62 5.51		Tlal 4.38 4.5
	Újvidék 5.12 5.02	Ódava	Régis 0.68 0.81
	Pancsova 5.41 5.39	Topolya	Hód 0.77 0.79
	Orsova 4.16 4.18	Hodrog	Zemplén 1.75 1.71
	Magyarfalva 0.— 0.25	Sájs	Zsolna 0.— 0.20
	Zacsa 0.80 1.0	Hernád	H.-Németi 0.— 0.66
	Temesvár 0.82 0.83	Hercegy	Margit 0.— 0.66
	Szered 6.85 0.92		B.-Újfalu 0.18 0.28
	Sárvár 0.— 0.25		N.-Várad 0.— 0.—
	Sz.-Göthárd 0.86 0.80	Kősz	Ceuen 0.62 0.41
	Győr 8.72 3.66		N.-Várad 0.— 0.84
	Péttő 0.— 1.76		Tenke 0.15 0.6
	Kakény 0.94 0.74		Gurabona 0.— 1.05
	Bács 0.— 1.73		Borjénás 0.— 0.6
	Bék 8.23 3.10		Béke 2.30 2.5
	Mura M.-Szerdah. 6.— 0.—		Gyoma 2.86 3.10
	Sávva Zágráb 1.82 2.01		Gy.-Fehérvár 0.— 0.—
	Sárvár 2.65 3.5	Máros	Borsosk. 1.28 1.31
	Mitrovic 6.65 6.05		Soboszló 0.— 0.—
	Dada 0.16 0.44		Arad 0.92 0.64
	Szatmár 1.21 1.16		Mako 1.57 1.35
	V.-Majdany 0.45 0.28	Temes	K.-Kistály 1.62 1.50
	Latorca Munkács 0.10 0.10	Hégy	Kimélt 1.18 1.17
	Laborca Homonna 0.— 0.20		Temesvár 0.— 0.—
	Unghvár 0.— 0.23		Beszterce 1.30 1.20

Dr Budai félé

GIÖNGYVIRÁG-CRÉME

Éségével, üd-séget varázsol a női arczára

Eltávolítja a bőrtrákkát, szeljeit, málfoltot.

1 nagy tegely ára 60 kr. Kapható minden gygy-szerterában és Hltaszter kereskedésben.

Főraktár:

Városi gygy-szerház BUDAPEST, Városház-ter. (Utánzókat ne tessék elfogadni.)

M. kir. osztálysorsjegyek:

Huzás május 16. 17-én.

Egy egész sorsjegy ára	12.—	korona
" fél "	6.—	"
" negyed "	3.—	"
" nyolcad "	1.50	"

MERCUR BANK

Nálunk vásárolt sorsjegyek nyerték meg a
600.000, 400.000, 200.000
 koronás főnyereményeket.
Csak: Budapest, V. Dorottya-utca 12.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumai, az ujkor legkiválóbbjai.

Hotter sertéspóra
I. és II. szám.

Legjobb diätetikus szer az étkezd., tehát a sertések hizásának előmozdításához, orbánának különösen bevált. A II. szám hasmenésnél használandó.

Hotter-érensíngőzödj. Moscovitz lovakkal és szarvasmarhákknak. 1 üveg 1 frt 20 kr.
Az inak és izmok a legmagasabb korig is friss erőben tartja, az állat, bedorozások után, a legérősebb munkát é fringéniel bírja. Megerőtelt/szebből származó bajoknak mint bőságnál, rheumánál és merevségnél is meglepő erőt ményenél használható.

Hotter absorbinója, kozm. moscovitz lovakkal, 1/2 üveg 6 frt, 1/3 üveg 3 frt 50 kr.
Elővált mindenféle kórvét és záros lerakódást, anélkül, hogy a szőrt elpusztítaná. Frésit megemáztatja és zengve inakat, elváltja és elpusztítja az izmokról minden butykot és megrögzött gubolyást; különösen bevált open-1, csülökágnak, gúncnak, vastag íráknál, elváltja butykokat az inakról, vastag bokát, darazsokat, a hó azok fellépnék. El-mulik a lórd remegése, és gyógyul mindenféle zúdatot.

Főraktár: Apotheke zum heil. Josef. Bees, XII/2. Schönbrunnerstrasse 182 P. Főraktár Magyarországon részére: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. sz.
Raktár a legjobb gyógyszerárban és droguériában — Tessék a védjegyre vigyázni.

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után.
 Finom fénynyomat. Hazai készítmény.
 Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.
 Bihari Sándor: Munka után.
 Innocent Ferenc: Fátyoltánc.
 Károly József: Vásárlás.
 Konek Ida: Havasi pázsotok.
 Margitai Tihámér: Ronó Pál históriája.
 Márk Lajos: Ezernyolcszázhuszban.
 Márk Lajos: Terofere és Szerelmi dal.
 Neogrády Antal: Vesztett boldogság.
 Senei Károly: Szökőkut, Kecsképasztor.
 Teles Ede: Enyelgés.
 Tolnay Ákos: Diana és Enyelgés.
 Neogrády Antal: Az erdő titka.
 Peclán József: Utolsó gyufa.
 Vajda Zsigmond: Kedő lyes bírak.
 Vajda Zsigmond: Kedves író.
 Szemes Fülöp: Kása nem étel.

20 darab ára 1 frt bérmentes küldéssel.
 Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Titkos betegségek

gyógyításra e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórhat tapasztalatán alapján.

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyul legrövidebb idő alatt biztos sikerrel fértáknál és nőknél: hangyafolyás, lólyagbajok, bimbókóros sebektől, szpállást, enek következményeit, makacs borbajokat és az énfertőzésből támadó idegbetegségeket.

Meglepető az eredmény férful gyengésnéél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyeneknél. Biztos siker folyton a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjazlanul válasz; kívánatra gyógyzeret.

Lakas: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, 1. emelet).
 Bejárati a lépcsőnél. Külön váróteremek.
 Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Butorárjegyzék

Eladás 2 évi jótállás mellett.

1 hálószoba komplett matt v. félmatt 150 frt	1 faragott 150
1 " " " " " " " " " " " "	1 angol stylen 170
1 " " " " " " " " " " " "	1 oszl. faragott 190
1 " " " " " " " " " " " "	1 igen finom, baroque stylen, valódi beiga bleu-márvánnyal 330

Ezenkívül több mint 100 hálószoba van raktáron egyenként valamint díszes kávéasztalok mér-sékelt árak mellett.

Ebédlőszoba. Kredenc, matt, faragott ebédasztal, 6 valódi hálószoba, ebédlődiván valódi szőnyegből 170 frt
 Ebédlőszoba. Kredenc, matt, faragott, csizpolás, ebédlőasztal, 6 valódi hálószoba, ebédlődiván, valódi szőnyegből, trumeau és tükör — 250 frt
 Ebédlőszoba. Angol stylen, ma t. kredenc, pohárszékény, ebédlőasztal, 6 valódi hálószoba, ebédlődiván, valódi szőnyegből, világos díttábl. — 450 frt
 Ezenkívül díszes szék, egyszerű és finom ebédlőszobákban den kívánt árban. Nagy raktár szalon-berendezésekben kárpit garnitúra 80 frt, bouzet 90 frt, selyem 110 frt, selyem brocát 140 frt, francia belmossóvet 165 frt és szalon-garnitúrák 1000 fétig.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Gömöri Sándor
 Budapest, IV., Váci-utca 18. 1. emelet

Szolyva-Hársfalva

klimatikus gyógyfürdő és hidegvízgyógyintézet.
 Járványmentes hely. Állandó fürdőorvos.
 Itény: májusától októberig. Két vendégfogadó.

Remek szép fekvésű, kiránduló helyekkel és sétányokkal. GYÓGYÉSZKÖZOK: Hidegvízgyógyintézet, vasas és érvényes savanyúvíz és fürdők, ez ideán újonnan és celszerűen átalkított sós és fény-belegrzési intézet, villany-masszázs, természetes melegvíz, jabszerű; mindezek először a használatára a gyógyfürdő orvososa ügyel föl. — Újonnan épült vasuti állomás. — GYÓGY-JAVALLATOK: Tüdőbajok, malária (moscárász), gőge-, bűrg-és tüdőhurut, gyomorbajok, emésztelenségek, máj-és lépágnarancs, vándorlagyulladás, specificus és generalis osseodistákalmak. Mindenféle idegbántal-nak, fejfájás, migraine, historia, szédülés, nehé lézés, hypocondria. — Várbajok, köszvény, görvény, bukajók, delirium trem. potat. Néi bajok, fehérfolyás, sápkór, havi zavaroknál. — Kitérő ellátás és lakás. — Prospektusait és egyéb felvilágosításait szívesen szolgá a fürdőigazgatóság.

Luser L.-fele turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer: tyúkzsém, szemécs és a talp, valamint a sarok bőrtényezését, továbbá mindenféle bőrszárazságot, sőt elta. A hátsóit jut. állás val-laltatik.

Központi szék. raktár: SCHWENK L. gyógyszer. MEDELING-BÉCS

Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellétes védjegyvel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell.

0000 1 doboz ára kor. 1.20. 0000
 Vidékre kor. 1.60 előzetes beklítés mellett bérn.

Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.

Apold a szépségedet!

CZERNY-féle eredeti Orientalische Rosenmilch.

(Keleti rózsatej)

A legjobb szer a szépség megőrzésére és úde arcbrét szerezre, mely semmi más hasonló ártalmatlan szer által el nem érhető; kitérő hatású pórszemszék és a bőrtnek bármilyen tisztálansága ellen, megőrzéséit a szaga vagy barnasárgasátt. ára 2 korona.

Sonnenblumenoehl-seife ára 70-100 fill. hozzá Balsamin-szappan 60 fill.

ANTON J. CZERNY Bécs.
 XVIII. Carl Ludwigstrasse 6.
 Bpesti főraktár: Török József gyógyszerháza Király-n.12. továbbá minden gyógyszerárban, droguériákban és parfümeriákban. Széklüldés utánvett: mellétes. Megrendelési díj a tájnyól, hol még a raktár nincs, fenti díjra egyikezős íze-zendők. — Prospektus ingyen.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteltel és károsítást folytán ezen ügyvezésű adta fennálló rendelő-intézet a legmegelőzőbb ajánlható.

Rendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 28. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugygyógyászati és sebeket, az énfertőzést utó-bajok, az elgyengült férfiak, magomlések, a bajok utókezelésére, nőknél rebrőltyást, barmenyire ideket és, valamint mindenféle betegségeket, me-léletek a magyaltaság; egyik főkönyve és borbetej-ségeket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészet dor-volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig este délután 4 óráig, este 7 óráig é. óráig.

Díjazott levelekre leggyorsabb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerkészlet is gonozó kedre len.

Nöknék külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NEPSZERU UTUTATÓ (már 15-ik kiadásban megjelent) neméi betegségeket és ezek ószmerő gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jó becsomagolást, kőz elküldve, 1 frt beklítés mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvétel mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszerzők leírása. — II. A neméi élet ébréde. — III. Az énfertőzés és a gonozó kedre len. — IV. Hugygyászati (trippert) és hugygyászati leírások. — V. A wajakor (spállás). — VI. Fehérfolyás. — VII. El-gyengült férfierő. — VIII. Néi magyaltaság. IX. A ivarszer-zetek megbetegedéseinek főtünyeje: prostitúció.

GUMMI!

A legfinomabb francia és angol gummi-külön-lesegek, valódi jótállás mellett. Roulé eredeti dobozban, tucatsja 3, 4, 5 és 6 frt. Roulé egyenként csomagolva, tucatsja 2, 4, 5, 6 és 8 frt. Capotte amerikai (rövid) néhész szék, tucatsja 3 és 4 frt, na-nacsészínű 5 és 6 frt. Viktoria, tucatsja 4, 5 és 6 frt. Halhólyag (hoszu) tucatsja 3, 4, 5 és 6 frt. Halhólyag (rövid) tucatsja 4 és 5 frt. Poly Porus Hasso, ártisa 2 frt. Poly Porus Mensingard, drbj. 2.50 frt. Parisóló spongya, tucatsja 4, 5 és 6 frt. Nöknék legújabb Diana-ó, Teufel-féle, 3-Strig.

Csakis Pollitzer Mór és Fianál, Bpest, Deák Ferenc- utca 10. kaphatók.

Durbints sógor

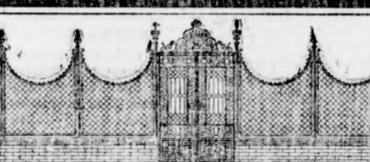
Mert mondok, ha már írtak könyvet a lóru is, gyeszöröl is, miért ne löhette könyv a sógorról is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Dur-bints sógorral foglalkozodik, benne van a sógor tzehalála is még más efféle keserős történetek.

Egy könyv 1 forint.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

Gabonakömenypálka E. Lichtwitz & Comp.

Tiszta párlat, 1 literje 2.70 kor. cs. és kir. szállító, Troppau. Kapható az összes nagyobb fűszeres- és csomagolótelek-ben.

Hicker Gyula

szita-, sodronyfonat- és ágybetét-gyára Budapest, Nagydíófa-u. 20.

Kertészek, erdők, kertek, tyúk-udvarok, vadaskertek stb. bekerítése, sodronyfonat vagy túskekerítéssel.

Árjegyzék és költségvetés díjmentesen.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeremények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből:

Aktívák összege	1.099 millió korona
Évi bevétel	227 " "
1898-ban a biztosítottaknak kifizetett	107 " "
1898-ban költött új üzletek összege	760 " "
Tiszta fölösleg 1898. végén	132 " "

Az 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett nyereményosztalékok összege 14 millió koronára rugott.

A New-York a művelt világ összes országában bir fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:
 Magyar Általános Hitelbank.
 Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
 Magyarországi vezérigazgatóság:
 Budapest, Erzsébet-körút 9-11., New-York palota.

Ö özás. és apostoli kir. felségének legfelsőbb rendeletére.

XXXIII. csász. kir. államsorsjáték

a birodalom inneni részének jótékony céljaira.

Ezen Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett **pénzsorsjáték** 16.514 készpénzbeli nyereményt tartalmaz, 410.200 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 koronát tesz.

A huzás visszavonhatatlanul 1900. évi június hó 7-én történik.

Egy sorsjegynék ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók: Az államsorsjáték osztályánál Bécsben, I. Riemergasse 7. lottógyűjtőhelyeken, dohányüzletekben, adó-, posta-, távirada- és vasuti hivatalokban, váltóüzletekben stb. Játéktervek sorsjegyekvők számára ingyen.

A sorsjegyek portamentesen küldetnek át.

A es. kir. lottóférdéki igazgatóságtól.
 Államsorsjátékok osztálya.

Minden azó egyasori boiktatása peit betökből 2 kr. Címmei ellátott hírdetéseket külon 30 kr. kincstári bélyegdjár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélből tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeg kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Hölgyek figyelmebe!

Nőülmi szándékozom ösmeretségem ninesen lányoknál, tehát ez uton. Első levelezés lehet képeslevelező-japon vagy mint illik apa és rokon által, én egy igen nagy jóvedelmű gyárnak tulajdonosa vagyok, igen szép vállalatomat hozományommal még nagyobbá tenni óhajtom. Házasian nevelt lányt kedvelek, én egy falusi szerény családból származom, kifogástalan minden tekintetben, magányosan élek és fiatal, komoly gyerek vagyok. Választ kérek a kiadóhivatalba, amely nékem továbbítja, titoktartás becstelbeli dolga. 6094

Szülők,

kik gyermekeiket szüindőre egészséges, szép vidékre óhajják adni, jó bánásmód, anyai gondozásról biztosítom. Cim a kiadóban. 6118

Írásbeli munkát, cimszalagot, másolatokat stb. elvállal jó írással bíró hölgy. Cim a kiadóhivatalban. 2857

Óvadékképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnoká, mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek „3000—3000 korona.“ 2723

Pénzbeszedői,

raktárnoki, felügyelői vagy más megfelelő állást keres egy jelenleg vidéki kereskedő (esetleg biztosítókai.) Cime a kiadóhivatalban. 2898

Kerékpárosok-

nak. Egynehány új prima kerékpár jelentékeny ártéken alul, készpénzértéssel mellett eladó József-körút 3.

Alkalmazást

keres egy végkielégített vasutas kitünő bizonyítványokkal, ki minden irodai munkára alkalmas. Esetleg 5—600 korona óvadékkal pénzbeszedő, vagy pénztárnoki állást elfogad. Cim a kiadóban. 2851

Keresetiek

elsőrendű urasági inas, intelligens, ki már mint első inas alkalmazva volt, a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja. Cim a kiadóhivatalban. 2823

Két biciklit

egy nőt és egy férfinak valót óhajtok venni jó állapotban, de olcsón. Ajánlatok az ár megjelölésével „Bicikli“ jelöléssel e laphoz kéretnek. 2906

Nyárilak

Rákos-Szent-Mihályon olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6117

Butorok.

Ebédő és egy hálószoba, ingaóra, lámpa, cimbalom, tükrök, borszekek és szőnyeg-butorok eladók. Király-utca 102. a. 2.

Előkelő

magyar állami hivatalnok a legerényebb feltételek mellett házfelügyelői állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2345

Férfi-, női-dívat

és rövidruha-üzlet vidéki város főterén, olcsó bolt, azonnal eladó, az üzlet árteke berendezéssel együtt körülbelül 8000 korona. Cim a kiadóhivatalban. 2894

Egy elegánsan berendezett hálószoba

előszobával, egész külön bejárattal a Váci-körúton, közel a Törvénykezési Palotához, fiatal orvos vagy ügyvédnek is igen alkalmas, májusra kiadó. Cim a kiadóban. 2865

Különbejárato

két ablakos, fűregmentes, csinosan burtozott szoba a Népszínház közelében június hó elsejére kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2903

Butorok

a legnagyobb választékban, bámulatos olcsó árban kaphatók csak készpénzértéssel. Butoraktár Szabolcs-utca 4. 5890

Teljes ellátást

kaphat egy tisztességes uriember, egy intelligens urnőnél a Dohány-utcaiban, a két színház közelében. Cim a kiadóhivatalban. 2839

Jobb

izraelita csiásdából való tanuló teljes ellátást kaphat distingvált családnl. a Kerepesi-ut közelében. Cim a kiadóhivatalban. 2888

Kiadó szoba

a Kerepesi-uton a Népszínház mellett egy csinosan burtozott kétablakos fűregmentes utcai szoba, tágas előszobával, külön bejárattal a lépcsőházból azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2900

Különbejárato

fűregmentes, tiszta, csinos burtozott szoba a Teréz-körúton azonnal kiadó az Andrássy-ut (Oktagon) közelében. Cim a kiadóhivatalban. 2866

Butorvevőknek

különös alkalma nyílik jó, szolid butorokat a legmodernebb kivitelben legjutányosabb árakon bevásárolni. Kecskeméti-utca 6. sz. I em. a. 10.

Zálogházi

cedulákat veszek. Eladók 13 lator ezüst evőeszközöket, grammja 5 kr., girandolákat, gyertyatartókat, haltalakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőeszközletet 138 frttól kezdve, és választék mindennemű ezüsti műtűvös tárgyakban, arany ferfilanék köllőggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt. Grünberger Armin Béla örökösai Budapest, IV., Városház-ter 9., I. em. 23. Harshazar. Képes árjegyzékért bérmentve és ingyen. Részletfizetésre is.

Kiadó.

Egy burtozott szoba és konyha a Hermina-uton, a villanyos vasuti megállóhely közvetlen közelében, gyönyörű helyen, jutányosan kiadó a nyári időnyre. Cim a kiadóban. 2869

Butor

ugy készpénzért, mint részletfizetésre legolcsóbban kivitelű legjutányosabban kapható

Ehrenten és Fuchs

testvéreknl BUDAPEST,

VI. Teréz-körút 8. sz.

(Andrássy-ut közelében.) Képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Nagyon jó

formalmu fehérvarró, hímző- és öltönyda-írfézt ölnök helyen, több év óta feunál, családok ok miatt esetleg azonnal eladó. Cim a kiadóban. 2908

4 1/2 ko. Manilla Melange

káv

elvámolva és bérmentve költségmentesen házhöz szállítva

7.50 kr.

Belák István BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-u. 4.

Butor

készpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban FUCHS BÓDOG-nál BUDAPEST, József-körút 26. Képes árjegyzékét ingyen és bérmentve.

Kerékpárok

és kerékpár-alkatrészek a raktár kiürítése miatt rendkívül leszállított árak mellett eladók, József-körút 36.

Csinos

fiatal intelligens urinó ajánlkozik jobb fizetbe pénztárosnőnek, elarusító nőnek, szép írással bír, irrodába is alkalmas, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 2857

Faj baromfi és azok tojásai.

Tyukok: Cochin-China, Brahma, Plymouth-Rocks, Langshahn, Houdan és törpe.

1 törzs (1 kakas 2 tyuk) 12—50 korona.

1 tojás 20—60 fillér.

Kacsák: Aylesbury, Pecking és Pészma.

1 törzs (1 him 2 tojó) 40 korona, 1 tojás 60 fill.

Pulykák: hófehérek és bronzszíniéek.

1 törzs 40—80 korona, 1 tojás 1.20 korona.

Óriási házi nyúl hosszú lecsüngő fülekkel, párja kor szerint 8—32 korona.

Gróf Baththyány Zsigmond-féle uradalomj fajbaromfi tenyészjéde

Csendlak, posta: Vas-Ferencfalva. 10367

Nevelőnőket

francia, angol és német-honiatok, okl. magyar tanítóknéket, minden nemzetiségű bönneoktatás gyermekekértznéket, társalgónéket a nyára is felkismertésesen ajánl és elhelyez

Szegheőné S. Lujza BUDAPEST, VI., Desseffy-utca 22.

Rövid zongora

átjászott 180 frt, 200 frt; Mignon zongora majdnem új; pianó keveset használt; amerik. harmonium, majdnem új, 8 regiszterrel 140.— frt; új zongorák és pianók, csakis kitünő gyártmányokban, olcsón Kohn Albertnl, Kigvó-utca 6.

Arany Janos-utca 34. sz. Butor beraktározás. Garde-Meuble.

CSIZ

ezidőszert a legerősebb Jód-Brom-Forrás-Fürdő.

Eszhajlata száraz, meleg; gyógyeredményok megjelölés: Fürdő-évd május 1-től szeptember végéig. 180 kényelmesen felszerelt lakszoba; szanatórium, gyógytár: zongora, olvasó-biliárd-terem; law-tennis; lézene. Kantonisták, államhivatalnokok május 1-től június 15-éig és augusztus 15-től szeptember végéig gyógy- és fürdődi tekintetben 50% kedvezményben részesülnek. Hivatalos fürdőorvos: Dr. Tausz Béla. Kimerítő programokkal szolgáló kivantra a fürdőigazgatóság Géz per Rima-Szőcs. Az évd alatt posta és 14 vrdó helyben. Csiza Fülöp-Miskolci vasútvonal állomása.

Rögtön finomító és szépítő arckrém. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsirtalan!

Kis tégely 1 K. tégely 2 K. Pórház: „USZTIS“-gyármaszter. Budapest Bácskory-tár. Vidékre 10 fillér többlet bekládás után, frankó

Olaszország Remekei.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remek diszalbum hosszukás negyedréf formában. A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fil. Megjelenik havonként kétszer. Igazgató: LAURENC GYULA. A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészi elrendezése és fényes kiállítás, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világ. — A műbe felöltött képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természetit szépségeinek és gazdag műkincseinek, az olasz vidék buható ismerete s az ottani építészet, festészet és szobrászat páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján vánszattak össze és rendezettek el. A füzetek két hosszukás nyolcadréf oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és műkincseinek, joblibenselő szöveg szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt. — E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalan nyomott clichéivel; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszívesebben éppen úgy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között a legmolegében fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyttal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillérnyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadhatnak a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár: 6 füzetre 7 korona 20 fillér. 18 füzetre 21 korona 60 fillér. 12 „ 14 „ 40 „ 30 „ 36 „ —

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.